

შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრი

როგორ მოვემზადოთ მასწავლებელთა

საგნობრივი გამოცდებისათვის

დამხმარე მასალათა კრებული

დაწყებითი საფეხურის პედაგოგებისთვის

(I-IV კლასები)

კრებული წარმოადგენს „შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრის“ საკუთრებას და დაცულია საქართველოს კანონით – „საავტორო და მომიჯნავე უფლებების შესახებ“. „შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრის“ ნებართვის გარეშე დაუშვებელია ტექსტში რაიმე ცვლილების შეტანა, მისი რეპროდუქცია, თარგმნა და სხვა საშუალებებით (როგორც ბეჭდვითი, ასევე ელექტრონული ფორმით) გავრცელება, აგრეთვე იკრძალება კრებულის გამოყენება კომერციული მიზნებისათვის.

ს ა რ ჭ ე ვ ი

შესავალი	3
I – IV კლასების მასწავლებელთა საგნობრივი ტესტი	4
პროფესიული ცოდნა და მეთოდოლოგია	7
ქართული ენა და ლიტერატურა	8
მათემატიკა	22
ბუნებისმეტყველება	29
კითხვისა და წერის სწავლება	32
აკადემიური უნარები.....	37
წაკითხული ტექსტის გააზრება	37
ანალიტიკური წერა	42
რეკომენდებული ლიტერატურა.....	49
დანართი	50
საგამოცდო პროგრამა	50
2014 წელს სასერტიფიკაციო გამოცდაზე გამოყენებული ტესტი	64
შეფასების სქემა	95

ძვირფასო პედაგოგებო,

2005 წლიდან პედაგოგის პროფესია რეგულირებად დარგად არის გამოცხადებული სახელმწიფოს მიერ. ამ დარგის სპეციალისტმა უნდა ჩააბაროს საგნობრივი გამოცდა, რათა კარიერული წინსვლის საშუალება მიეცეს. მასწავლებლის პროფესიისადმი სახელმწიფოს ამგვარი მიდგომა ხაზს უსვამს მის განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ქვეყნისათვის.

2011 წელს პირველად ჩატარდა სასერტიფიკაციო გამოცდა დაწყებითი საფეხურის მასწავლებელთათვის, რომლებიც I – IV კლასებში სამ ძირითად საგანს – ქართულ ენასა და ლიტერატურას, ბუნებისმეტყველებასა და მათემატიკას – ასწავლიან. აღნიშნული გამოცდით საკუთარი კომპეტენციის დადასტურების შესაძლებლობა პედაგოგებს 2015 წელსაც მიეცემა.

ჩვენი აზრით, დაწყებით საფეხურზე სწავლება ყველაზე საპასუხისმგებლო და რთული საქმეა. დაწყებითი კლასები არის საფუძველი ადამიანის სასწავლო საქმიანობისა არა მხოლოდ სკოლაში, არამედ უმაღლეს სასწავლებელშიც. შეიძლება ითქვას, სწორედ აქ იძენს ადამიანი იმ ძირითად ცოდნასა და უნარ-ჩვევებს, რომლებსაც მუდმივად იყენებს ცხოვრებაში, მომავალ პროფესიულ საქმიანობაში. სოციალიზაციის ერთ-ერთ პირველ ეტაპსაც ბავშვი ამ პერიოდში გადის. შესაბამისად, მასწავლებელს, რომელმაც უნდა გააცნოს მოსწავლეს თანატოლები, შეაგუოს სასკოლო ცხოვრებას, ხელი შეუწყოს იმ უნარების განვითარებას, რომლებიც საფუძველად დაედება ბავშვის მომავალ სასწავლო საქმიანობას, ძალზე სერიოზული მოვალეობა აკისრია. ამ საპატიო მოვალეობის შესასრულებლად საჭირო პედაგოგიური უნარები, ცოდნა და კომპეტენცია განსაზღვრულია დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლის პროფესიული სტანდარტით. სტანდარტი არის ის დოკუმენტი, რომელსაც ვეყრდნობით საგნობრივი საგამოცდო ტესტის მომზადებისას.

გამოცდის მიზანია, გამოავლინოს მასწავლებლის პროფესიონალიზმი, დაადასტუროს, რომ მასწავლებლის ცოდნა და მოსწავლისთვის ცოდნის გადაცემის უნარი შეესაბამება სტანდარტით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს. თქვენი გამოცდილება დაგეხმარებათ, წარმატებით გაართვათ თავი ამ გამოცდას, მით უფრო, რომ ყოველდღიურ პროფესიულ საქმიანობაში ამაზე უფრო რთული და მოულოდნელი „გამოცდების“ ჩაბარება გიხდებათ.

წინამდებარე კრებულში წარმოდგენილია დეტალური ინფორმაცია დაწყებითი საფეხურის პედაგოგთა საგნობრივი ტესტის, მისი დანიშნულებისა და სტრუქტურის შესახებ. აქ განხილულია ტესტურ დავალებათა ნიმუშები, მოცემულია რეკომენდაციები ამა თუ იმ ტიპის დავალებათა შესასრულებლად. ვფიქრობთ, ყოველივე ეს დაგეხმარებათ გამოცდის წარმატებით ჩაბარებაში.

გისურვებთ წარმატებას!

I - IV კლასების სამი ძირითადი საგნის მასწავლებლის ტესტი

დაწყებითი საფეხურის მასწავლებელთა საგნობრივი ტესტის მიზანია, გამოავლინოს მასწავლებლის პროფესიონალიზმი, დაადასტუროს, რომ მასწავლებლის ცოდნა და მოსწავლისთვის ცოდნის გადაცემის უნარი შეესაბამება სტანდარტით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს.

ტესტი ამოწმებს პროფესიულ (საგნობრივ) ცოდნას ქართულ ენასა და ლიტერატურაში, ბუნებისმეტყველებასა და მათემატიკაში. საგნობრივი ცოდნის თვალსაზრისით, საგამოცდო პროგრამა არ სცდება მასწავლებლის სტანდარტის ჩარჩოებს.

ტესტი ასევე ადგენს, რამდენად კარგად იცნობს და იყენებს მასწავლებელი ამა თუ იმ საგნის სწავლების მეთოდებს, კითხვისა და წერის სწავლების სტრატეგიებს. განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა ბავშვის ასაკობრივი თავისებურებების ცოდნას.

მასწავლებლის აკადემიური უნარების შემოწმების მიზნით, ტესტში გამოყოფილია ორი ბლოკი – წაკითხული ტექსტის გააზრება და ანალიტიკური წერა.

დაწყებითი საფეხურის მასწავლებელთა საგნობრივ ტესტს ქმნის გამოცდების ეროვნული ცენტრის ზოგადი უნარების ჯგუფი, რომელშიც მუშაობენ პედაგოგიური გამოცდილების მქონე ფილოლოგები, მათემატიკოსები, ფსიქოლოგები. ტესტის შექმნაში მონაწილეობენ აგრეთვე საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების ჯგუფის ექსპერტები.

გამოცდების ეროვნული ცენტრი აქტიურად თანამშრომლობს მოწვეულ ექსპერტებთან – მასწავლებლებთან, სახელმძღვანელოების ავტორებთან, ფსიქოლოგებთან, რომლებიც მუშაობენ დაწყებითი განათლების საკითხებზე. ტესტის შექმნისა და დახვეწის პროცესისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია ექსპერტთა მოსაზრებები მასწავლებლის პროფესიული სტანდარტის, საგამოცდო პროგრამის, ტესტის სტრუქტურის შესახებ.

ტესტზე მუშაობა მიმდინარეობს ეტაპობრივად: თავდაპირველად იქმნება ტესტის ცალკეული დავალებები. დავალებები წინასწარ მრავალმხრივ მოწმდება. საცდელი ტესტირების მეშვეობით დგინდება მათი სირთულის ხარისხი და განისაზღვრება ის სტატისტიკური მახასიათებლები, რომლებიც გვიჩვენებს, თუ რამდენად კარგად ხერხდება ამა თუ იმ დავალებით მასწავლებელთა ცოდნისა და უნარების ობიექტური შეფასება. ტესტის საბოლოო ვარიანტისთვის დავალებები შეირჩევა სტატისტიკური შემოწმებისა და ექსპერტული შეფასების საფუძველზე. ტესტი მოიცავს შინაარსობრივად და სირთულის თვალსაზრისით განსხვავებული დავალებების მთელ სპექტრს.

ტესტის სტრუქტურა

დაწყებითი საფეხურის მასწავლებელთა საგნობრივი ტესტი შედგება ორი ნაწილისგან:

- პროფესიული ცოდნა და მეთოდოლოგია (ქართული ენა და ლიტერატურა, მათემატიკა ბუნებისმეტყველება, კითხვისა და წერის სწავლება);
- აკადემიური უნარები (წაკითხული ტექსტის გააზრება და ანალიტიკური წერა).

ტესტის მაქსიმალური ქულა არის 100.

ტესტში წარმოდგენილია სხვადასხვა ფორმატის დავალებები:

- დავალებები არჩევითი პასუხით;
- დავალებები ღია დაბოლოებით;
- შესაბამისობის დადგენის დავალებები;
- თხზულება.

არჩევითპასუხებიან დავალებებში პირობასა და შეკითხვასთან ერთად სავარაუდო პასუხებიც არის მოცემული. დავალების შესრულება გულისხმობს ოთხი სავარაუდო პასუხიდან ერთი სწორი პასუხის არჩევას. თითოეული არჩევითპასუხიანი დავალება 1 ქულით ფასდება.

დავალებები ღია დაბოლოებით პედაგოგისგან მოითხოვს დასმულ შეკითხვაზე პასუხის ჩამოყალიბებას, საკუთარი მსჯელობის გამყარებას სათანადო არგუმენტებით. თითოეული ღიადაბოლოებული დავალება ფასდება სპეციალური სქემის მეშვეობით. შესაბამისად, დავალებები განსხვავდება მაქსიმალური ქულების მიხედვით. შესასრულებელი ნაბიჯების გათვალისწინებით, დავალება შეიძლება შეფასდეს 1, 2 ან მეტი ქულით.

გაითვალისწინეთ:

- ღიადაბოლოებული დავალების შემთხვევაში ქულას იმსახურებს მხოლოდ ის პასუხი, რომელიც უშუალოდ უკავშირდება დავალების პირობას, შეიცავს დასმული ამოცანის კონკრეტული გადაწყვეტის მცდელობას.
- თუ სწორ პასუხთან ერთად არასწორ პასუხსაც მიუთითებთ, ქულას ვერ მოიპოვებთ.
- თუ პასუხის გაცემისას დაარღვევთ თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმებს, დაგაკლდებათ ქულა.

შესაბამისობის დავალებებში წარმოდგენილია მონაცემთა ორი სვეტი. ერთ სვეტში მოცემულია ე. წ. პირობა (მოვლენები, ფრაზები და ა. შ.), მეორეში კი – სავარაუდო პასუხები (ცნებები, ტერმინები და ა. შ.). დავალების შესასრულებლად საჭიროა, ერთ სვეტში მოცემული ინფორმაცია შევუსაბამოთ (მივუსადაგოთ) მეორე სვეტში მოცემულ ინფორმაციას. შესაბამისობის თითოეული დავალება 1 ქულით ფასდება.

ანალიტიკური წერის ნაწილში პედაგოგმა უნდა დაწეროს თხზულება, რომელშიც გამოხატავს თავის პოზიციას, მოსაზრებებს შეთავაზებული საკითხის შესახებ. მან კონკრეტული არგუმენტებით უნდა დაასაბუთოს თავისი სათქმელი. თხზულება ხუთი კრიტერიუმით ფასდება და მისი მაქსიმალური ქულაა 13 (კრიტერიუმები იხილეთ გვ. 42).

პროფესიული ცოდნა და მეთოდოლოგია

ტესტის ამ ნაწილის მაქსიმალური ქულაა 80. ის ოთხ ბლოკს მოიცავს – ქართული ენა და ლიტერატურა, ბუნებისმეტყველება, მათემატიკა, კითხვისა და წერის სწავლება.

თითოეულ საგნობრივ ბლოკში მოცემულია საგამოცდო პროგრამა, დავალებები, რომლებიც ამოწმებს როგორც შესაბამის საგნობრივ, ისე ამ საგნის სწავლების მეთოდოლოგიის ცოდნას.

კითხვისა და წერის სწავლების ნაწილში წარმოდგენილია დავალებები, რომლებიც ამოწმებს კითხვის სწავლების თანამედროვე სტრატეგიების ცოდნასა და მათი პრაქტიკულად გამოყენების უნარს, კერძოდ, რამდენად შეუძლია პედაგოგს შეარჩიოს ადეკვატური მეთოდი:

- დაწყებით საფეხურზე მოსწავლეთა ასაკობრივი თავისებურებების გათვალისწინებით წერა-კითხვის უნარის გასავითარებლად;
- კონკრეტული მოსწავლის პრობლემისა თუ ინდივიდუალური თავისებურების გათვალისწინებით კითხვისა და წერის უნარის გასავითარებლად;
- შესასწავლი ტექსტის სპეციფიკის გათვალისწინებით წაკითხულის უკეთ გასააზრებლად.

აკადემიური უნარები

ტესტის ეს ნაწილი 20 ქულით ფასდება. ის ორ ბლოკს მოიცავს: წაკითხული ტექსტის გააზრებასა და ანალიტიკურ წერას. წაკითხული ტექსტის გააზრების ბლოკის მეშვეობით მოწმდება უცნობი ტექსტის ადეკვატურად გაგებისა და გააზრების – ტექსტიდან ინფორმაციის მოპოვების, ინტერპრეტირების, გაანალიზებისა და შეფასების უნარი.

ანალიტიკური წერის მეშვეობით მოწმდება ამა თუ იმ საკითხზე საკუთარი თვალსაზრისის ცხადად და ნათლად ჩამოყალიბების, არგუმენტების მოხმობით მისი დასაბუთების, აგრეთვე სხვადასხვა მოსაზრების კრიტიკული ანალიზის უნარი.

ტესტის მინიმალური კომპეტენციის ზღვარი 60%-ია. შესაბამისად, გამოცდის წარმატებით ჩასაბარებლად პედაგოგმა უნდა დააგროვოს ქულათა საერთო რაოდენობის 60%-ზე მეტი – 100-ქულიანი ტესტის შემთხვევაში 61 ქულა.

თუმცა, 61 ქულის მოპოვება შესაძლებელია მხოლოდ ერთი ნაწილის – პროფესიული ცოდნისა და მეთოდოლოგიის – დავალებათა შესრულებით. იმისათვის, რომ პედაგოგმა აკადემიური უნარების ნაწილის დავალებებიც შეასრულოს და ამ კომპონენტშიც დაადასტუროს თავისი კომპეტენცია, დადგენილია საგანგებო ზღვარი აკადემიური უნარების ნაწილისთვის – ქულათა საერთო რაოდენობის 40%. შესაბამისად, ამ ნაწილში ზღვრის გადასალახად საჭიროა ქულათა საერთო რაოდენობის 40%-ზე მეტი, სულ მცირე, 9 ქულა.

ტესტურ დავალებათა განმარტება

კრებულის წინამდებარე ნაწილში გთავაზობთ 2011-2013 წლებში სასერტიფიკაციო გამოცდაზე გამოყენებული ტესტების ზოგიერთი დავალების განმარტებას. დანართში შეგიძლიათ იხილოთ 2014 წლის საგამოცდო ტესტი (გვ. 64).

დავალებათა ინსტრუქციებზე ყურადღების გამახვილება, მათი შესრულების პრინციპისა თუ ხერხის გაცნობა, ასევე, პედაგოგთა ნამუშევრების შეფასებათა განხილვა დაგეხმარებათ გამოცდისათვის მომზადების პროცესსა და, საბოლოოდ, გამოცდის წარმატებით ჩაბარებაში.

პროფესიული ცოდნა და მეთოდოლოგია

ტესტის ამ ნაწილით მოწმდება საგნობრივი ცოდნა ქართულ ენასა და ლიტერატურაში, მათემატიკასა და ბუნებისმეტყველებაში. თუმცა, დიდი ყურადღება ექცევა სწავლების მეთოდოლოგიის შემოწმებასაც. მოსწავლეთათვის მასალის სწორად შერჩევა და მიწოდება, მათი მიღწევების სწორად შეფასება განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია დაწყებით საფეხურზე, რადგან აქ იქმნება ბავშვის სასწავლო ქცევის საფუძველი, ამ ეტაპზე იძენს ის ძირითად ცოდნასა და უნარ-ჩვევებს, რომლებიც განმსაზღვრელია მისი მომავალი ინტელექტუალური საქმიანობისთვის. ამიტომ პროფესიული ცოდნისა და მეთოდოლოგიის ნაწილი ტესტის ძირითად ნაწილს წარმოადგენს.

პროფესიული ცოდნისა და მეთოდოლოგიის ნაწილში თითოეული საგნის წილი განისაზღვრება სასწავლო გეგმის შესაბამისი საათობრივი ბადის საფუძველზე.

ქართული ენა და ლიტერატურა

დავალებათა ნიმუშები და განმარტებები

1. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელ წინადადებაშია დაშვებული გრამატიკული შეცდომა?

- (ა) წყლიდან დელფინი ამოხტა.
- (ბ) ნინოს თვალებიდან ცრემლები გადმოსცვივდა.
- (გ) ფოთლებიდან გულყვითელა ჩიტმა გამოიხედა.
- (დ) აბრეშუმის ძაფიდან ლამაზ ქსოვილს ამზადებენ.

დაწყებითი კლასების მოსწავლეები წინადადებებისა თუ მცირე ტექსტების შედგენისას ხშირად უშვებენ სხვადასხვა სახის შეცდომას. მასწავლებელს ყოველდღიურად უხდება მათი აღმოჩენა და გასწორება. მოცემული დავალების მიზანია, შეამოწმოს, შეუძლია თუ არა მასწავლებელს გრამატიკული, კერძოდ, მორფოლოგიური შეცდომის აღმოჩენა წინადადებაში.

წინადადებები, რომლებიც დავალებაშია მოცემული, მოქმედებითი და ნათესაობითი ბრუნვისთვის საერთო -გან თანდებულის სწორად გამოყენებას მოითხოვს. ძველად მოქმედებითის თანდებულად -გან ფორმა გამოიყენებოდა, მაგრამ დროთა განმავლობაში მან ფონეტიკური ცვლილებები განიცადა (სახლ-ით-გან/სახლ-იდ-გან/სახლ-ი-დან - როგორც ნათესაობითი, ისე მოქმედებითი ბრუნვის ნიშნის თანხმობის ს და თ დაიკარგა) და დღესდღეობით გვაქვს თანდებულის ფორმა -დან. თუ წინადადების წევრი გვპასუხობს კითხვაზე საიდან (წყლიდან) ან რა დროიდან (საღამოდან), ე. ი. ის მოქმედებით ბრუნვაში დგას და მასთან -დან თანდებულს ვიყენებთ, ხოლო თუ გვპასუხობს კითხვაზე ვისგან (მეგობრისგან) ან რისგან (ძაფისგან), მაშინ სახელი ნათესაობით ბრუნვაში დგას და მასთან -გან თანდებულის გამოყენებაა საჭირო. -გან თანდებულიანი ნათესაობითი აღნიშნავს მოქმედების შემსრულებელს (მეგობრ-ის-გან მიღებული საჩუქარი), მასალას (ძაფ-ის-გან დამზადებული ქსოვილი), მიზეზს (შიშ-ის-გან გაფითრებული). შესაბამისად, შეცდომა დაშვებულია პასუხის (დ) ვარიანტში.

2. მოცემულია წინადადებები:

I – „ხომ არ გგონია, წეროს ჭკუით აჯობებ“? – გააფრთხილეს მელია ციყვებმა.

II – მელიამ წეროს საცოდავ სახეს შეხედა, გაიცინა და ჰკითხა, წვნიანი როგორ მოგეწონაო.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელია მართებული?

სიტყვა „წერო“:

- (ა) ორივე წინადადებაში წარმოდგენილია მიცემითი ბრუნვის ფორმით.
- (ბ) ორივე წინადადებაში წარმოდგენილია ნათესაობითი ბრუნვის ფორმით.
- (გ) I წინადადებაში წარმოდგენილია ნათესაობითი, ხოლო II წინადადებაში – მიცემითი ბრუნვის ფორმით.
- (დ) I წინადადებაში წარმოდგენილია მიცემითი, ხოლო II წინადადებაში – ნათესაობითი ბრუნვის ფორმით.

დავალების შესასრულებლად უნდა გავარკვიოთ, მოცემულ წინადადებებში ხმოვანფუძიანი არსებითი სახელი „წერო“ მიცემით ბრუნვაში დგას თუ ნათესაობითში. ორივე ბრუნვაში „წერო“ მსგავსი ფორმით გვხვდება – „წეროს“, რადგან წერო უკვეცელი ხმოვანფუძიანი სახელია, ნათესაობით ბრუნვაში მასთან ბრუნვის ნიშანი -ის კარგავს ხმოვანს და -ს ფორმით არის წარმოდგენილი. შესაბამისად, მიცემითი და ნათესაობითი ბრუნვის ფორმები ემთხვევა ერთმანეთს. სახელის ბრუნვის ფორმის ამოსაცნობად, მისი ჩანაცვლება შეიძლება შესაბამის კონტექსტს მორგებული თანხმოვანფუძიანი სახელით. მაგ., წეროს ჭკუით აჯობებ – ბიჭ-ს ჭკუით აჯობებ (მიცემითი ბრუნვა); წეროს საცოდავ სახეს – ბიჭ-ის საცოდავ სახეს (ნათესაობითი ბრუნვა). შესაბამისად, სწორი პასუხია (დ).

3. ქვემოთ მოცემულია ორი სვეტი. მარცხენა სვეტში წარმოდგენილია გამოთქმები, მარჯვენაში კი მითითებულია მათი შესაძლო წარმომავლობა. დაადგინეთ შესაბამისობა გამოთქმებსა და მათს წარმომავლობას შორის. ნიმუშის მიხედვით შეავსეთ ცარიელი გრაფები (შესაძლებელია პასუხის გამეორება).

1. აქილევსის ქუსლი	ა) ლიტერატურული
2. პრომეთეს ცეცხლი	ბ) მითოლოგიური
3. მარათონული რბენა	გ) ისტორიული
4. ქარის წისქვილებთან ბრძოლა	
5. გათიშე და იბატონე	
6. იგი წავა და სხვა მოვა	

მასწავლებლის პროფესიული სტანდარტის ერთ-ერთი მოთხოვნაა, დაწყებითი საფეხურის მასწავლებელი იცნობდეს მითებს, ზღაპრებს, თქმულებებს და ა.შ. ამ დავალებით სწორედ ისტორიული, მითოლოგიური თუ ლიტერატურული სიუჟეტებისა და მათ საფუძველზე შექმნილი გამოთქმების ცოდნა მოწმდება. ტესტურ დავალებებში შეგხვდებათ გამოთქმები მხოლოდ საყოველთაოდ ცნობილი მითიდან, ბიბლიური სიუჟეტიდან თუ ლიტერატურული ნაწარმოებიდან.

სწორი პასუხი:

1	2	3	4	5	6
ბ	ბ	გ	ა	გ	ა

4. ქვემოთ მოცემულია მოსწავლის ნაწერი, რომელშიც დაშვებულია რამდენიმე გრამატიკული შეცდომა. ამოიწერეთ შეცდომით დაწერილი სიტყვები, მიუთითეთ სწორი ფორმა და პასუხი დაასაბუთეთ. თითოეული შეცდომის გასწორება და შესაბამისი დასაბუთება ფასდება 2 ქულით. მოსწავლის მიერ სწორად დაწერილი თითოეული სიტყვის მცდარი ფორმით შეცვლის შემთხვევაში დაგაკლდებათ 1 ქულა.

სახელმძღვანელოში ხშირად გვხვდება არაზე განმარტებული სიტყვები. წიგნს, რომელშიც თავმოყრილია ანბანის მიხედვით დალაგებული უამრავი სიტყვები, დექსიკონი უჭვია. დექსიკონს, რომელშიც მოცემულია სიტყვათა სწორი დაწესილობა, თრთოგრაფიული ვნობა. დექსიკონში ერთი და იგივე ასოზე დაწყებული სიტყვები ერთად ახის დაჯგუფებული, რადგან ჩვენთვის საინსუფიციენტო სიტყვის მნიშვნელობა აღვირათ მოგნახოთ.

მოსწავლის ნაწერში შეცდომების აღმოჩენა და მათი გასწორება, ასევე, მოსწავლისთვის იმის ახსნა, თუ რატომ არის მის მიერ გამოყენებული ფორმები მცდარი, მასწავლებლის ყოველდღიური საქმიანობის ნაწილია. დაწყებით საფეხურზე გრამატიკის სწავლებაც, ძირითადად, სწორედ ასეთი ფორმით ხორციელდება. ვფიქრობთ, მოცემული დავალება ძალზე მნიშვნელოვანია მასწავლებლის შესაბამისი კომპეტენციის შესამოწმებლად. ამიტომ მას ტესტის ქულათა შედარებით დიდი წილი – 8 ქულა – ეთმობა:

- თითოეული შეცდომის გასწორება და შესაბამისი დასაბუთება ფასდება 2 ქულით.
- მხოლოდ შეცდომის გასწორება, სათანადო დასაბუთების გარეშე, ფასდება 1 ქულით.
- თუ მოსწავლის მიერ სწორად დაწერილ სიტყვას მცდარი ფორმით შეცვლით, დაგაკლდებათ 1 ქულა.

მოსწავლის ნაწერში შემდეგი შეცდომებია დაშვებული:

1. უამრავი სიტყვები – სწორია: **უამრავი სიტყვა**.
რიცხვით სახელს, ასევე სიმრავლის აღმნიშვნელ სიტყვას (ბევრი, მრავალი, უამრავი...) არსებითი სახელი ყოველთვის მხოლოდით რიცხვში შეეწყობა.
2. ერთი და იგივე (ასოზე დაწყებული...) – სწორია: **ერთსა და იმავე (ასოზე დაწყებული...)**.
„ერთი და იგივე“ ამ შესიტყვებაში არის მსაზღვრელი, რომელიც საზღვრულს ეთანხმება ბრუნვაში. სახელი „ასო“ (საზღვრული) მიცემითი ბრუნვის თანდებულიანი ფორმით არის წარმოდგენილი. შესაბამისად, მას მსაზღვრელი მიცემით ბრუნვაში უნდა შეეწყოს. ერთი და იგივე მხოლოდ სახელობითი ბრუნვის ფორმას, მიცემით ბრუნვაში იქნება ერთსა და იმავეს.

3. რადგან – სწორია: რათა.

რთული ქვეყნობილი წინადადების მეორე ნაწილი მიზნის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადებაა და, შესაბამისად, უნდა გამოვიყენოთ კავშირი „რათა“.

4. ადვილათ – სწორია: ადვილად.

ზედსართავი სახელი „ადვილი“ მოცემულია ვითარებითი ბრუნვის ფორმით, შესაბამისად, ვითარებითი ბრუნვისგან ნაწარმოები ზმნიზედის ბოლოს უნდა გამოვიყენოთ -დ და არა -თ, რადგან ვითარებითი ბრუნვის ნიშანია -ად.

გთავაზობთ მასწავლებელთა ნამუშევრებს, რომლებიც სხვადასხვა ქულით შეფასდა. შეგახსენებთ, რომ:

• სუამხაჯი სიცყვი – თქვა იყოს, „სუამხაჯი სიცყვა“, რადგან „სუამხაჯი“ თვითონ არის მთავლობითობის გამოხატულება სიცყვა. შევაქს სიცყვებს არს. სხვ. მხ. სიცყვის ფორმით შეიწყობა. • ქიი ე იკვე ასოზე – სწორი ფორმაა „ქიისა ე იკვე ასოზე“, რადგან მოცემულში დასმულ მსახლავებს მსახლავებიც მოცემული პირობის ფორმით შეიქმნება. • ადვილათ – სწორი ფორმაა „ადვილად“. რადგან ეს სიცყვა მოცემულია ვითარებითი პირობის ფორმით, ამ პირობის ნიშანი უ არის და არა ათ.

კომენტარი

წარმოდგენილ პასუხში აღმოჩენილი, გასწორებული და დასაბუთებულია 3 შეცდომა. შესაბამისად, ის 6 ქულით შეფასდა.

წიგნს – წიგნს მოცემული არის ს იქის თას
სიცყვი – სიცყვა რადგან ქვილი სუამხაჯი მთავლობის უნდა იყოს
ქიი და იკვე – ქიისა და იკვე. მოცემულში ასე უნდა იყოს
რადგან – რათა. რათა მისი გამოხატულება და არა მისი
ადვილათ – ადვილად. ვითარებითი პირობის ნიშანი უნდა იყოს.

კომენტარი

ამ ნამუშევარში აღმოჩენილი და გასწორებულია ოთხივე შეცდომა, თუმცა, მხოლოდ სამია დასაბუთებული სწორად – „უამრავი“ არის არა კრებითი სახელი, არამედ რაოდენობის აღმნიშვნელი რიცხვითი სახელი, შეიძლება ვთქვათ, ასევე, სიმრავლის აღმნიშვნელი სიტყვა. ამ ფაქტობრივი შეცდომის გამო აღნიშნული განმარტება არაკორექტულია და ნაცვლად 2 ქულისა, პედაგოგი 1 ქულას იმსახურებს. ასევე, არასწორად არის ამოწერილი მოსწავლის მიერ სწორად დაწერილი სიტყვა და შეცვლილია მცდარი ფორმით (წიგნს – წიგნს), რის გამოც პედაგოგის მიერ მიღებულ ქულათა ჯამს – 7 – დააკლდა 1 ქულა. შესაბამისად, წარმოდგენილი პასუხი 6 ქულით შეფასდა.

შეცდომა: წიგნს - წიგნში. სახელმძღვანელოში-სახელმძღვანელოებში. დაწერილობა-განმარჯება, იგივე-იმავე.
ადვილათ-ადვილად. დაწეილობა-დამწეილობა.
ერთად არის - ერთიდაა

კომენტარი

წარმოდგენილ პასუხში აღმოჩენილი და გასწორებულია მხოლოდ 1 შეცდომა (ადვილათ - ადვილად). მეორე შეცდომის გასწორება (იგივე - იმავე) არასრული ფორმითაა წარმოდგენილი და, შესაბამისად, არ ფასდება ქულით. დანარჩენი 5 სიტყვა, რომლებიც პედაგოგმა გამოყო და სხვა ფორმებით ჩაანაცვლა, მოსწავლის ნაშრომში სწორად არის დაწერილი. შესაბამისად, გაბათილდა ერთი სწორად აღმოჩენილი და გასწორებული შეცდომით დამსახურებული ქულაც და პასუხი 0 ქულით შეფასდა.

ნაწყვეტი არჩილ სულაკაურის მოთხრობიდან „ბიჭი და ძაღლი“

ქუჩაში მარტო მიდიოდა პატარა, შავგვრემანი ბიჭი. მაცვლისფერი დიდი თვალები ჰქონდა, წყლიანი და ნაღვლიანი ოდნავ. მურა ნაგაზმა ძუნძულით ჩაუარა, თან შიშით მოხედა ბიჭს. ბიჭმა შეატყო, ძაღლი უცხოდ გრძნობდა ქალაქში თავს. თვალი გააყოლა...

რამდენიმე ფინია ნაგაზს ყეფით მოსდევდა. ბიჭს გაუკვირდა: „ამხელა ნაგაზს ეს ჯუჯა ძაღლები როგორ მოერივნენ?“ მაინც დაავლო ქვას ხელი და ფინიებს შეუტია. ფინიები მაშინვე შეცვივდნენ ეზოში წკმუტუნ-წკმუტუნით, მერე ჭიშკრიდან გამოყვეს თავები და საკუთარ ეზოში ყოფნით შეგულიანებულებმა ყეფა დაიწყეს.

ნაგაზი ქუჩის გადაღმა, ფილაქანზე იჯდა, დაბნეული და შეშინებული იხედებოდა აქეთ-იქით.

– რას გამირბი, – უთხრა ბიჭმა, – მე არ გერჩი. პირიქით, მეცოდები. ამხელა ხარ და ფინიებმა დაგჩაგრეს.

ნაგაზი თვალებში მისჩერებოდა ბიჭს და არ ინძრეოდა. ბიჭმა ორიოდ ნაბიჯი გადადგა ძაღლისკენ. ძაღლმა უკან დაიხია...

– გშია? – ჩანთა გახსნა და პურის ნატეხი ამოიღო, – თუ გინდა, გაჭმევ, ნახევარი – შენ, ნახევარი – მე.

ძაღლმა პური თვალის დახამხამებაში შთანთქა... სანამ რიყეზე ჩავიდოდა, ბიჭმა ერთხელაც მიხედა ნაგაზს. ძაღლი უკანა თათებზე იჯდა და მთელი გულისყური ბიჭისკენ ჰქონდა მიპყრობილი. ბიჭმა უცებ ბადიანი კაცი დაინახა. კაცი ფრთხილად ეპარებოდა ძაღლს. რამდენიმე ნაბიჯი და ნაგაზი, ალბათ, ბადეში გაეხვეოდა.

ბიჭმა შეჰყვირა. ძაღლი არ განძრეულა. ბიჭი გრძნობდა, წამითაც რომ დაეგვიანებინა, ნაგაზს დაიჭერდნენ. მაშინვე პურის ნატეხი დაუგდო წინ, ათიოდე ნაბიჯზე. ძაღლი წამოხტა, როგორც ჩანს, ფათერაკი იგრძნო. ბიჭი და ძაღლი სირბილით დაემზვნენ რიყეზე.

– საძაგელი კაცია, – უთხრა ბიჭმა ძაღლს, მაგას უნდა ერიდო. ბადე თუ დაგაფარა, გათავდა, ველარ გაექცევი.

ბიჭმა და ძაღლმა რიყე გაირბინეს და მტკვრის ნაპირზე გავიდნენ.

მტკვრის გაღმა ერთიმეორეზე მიყოლებული, ჯაჭვით დაბმული წისქვილები ძველი გემებივით იდგა. ბიჭს სადღაც წიგნში დახატული ენახა ნავსადგური და გაღმა მხარე მუდამ იმ სურათს აგონებდა. ქვაზე ჩამოჯდებოდა და, სანამ ბანაობას დაიწყებდა, დიდხანს გასცქეროდა წისქვილებს, შეჰყურებდა მტკვარზე გადმოდგარ აივნისან სახლებს.

1. ამ ნაწყვეტის მიხედვით იმსჯელებთ მოთხრობის პერსონაჟის ხასიათის თავისებურებებზე. თქვენი მსჯელობის გასამყარებლად მოკლედ მიუთითეთ კონკრეტული ფრაზები ტექსტიდან.

მოსწავლეთათვის საბავშვო ლიტერატურული ნაწარმოების გაცნობა, წაკითხვა სკოლის პირველივე საფეხურზე ძაღლზე მნიშვნელოვანია კითხვის უნარის გასავითარებლად, კითხვის მიმართ ინტერესის გასაღვივებლად, კარგ მკითხველად ჩამოსაყალიბებლად. სასკოლო სახელმძღვანელოებში ხშირად გვხვდება ნაწყვეტები ლიტერატურული ნაწარმოებებიდან. იმისათვის, რათა მოსწავლეები ამა თუ იმ ტექსტით დავაინტერესოთ, საჭიროა მათი ასაკობრივი თუ პიროვნული თავისებურებების გათვალისწინებით დავებმართოთ ტექსტის გააზრებაში.

მოცემული ნაწყვეტის გასააზრებლად არსებითია მთავარი პერსონაჟის ხასიათის ამოცნობა. დავალების მიზანი სწორედ იმის შემოწმებაა, შეუძლია თუ არა პედაგოგს პერსონაჟის ხასიათის მნიშვნელოვანი თავისებურებების, არსებითი მახასიათებლების გამოყოფა და მათი გამიჯვნა უმნიშვნელო დეტალებისგან.

ტექსტის მიხედვით შეიძლება ვიმსჯელოთ პერსონაჟის ხასიათის შემდეგ მნიშვნელოვან თავისებურებებზე:

- **ბიჭი მარტოსულია, სევდიანი** – „ქუჩაში მარტო მიდიოდა“, „თვალეზი ჰქონდა წყლიანი, ნალვლიანი“, „ქვაზე ჩამოჯდებოდა და დიდხანს გასცქეროდა წისქვილებს, მტკვარზე გადმომდგარ აივნის სახლებს“.
- **თანაგრძნობის უნარის მქონე, ჰუმანური, ცხოველთა დამცველი** – „შეატყო, ძალი უცხოდ გრძნობდა თავს“, „მე არ გერჩი, პირიქით, მეცოდები“, „პურის ნატეხი ამოიღო, – თუ გინდა, გაჭმევ, ნახევარი – შენ, ნახევარი – მე“, „მაშინვე პურის ნატეხი გადაუგდო“, ისე ელაპარაკება ძალს, როგორც მეგობარს; თავად დაუცველი – იცავს ნაგაზს.
- **ემოციური, ფაქიზი ბუნების მქონე, მგრძნობიარე, მეოცნებე, რომანტიკული** – „ქუჩაში მარტო მიდიოდა“, „წყლიანი, ნალვლიანი თვალეზი“, „სადღაც წიგნში დახატული ენახა ნავსადგური“, „გაღმა მხარე მუდამ იმ სურათს აგონებდა“ – ნახატი ძლიერ შთაბეჭდილებას ახდენს მასზე, ბუნებაში ყოფნა უყვარს, შეუძლია დიდხანს უყუროს მდინარეს, წისქვილებს, აივნის სახლებს; ბიჭს თავისი სამყარო აქვს – მდინარე, რიყე, ძველი გემებივით მდგარი ჯაჭვით დაბმული წისქვილები... ქალაქში დამაბულია, საფრთხის მოლოდინშია, ბუნებაში, რიყეზე უფრო დაცულად გრძნობს თავს – შეუძლია, სანამ ბანაობას დაიწყებს, გარემოს დააკვირდეს, წიგნში ნანახი გაიხსენოს და დიდხანს უცქიროს მტკვრის ნაპირებს.

ტექსტიდან შეიძლება ამოვიკითხოთ პერსონაჟის სხვა თავისებების შესახებაც, თუმცა ტექსტი არ იძლევა საკმარის მასალას მათზე მსჯელობისთვის. მოცემულ ნაწყვეტში დასმული პრობლემის – მარტოობის, გაუცხოების, თანაგრძნობის – გათვალისწინებით, ისინი ნაკლებად მნიშვნელოვანია:

- **მამაცი, უშიშარი** – „ფინიებს შეუტია“, „ნაბიჯი გადადგა ძალისკენ“, „ბიჭმა შეჰყვირა“ – ბადიანი კაცის არ შეეშინდა, მისგან დაიცვა ძალი. ბიჭი და ძალი გაექცნენ ბადიან კაცს.
- **ფრთხილი** – „ბიჭმა ორიოდ ნაბიჯი გადადგა ძალისკენ“, „ერთხელაც მიხედა ნაგაზს“, „გრძნობდა, წამითაც რომ დაეგვიანებინა, ნაგაზს დაიჭერდნენ“, „სამაგელი კაცია, მაგას უნდა ერიდო“.
- **საზრიანი, მიხვედრილი** – „მაშინვე პურის ნატეხი დაუგდო წინ“, მიხვდა, ძალი უნდა დაეცვა ბადიანი კაცისგან.

- **დაკვირვებული, ყურადღებიანი** – „შეატყო, ძალი უცხოდ გრძნობდა თავს“, „ერთხელაც მიხედა ნაგაზს“, „ბიჭი გრძნობდა, წამითაც რომ დაეგვიანებინა, ნაგაზს დაიჭერდნენ“, „მაგას უნდა ერიდო“, „სადღაც წიგნში დახატული ენახა ნავსადგური“, „მუდამ იმ სურათს აგონებდა“, „დიდხანს გასცქეროდა წისქვილებს, შეჰყურებდა მტკვარზე გადმომდგარ სახლებს“.

სრულიად არაარსებითია პერსონაჟის დასახასიათებლად, მაგალითად, ის, რომ „ბიჭს აქვს შავი თვალები“. ასევე, ქულის მოსაპოვებლად არ არის საკმარისი მხოლოდ იმის მითითება, რომ მას „უყვარს ძაღლები“ და ა.შ.

დავალება ამგვარი სქემით შეფასდა:

- 2 ქულა** – *პედაგოგი მსჯელობს პერსონაჟის ხასიათის თავისებურებებზე, გამოყოფს სხვადასხვა ასპექტს, მსჯელობის გასამყარებლად უთითებს შესაბამის ფრაზებს ტექსტიდან.*
- 1 ქულა** – *აღნიშნულია პერსონაჟის ხასიათის მნიშვნელოვანი თავისებურებანი, თუმცა პედაგოგი არ მსჯელობს მათ შესახებ და არ უთითებს ფრაზებს ტექსტიდან.*
- 0 ქულა** – *პერსონაჟის ხასიათის თავისებურებები, რომლებსაც მიუთითებს პედაგოგი, არაარსებითია, ან პასუხი არ არის მოცემული.*

გაითვალისწინეთ:

ქართული ენისა და ლიტერატურის ნაწილში, ღია დავალებათა გასწორებისას, ყურადღება ექცევა იმასაც, თუ რამდენად არის ნაშრომში დაცული ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები.

გთავაზობთ სასერტიფიკაციო გამოცდაზე პედაგოგთა მიერ შესრულებული დავალების ნიმუშებს:

ნაწევადან ჩანს, რომ ბოჭო სივლიანი და მიქოსულა - „თვალზე ჭკონდა წყლანი და ნოვლანი“. იგი უცხოე გონივრად თავს ჯაჭა და სი გსჯივება ზაფაია ფინიუბისტიკა შუბონეზული ნაგაზილ თამბ-რჩინობა. დავებშია ძალი, დისვა უი და დავადასიყა როგორც შუბოზარს - „გზია?“ - თუ გინდა, გსჯებ, ნახევათი-იფრ, ნახევათი-თუ“. ბოლო აბზასიდან შიძლია ამოგვათხოთ ბოჭო ბეოსნეზ, გერჩინოზითე ბუნეზ - „დიდსანს გსჯარიოლა წიქვილქ, ზეჟეუნიზ და მყავთილ ჯემომეჯი სოვინან სხლიქ“.

კომენტარი

წარმოდგენილ პასუხში პედაგოგი მსჯელობს პერსონაჟის ხასიათის თავისებურებებზე, გამოყოფს სხვადასხვა ასპექტს, მსჯელობის გასამყარებლად უთითებს შესაბამის ფრაზებს ტექსტიდან. შესაბამისად, პასუხი შეფასდა 2 ქულით

ამ მოთხრობის პეისონაჟი მის ცხოველებს მოყვასულ და დაშაველ, მის ყათილ, გეზიძლი ხასიათის, გაჭიხეებულს გეჩიქი ძეგომი, მან იუსი გეგომიძის ფსი, მას ზეესოდა უაქეხონო ძალი და ის სიყველეს გადაახჩინა.

კომენტარი

პედაგოგი გამოყოფს პერსონაჟის ხასიათის თავისებურებებს, მაგრამ არ მსჯელობს მათ შესახებ, არ მიუთითებს ფრაზებს ტექსტიდან, ამიტომ წარმოდგენილი ნაშრომი 1 ქულით შეფასდა.

ამ ნაწიხმოებში რანსიკია მიჯზე ხომეღანე უყვანს ცხოველები. ვანსეყათეპით ძიქი. ხომეღიუს ზეჟიძეპივი ვანპოლ და მს ვინეებულ ეჟინო და, ხორეეტიქ მაზე ნაქსიები იყვინ. ვანს ნაქსი ვინეაქსი ზეჟინს. ამ დროს ზიქმა დიქვა. ზეიქოლ, დასეჟ. სეხილ ნეეტი იხაქ გეყო. და ენიეაქ.

კომენტარი

წარმოდგენილ პასუხში უმეტესწილად გადმოცემულია შინაარსობრივი დეტალები, არ ჩანს მსჯელობა. საუბარია პერსონაჟის ხასიათის არაარსებით თავისებურებებზე, დარღვეულია ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები და დაშვებულია პუნქტუაციური შეცდომები. შესაბამისად, პასუხი 0 ქულით შეფასდა.

2. წარმოიდგინეთ, რომ თქვენს ერთ-ერთ მოსწავლეს კარგად აქვს განვითარებული ხატოვანი წარმოსახვის უნარი, უადვილდება გამოსახულებების, ვიზუალური მასალის ინტერპრეტირება. აღწერეთ დავალება, რომელსაც შეურჩევდით მას ამ ნაწყვეტის გასააზრებლად საშინაო ან საკლასო სამუშაოსთვის.

მასწავლებელმა უნდა შეარჩიოს სწავლების ისეთი მეთოდები, რომლებიც შეესატყვისება მოსწავლეთა ასაკობრივ თუ ინდივიდუალურ თავისებურებებს. მან უნდა შესთავაზოს მოსწავლეებს მრავალფეროვანი აქტივობები თითოეული მათგანის თავისებურებების (ხასიათი, სწავლის ტემპი, სტილი, ინტელექტუალური უნარები, ინტერესები) გათვალისწინებით. ამ გზით მასწავლებელი მოსწავლეთა შესაძლებლობების რეალიზაციის საუკეთესო პირობებს შექმნის.

მოცემულ დავალებაში საუბარია მოსწავლეზე, რომელიც ახალ ინფორმაციას (ამ შემთხვევაში, მოთხრობის ნაწყვეტს) უკეთ გაიაზრებს, თუკი ამ ინფორმაციას ვიზუალურ, ხატოვან მასალას დაუკავშირებს. იმისათვის, რათა მან ტექსტი უკეთ გაიაზროს, შეიძლება მისი წარმოსახვის უნარი „დავიხმაროთ“, ვთხოვოთ, დახატოს ილუსტრაციები ამ ნაწყვეტის მიხედვით, წარმოიდგინოს და აღწეროს ის ადგილი, სადაც განმარტოებისას თავს კარგად გრძნობს, შეაგროვოს ფოტომასალა ძველი თბილისისა და მტკვრის სანაპიროს ხედებით და გაგვიზიაროს თავისი შთაბეჭდილებები, განცდები მათთან დაკავშირებით, გაიხსენოს ან ნახოს ფილმი (ან სხვა ნაწარმოები) ბავშვებისა და ცხოველების მეგობრობაზე, რათა შეადაროს ამ ნაწყვეტს ან მოგვითხროს მათ შესახებ.

დავალება შემდეგი სქემით შეფასდა:

- 2 ქულა** – პედაგოგი დეტალურად აღწერს მოსწავლისთვის ადეკვატურ დავალებას. თუ პედაგოგი მიმართავს მოსწავლეს, აძლევს მას დავალებას, უნდა გამოიყენოს IV კლასის მოსწავლისთვის შესაფერისი ლექსიკა;
- 1 ქულა** – პედაგოგი მიუთითებს მოსწავლისთვის ადეკვატურ დავალებას, თუმცა არ აღწერს მას;
- 0 ქულა** – მითითებულია დავალება, რომელიც მოსწავლისთვის არ არის ადეკვატური; პასუხი არ არის მოცემული.

გთავაზობთ სასერტიფიკაციო გამოცდაზე პედაგოგთა მიერ შესრულებული დავალების ნიმუშებს:

დავყავდი პრახრონის სიუჟეტზე: „ჩვენ ღელა დღე“, „სიღიძვრე ღელა დღე“, „ზღაღანი ხალხი“ და ა.შ. ვახოედი პრახრონის დავალები დაეხმარებინა ახლოდღე, ან, ზღაღანი დავალები ზღაღანი დავალები ან კომპიუტერი.

კომენტარი:

წარმოდგენილ პასუხში პედაგოგი დეტალურად აღწერს დავალებას, რომელიც ხატოვანი წარმოსახვის უნარის მექანიზმს მოსწავლეს დაეხმარება ამ ნაწილის უკეთ გააზრებაში. შესაბამისად, ნაწერი შეფასდა 2 ქულით.

კომენტარი
ვინაიდან დავალები დეტალურად აღწერს დავალებას, რომელიც ხატოვანი წარმოსახვის უნარის მექანიზმს მოსწავლეს დაეხმარება ამ ნაწილის უკეთ გააზრებაში. შესაბამისად, ნაწერი შეფასდა 2 ქულით.

კომენტარი

ეს პასუხი 1 ქულით შეფასდა, რადგან პედაგოგი მიუთითებს ადეკვატურ დავალებას, თუმცა არ აღწერს მას.

კომენტარი
მოსწავლეს მივცემდი წერილობით დავალებას დაეხმარებინა მოთხრობა თავისი ინსტრუქციებით.

კომენტარი

მიუხედავად იმისა, რომ წარმოდგენილი დავალება საინტერესოა და შეიძლება ზოგიერთ მოსწავლეს დაეხმაროს ტექსტის გააზრებაში, ეს პასუხი 0 ქულით არის შეფასებული, რადგან პედაგოგი დავალების შერჩევას არ ითვალისწინებს მოსწავლის ინდივიდუალურ თავისებურებას, არ აკეთებს აქცენტს ვიზუალიზაციაზე, წარმოსახვის უნარზე.

ვაჟა-ფშაველას ლექსი „მოლოდინი“

მცირე რამ ნისლის ნაწყვეტი
მთას ეკრა ბუმბულივითა,
ჰშვენოდა ფიქრებში გართვა
მინდორზედ სუმბულივითა.
– რას უცდი, ნისლო პატარავ,
დაკერებულო მთაზედა?
– რასა? ვერ თუ ჰგრძნობ, ძმობილო,
მტერი ჩამიდგა გზაზედა!
როგორ ვერ ჰხედავ გვალვისგან
დამწვარ-დაბუგულს მიწასა?
სწორედ ამიტომ დავფიქრდი
და ვეხვეწები ზეცასა:
გამზარდოს, მომცეს ძალ-ლონე,
ვეწამლო ქვეყნის კვნესასა;
**გამზარდოს, ღრუბლად მაქციოს,
მძიმედ დამტვირთოს წვიმითა,
რომ მოვრწყო გული ქვეყნისა
დაუშრომელის მილითა;**
ავაჭიკჭიკო ბულბული
სალამოთი და დილითა.
და წარვსდგე ჩემს მეუფესთან
ხელთ ანთებულის ცვილითა.

1. მოძებნეთ ლექსში შედარების ორი ნიმუში და ამოწერეთ. _____
2. რომელი მხატვრული ხერხის სწავლებისას გამოიყენებდით ფრაზებს:
  1. „ნისლო პატარავ, დაკერებულო მთაზედა“
  2. „სწორედ ამიტომ დავფიქრდი და ვეხვეწები ზეცასა“

დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლის პროფესიული სტანდარტის ქართული ენისა და ლიტერატურის ნაწილში (მხატვრული ტექსტის გაგება და თვითგამოხატვა) მოცემულია ლიტერატურათმცოდნეობითი ტერმინების ჩამონათვალი. ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი უნდა იცნობდეს ამ ტერმინებს, რათა დაეხმაროს მოსწავლეებს ტროპული მეტყველების ნიმუშებისა და, ზოგადად, მხატვრული ტექსტის გააზრებაში, მხატვრულ-გამომსახველობითი საშუალებების გამოყენებაში.

ზემოთ მოყვანილი ორი დავალება სწორედ ამ კომპეტენციის შემოწმებას ისახავს მიზნად. ვაჟა-ფშაველას პოეზია გაჯერებულია ტროპული მეტყველების ფორმებით და, შესაბამისად, მდიდარ მასალას იძლევა მხატვრულ-გამომსახველობითი საშუალებების სასწავლებლად. ლექსის პირველივე სტროფში ავტორი ნისლს ბუმბულსა და სუმბულს ადარებს (მთას ეკრა ბუმბულივითა, ჰშვენოდა ფიქრებში გართვა მინდორზედ სუმბულივითა).

თუ პედაგოგი ორივე ნიმუშს სწორად მიუთითებდა, პირველ დავალებაში 1 ქულას მოიპოვებდა.

მეორე დავალებაში მოყვანილი ფრაზები შეიძლება გამოვიყენოთ შემდეგი მხატვრული ხერხების სწავლებისას:

- „ნისლო პატარავ, დაკერებულო მთაზედა“ – ეპითეტი, მეტაფორა.

ეპითეტი მსაზღვრელი სიტყვაა, რომელიც გამოკვეთს საგნის თვისებას, ანიჭებს მას მხატვრულ გამომსახველობას (მთაზე დაკერებული, პატარა ნისლი). მეტაფორა ბერძნული სიტყვაა და ნიშნავს გადატანას, ერთი საგნის თვისების მეორეზე გავრცელებას. „მთაზე დაკერებული ნისლი“ მეტაფორული გამოთქმაა.

- „სწორედ ამიტომ დავფიქრდი და ვეხვეწები ზეცასა“ – გაპიროვნება.

ავტორი ნისლს სულიერის თვისებებს მიაწერს.

თითოეული სწორად მითითებული მხატვრული ხერხისათვის პედაგოგი 1 ქულას მოიპოვებდა (დავალების მაქსიმალური ქულა იყო 2).

3. დაეხმარეთ IV კლასის მოსწავლეებს ლექსში ხაზგასმული სტრიქონების გააზრებაში.

IV კლასის მოსწავლეს ლექსში ხაზგასმული სტრიქონების გასააზრებლად შეიძლება რამდენიმე სახის დახმარება შევთავაზოთ – განვუმარტოთ მისთვის გაუგებარი ზოგიერთი გამოთქმის მნიშვნელობა, ავუხსნათ ბუნებრივი კანონზომიერება, რომლის შესახებაც საუბარია ამ სტროფში, დავანახოთ სტროფის (და მთლიანად ლექსის) ძირითადი აზრი და ვესაუბროთ მის მხატვრულ მხარეზე, ვაჟაფშაველას პოეზიისთვის დამახასიათებელი მხატვრული სტილის თავისებურებებზე.

დავალების შეფასების სქემა ამგვარია:

2 ქულა – პედაგოგი გადმოსცემს ხაზგასმული სტრიქონების შინაარსს, საუბრობს ლექსის/სტროფის მხატვრულ მხარეზე; წარმოგვიდგენს ლექსში დასმული საკითხის ახსნას (აზრი IV კლასის მოსწავლეებისთვის გასაგებად არის ჩამოყალიბებული).

1 ქულა – პედაგოგი განმარტავს ხაზგასმული სტრიქონების შინაარსს (აზრი IV კლასის მოსწავლეებისთვის გასაგებად არის ჩამოყალიბებული).

0 ქულა – განმარტების გარეშე მოცემულია ხაზგასმული სტრიქონების „თხრობითი“ ვერსია, პერიფრაზი, ან პასუხი არ არის მოცემული.

მათემატიკა

დავალებათა ნიმუშები და განმარტებები

1. თუ a და b ორნიშნა ნატურალური რიცხვებია, მაშინ $a - 2b$ გამოსახულების უდიდესი მნიშვნელობაა:

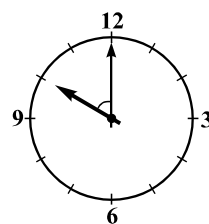
- (ა) 77
- (ბ) 78
- (გ) 79
- (დ) 80

მოცემული ამოცანის ამოსახსნელად შეიძლება ასე ვიმსჯელოთ: $a - 2b$ გამოსახულების მნიშვნელობა მით უფრო მეტი იქნება, რაც უფრო მეტი იქნება საკლების (ანუ a -ს) მნიშვნელობა და რაც უფრო ნაკლები იქნება მაკლების (ანუ $2b$ -ს) მნიშვნელობა. რაკი a და b ორნიშნა ნატურალური რიცხვებია, ამიტომ a -ს უდიდესი შესაძლო მნიშვნელობაა 99, ხოლო $2b$ -ს უმცირესი შესაძლო მნიშვნელობაა $2 \cdot 10 = 20$. შესაბამისად, $a - 2b$ გამოსახულების უდიდესი მნიშვნელობა ტოლია $99 - 20 = 79$ -ის. სწორი პასუხია (გ).

2. ისრებიანი საათის მიხედვით 10 საათია. რამდენი გრადუსის ტოლია საათებისა და წუთების მაჩვენებელი ისრებით შედგენილი მახვილი კუთხის სიდიდე?

- (ა) 30°
- (ბ) 45°
- (გ) 60°
- (დ) 75°

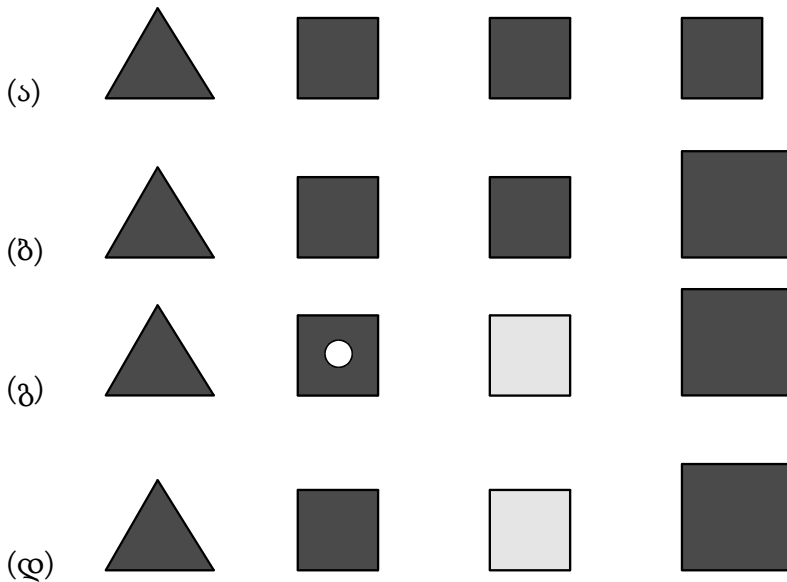
ადვილი შესამჩნევია, რომ ზუსტად 10 საათზე საათის ისრების მიერ შედგენილი მახვილი კუთხე ტოლია სრული კუთხის $\frac{2}{12} = \frac{1}{6}$ ნაწილისა. ამიტომ ამ კუთხის სიდიდე ტოლია სრული კუთხის სიდიდის $\frac{1}{6}$ ნაწილისა, ანუ $\frac{360^\circ}{6} = 60^\circ$ -ისა.

3. ცნობილია, რომ 6-7 წლის ბავშვებს უჭირთ ისეთი ობიექტების დაჯგუფება, რომლებიც ერთმანეთისგან განსხვავდება ორი ან მეტი ნიშნით.

მასწავლებელი სთხოვს ამ ასაკის მოსწავლეებს, მოცემული ოთხი ფიგურიდან ამოირჩიონ ერთი ზედმეტი (ანუ სხვებისგან განსხვავებული) ფიგურა.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან ფიგურების რომელი ოთხეულია ამ დავალებისთვის ყველაზე შესაფერისი?

მოცემული დავალების მიზანია, გაარკვიოს, შეუძლია თუ არა მასწავლებელს, შეარჩიოს მოსწავლისთვის ადეკვატური დავალება ასაკობრივი თავისებურების გათვალისწინებით. დავალების პირობაში მოცემულია 6-7 წლის ასაკის ბავშვის აზროვნებისთვის დამახასიათებელი თავისებურება – ორი ან მეტი ნიშნის მიხედვით ობიექტების კლასიფიკაციის სირთულე. იმისთვის, რომ მოსწავლემ შეძლოს ოთხი ფიგურიდან ერთი განსხვავებულის გამოყოფა, უმჯობესია განმასხვავებელი ნიშანი იყოს ერთი. ცხადია, ასეთია (ა) პასუხში წარმოდგენილი დავალება, რომელშიც მოცემული ობიექტები (კვადრატები და სამკუთხედი) მხოლოდ ერთი ნიშნით – ფორმით განსხვავდება ერთმანეთისგან. (ბ) პასუხში მოცემულ ფიგურათა განმასხვავებელი ორი ნიშანი გვხვდება: ფორმა და ზომა, (გ) პასუხში – ფორმა, ზომა, ფერი და, ასევე, კვადრატში ჩახაზული წრე, (დ) პასუხში კი – ფორმა, ზომა და ფერი. ამრიგად, სწორი პასუხია (ა).

4. სკოლისათვის ფრენბურთისა და კალათბურთის ბურთები შეიძინეს, სულ 19 ცალი. ბურთებში 88 ლარი გადაიხადეს. ფრენბურთის ბურთი 4 ლარი ღირდა, ხოლო კალათბურთისა – 7 ლარი. შექმნილი ბურთებიდან რამდენი იყო კალათბურთის? ამოცანის ამოხსნა ჩაწერეთ.

ამ ამოცანის ამოხსნა შესაძლებელია სხვადასხვა გზით. მაგალითად, განტოლების შედგენით:

კალათბურთის ბურთების რაოდენობა: x ,

ფრენბურთისა: $19 - x$,

განტოლება: $7x + 4(19 - x) = 88$.

აქედან: $x = 4$.

შესაძლებელია ამგვარად მსჯელობაც:

ცხრამეტივე ბურთი რომ კალათბურთის ყოფილიყო, მაშინ მათი ღირებულება იქნებოდა $19 \cdot 7 = 133$ ლარი, ანუ 88 ლარზე $133 - 88 = 45$ ლარით მეტი. 1 კალათბურთის ბურთის 1 ფრენბურთის ბურთით შეცვლის შემთხვევაში მათი საერთო ღირებულება $7 - 4 = 3$ ლარით მცირდება. $45 : 3 = 15$, ამიტომ საერთო ღირებულება 45 ლარით შემცირდება, თუ 15 ცალ კალათბურთის ბურთს ჩავანაცვლებთ ამდენივე ფრენბურთის ბურთით. მაშასადამე, უყიდათ $19 - 15 = 4$ კალათბურთის ბურთი.

ამოცანის ამოხსნა შესაძლებელია ყველა შესაძლო ვარიანტის განხილვითაც: თუ შეიძენდნენ კალათბურთის 1 და ფრენბურთის 18 ბურთს, გადაიხდიდნენ $7 + 72 = 79$ ლარს; თუ შეიძენდნენ კალათბურთის 2 და ფრენბურთის 17 ბურთს, გადაიხდიდნენ $14 + 68 = 82$ ლარს და ა.შ. თუ შეიძენდნენ კალათბურთის 4 და ფრენბურთის 15 ბურთს, გადაიხდიდნენ $28 + 60 = 88$ ლარს.

დავალება შეფასდა 3 ქულით:

3 ქულა – მითითებულია ამოცანის სწორი პასუხი, ნაჩვენებია ამოხსნის ხერხი.

2 ქულა – სწორად არის ნაჩვენები ამოცანის ამოხსნის ხერხი, თუმცა არ არის მოცემული საბოლოო სწორი პასუხი.

1 ქულა – სწორად არის მითითებული ამოცანის ამოხსნის ერთ-ერთი ეტაპი; მოცემულია სწორი პასუხი, პასუხის სისწორე დასაბუთებულია შემოწმებით;

0 ქულა – მოცემულია მხოლოდ სწორი პასუხი, თუმცა მისი სისწორე შემოწმებითაც კი არ არის დასაბუთებული; პასუხი არ არის მოცემული.

განვიხილოთ პედაგოგების მიერ შემოთავაზებული ამოხსნის ორი ვარიანტი:

ფიქნბუხის ლიქა - 4 ს. } 19 ცალი = 88 ლახის.
 კალათბუხის — 7 ლ. }

ამხსნა

ფიქნბუხის იყიდეს 15 ც. $15 \cdot 4 = 60$ $88 - 60 = 28$ ხოლო
 $19 - 15 = 4$
 კალათბუხის იყიდეს 4 ც, ხაფან $(7 \cdot 4 = 28)$ $28 : 7 = 4$

პასუხი: კალათბუხის 4 ცალი ბუხი; ფიქნბუხის 15 ცალი.

კომენტარი

მიუხედავად იმისა, რომ პედაგოგის მიერ ამოცანის პასუხი სწორადაა მითითებული, ეს ნაშრომი შეფასდა მხოლოდ 1 ქულით, რადგან პედაგოგმა არ წარმოადგინა ამოხსნის გზა და დაკმაყოფილდა მხოლოდ პასუხის შემოწმებით.

ვთქვათ კალათბუხის ბუხი იყო x ხათვინობა, ფიქნბუხით
 იქნება $(19-x)$ ხათვინობა. ამოცანის პირობიდან ვაშთქვინავე
 შეიძლება დაწინააღმდეგოთ, ხომ $4x + 7(19-x) = 88$
 $4x + 133 - 7x = 88$
 $3x = 45$
 $x = 45 : 3$
 $x = 15$

პასუხი: შეძენილი ბუხითყვინობა კალათბუხით ბუხითყვინობა ხათვე-
 ნობა ყითყვინობა 15 ცალი.

კომენტარი

ეს ნაშრომი შეფასდა 2 ქულით. პედაგოგმა სწორად მოძებნა ამოცანის ამოხსნის გზა, თუმცა მიიღო არასწორი პასუხი, რადგან მას ერთმანეთში აერია კალათბურთისა და ფრენბურთის ბურთების ფასი.

5. მოსწავლეებმა შემდეგი სამუშაო შეასრულეს:

1) იანგარიშეთ, რისი ტოლია:
 I. $151 + 14 + 49 + 386$ II. $25 \cdot 9 \cdot 40 \cdot 3$ III. $14035 : 7$.

2) ჩაიფიქრეს რაღაც რიცხვი. თუ ამ რიცხვს მივუმატებთ 84-ს, შემდეგ კი გამოვაკლებთ 64-ს, მივიღებთ 300-ს. რა რიცხვი ჩაუფიქრებიათ?

3) 5 მ შალის ნაჭერში გადაიხადეს 80 ლარი, ხოლო 6 მ აბრეშუმის ნაჭერში – 102 ლარი. რომელი ქსოვილის 1 მეტრია უფრო იაფი და რამდენით?

ერთ-ერთი მოსწავლის ნამუშევარი ასეთი იყო:

1) I. $151 + 14 + 49 + 386 = 200 + 400 = 600$
 II. $25 \cdot 9 \cdot 40 \cdot 3 = 1000 \cdot 27 = 2700$
 III. $14035 : 7 = 14000 : 7 + 35 : 7 = 2000 + 5 = 2005$

2) $84 - 64 = 20$ $300 - 20 = 320$ ჩაუფიქრებიათ 320

3) $80 : 5 = 16$ $102 : 6 = 17$
 იაფია აბრეშუმი 2 ლარით

ამოწერეთ მოსწავლის მიერ დაშვებული შეცდომები და გვერდით მიუწერეთ შესწორებული ვარიანტი.

მიღწევის რომელ დონეს მიაკუთვნებთ ამ მოსწავლეს მისი ნამუშევრის მიხედვით?

ჩაწერეთ არგუმენტირებული პასუხი, გაითვალისწინეთ, რომ მოსწავლეთა მიღწევის დონეებია: მაღალი, საშუალოზე მაღალი, საშუალო, დაბალი.

მოსწავლის ნამუშევარში სულ 4 შეცდომაა:

- 1) I. შეცდომა არ არის დაშვებული;
 II. $1000 \cdot 27 = 2700$ (უნდა იყოს: $1000 \cdot 27 = 27000$);
 III. $14000 : 7 = 200$ (უნდა იყოს: $14000 : 7 = 2000$);
- 2) $300 - 20 = 320$ (უნდა იყოს: $300 - 20 = 280$);
- 3) $102 : 6 = 14$ (უნდა იყოს: $102 : 6 = 17$).

მოსწავლის ნამუშევრიდან ჩანს, რომ ის ანგარიშისას გააზრებულად იყენებს მოქმედებათა თვისებებს. მე-2 ამოცანის ამოხსნის გზასაც სწორად მიაგნო, თუმცა გამოკვლებისას შეცდომას უშვებს. მოსწავლეს ბოლო, მე-3 ამოცანის ამოხსნის გზაც სწორად აქვს შერჩეული, თუმცა ერთ შეცდომას (გაყოფისას) აქვს ვხვდებით. მართალია, მოსწავლემ სულ 4 შეცდომა დაუშვა, მაგრამ ეს შეცდომები უფრო მის დაუდევრობაზე მეტყველებს, ვიდრე შესაბამისი მასალის არცოდნაზე. ამიტომ, ამ ნამუშევრის მიხედვით, მოსწავლის მიღწევის დონედ უნდა მივიჩნიოთ საშუალოზე მაღალი.

დავალება შემდეგი სქემის მიხედვით შეფასდა:

- 4 ქულა** – აღმოჩენილი და შესწორებულია მოსწავლის ოთხივე შეცდომა, ადეკვატურადაა შეფასებული მისი მიღწევის დონე, წარმოდგენილია შესაბამისი არგუმენტაცია.
- 3 ქულა** – აღმოჩენილი და შესწორებულია მოსწავლის ოთხივე შეცდომა, ადეკვატურად არის შეფასებული მისი მიღწევის დონე, თუმცა არ არის წარმოდგენილი შესაბამისი არგუმენტაცია;
აღმოჩენილი და შესწორებულია მხოლოდ სამი შეცდომა, ადეკვატურადაა შეფასებული მოსწავლის მიღწევის დონე, წარმოდგენილია შესაბამისი არგუმენტაცია.
- 2 ქულა** – აღმოჩენილი და შესწორებულია მოსწავლის ოთხივე შეცდომა, თუმცა არ არის შეფასებული მისი მიღწევის დონე;
აღმოჩენილი და შესწორებულია მხოლოდ სამი შეცდომა, ადეკვატურადაა შეფასებული მოსწავლის მიღწევის დონე, თუმცა არ არის წარმოდგენილი შესაბამისი არგუმენტაცია.
- 1 ქულა** – აღმოჩენილი და შესწორებულია მოსწავლის სამი შეცდომა, თუმცა არ არის შეფასებული მისი მიღწევის დონე;
აღმოჩენილი და შესწორებულია მოსწავლის ორი შეცდომა, ადეკვატურადაა შეფასებული მისი მიღწევის დონე, წარმოდგენილია შესაბამისი არგუმენტაცია.
- 0 ქულა** – აღმოჩენილი და შესწორებულია მოსწავლის ორი შეცდომა, თუმცა არაა ადეკვატურად არის შეფასებული მოსწავლის მიღწევის დონე;
აღმოჩენილი და შესწორებულია ორზე ნაკლები შეცდომა;
პასუხი არ არის მოცემული.

განვიხილოთ პედაგოგთა მიერ შემოთავაზებული ამოხსნის რამდენიმე ვარიანტი.

I ზღაპრით $25 \cdot 9 \cdot 40 \cdot 3 = 1000 \cdot 27 = 2700$, სწორად $25 \cdot 9 \cdot 40 \cdot 3 = 1000 \cdot 27 = 27000$
 II ზღაპრით $14035 : 7 = 14000 : 7 + 35 : 7 = 200 + 5 = 205$, სწორად $14035 : 7 = 14000 : 7 + 35 : 7 = 2000 + 5 = 2005$
 III ზღაპრით $94 - 64 = 20$ $300 - 20 = 280$ ჩაუვარდა 320
 სწორად $x + 84 - 64 = 300$
 $x = 300 - 20$
 $x = 280$ ჩაუვარდა 280
 $280 + 84 - 64 = 300$
 $300 = 300$

IV ზღაპრით $102 : 6 = 14$ ისვია ახლებში 2 ცალი.
 სწორად $102 : 6 = 17$ ისვია შალი 1 ცალი.
 ამ მოსწავლის დონე დაბალია და სწორად ნამუშევრის მიხედვით. ეს არ იყო 1000-ზე მაღალი დონე. სწორად უნდა იყოს სწორად დასაჯებული იქნება. ახლა ამა სწორად დასაჯებული იქნება გაყოფის წესი - ვადავს სწორად დასაჯებული. მოსწავლე (ან შესაძლოა) უნდა აკონსტრუირებდეს უნდა და ვადავს სწორად. უნდა უნდა იყოს უნდა. ახლა ეს ამოცანა უნდა იყოს და ვადავს სწორად. ეს არ იყო გაყოფის, უნდა იყოს დასაჯებული. სწორად სწორად სწორად $7 \cdot 6 = 42$ $42 : 6 = 7$ ან იგი უნდა იყოს დასაჯებული და უნდა იყოს დასაჯებული.

კომენტარი – პედაგოგმა სწორად მოძებნა ოთხივე სავარჯიშო, რომელთა შესრულებისას მოსწავლეს შეეძლოა ჰქონდა დაშვებული, მაგრამ არ მიუთითა, რა შეეშალა მას კონკრეტულად და არ შეასწორა მოსწავლის მიერ დაშვებული შეცდომები. მან ვერ შენიშნა მოსწავლის ნამუშევრის მნიშვნელოვანი დადებითი მხარეები (მაგალითად, მოქმედებათა თვისებების გააზრებული გამოყენება გამოთვლებისას), ზედმეტი ყურადღება მიაქცია მექანიკურ შეცდომებს და, შესაბამისად, არაადეკვატურად შეაფასა მოსწავლის მიღწევის დონე. ამიტომ პედაგოგის ნამუშევარი შეფასდა მხოლოდ 1 ქულით.

$1) II$ $25 \cdot 9 \cdot 40 \cdot 3 = 1000 \cdot 27 = 2700$. $\rightarrow 27000$
 II $14035 : 7 = 14000 : 7 + 35 : 7 = 200 + 5 = 205$ უნდა იყოს $2000 + 5 = 2005$.
 320 უნდა იყოს ჩაუვარდა 280
 $102 : 6 = 14 = 17$. ისვია ახლებში 2 ცალი. უნდა იყოს 1 ცალი.
 მოსწავლე იქნება. პირველი და ვადავს სწორად. ახლა ამა სწორად დასაჯებული იქნება გაყოფის წესი - ვადავს სწორად დასაჯებული. მოსწავლე (ან შესაძლოა) უნდა აკონსტრუირებდეს უნდა და ვადავს სწორად. უნდა უნდა იყოს უნდა. ახლა ეს ამოცანა უნდა იყოს და ვადავს სწორად. ეს არ იყო გაყოფის, უნდა იყოს დასაჯებული. სწორად სწორად სწორად $7 \cdot 6 = 42$ $42 : 6 = 7$ ან იგი უნდა იყოს დასაჯებული და უნდა იყოს დასაჯებული.

კომენტარი – პედაგოგს ზუსტად აქვს მითითებული, თუ რა კონკრეტული შეცდომები დაუშვა მოსწავლემ და ყველა შეცდომა აქვს შესწორებული. პედაგოგმა მოსწავლის ნამუშევარში შენიშნა ყველა დადებითი ასპექტი და ადეკვატურად შეაფასა მოსწავლის მიღწევის დონე. ამიტომ პედაგოგის ნაშრომი შეფასდა მაქსიმალური 4 ქულით.

ბუნებისმეტყველება

დავალბათა ნიმუშები და განმარტებები

1. აუხსენით მოსწავლეებს, რა მნიშვნელობა აქვს ქარს მცენარეებისთვის.

მოცემული დავალების წარმატებით შესასრულებლად მოსწავლეებს უნდა ავუხსნათ, რატომ არის ქარი მნიშვნელოვანი მცენარეებისთვის.

მხოლოდ იმის მითითება, რომ ქარი ხელს უწყობს მცენარეთა გამრავლებას, არ არის საკმარისი მოსწავლეებისთვის ქარის მნიშვნელობის გასააზრებლად. აუცილებელია პედაგოგმა შეახსენოს (გააცნოს) მათ მცენარეთა გამრავლება-გავრცელების ორი ძირითადი სახე – თესლით გამრავლება და დამტვერვა – და მიუთითოს, რომ ქარს მცენარეთა თესლი და მტვერი გადააქვს. ამგვარად შესრულებული დავალება 1 ქულით ფასდება.

გთავაზობთ სასერტიფიკაციო გამოცდაზე პედაგოგთა მიერ შესრულებული დავალების ნიმუშებს:

ქარს მცენარეებისთვის ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს. ქარი საშუალებას გვძლევს დამტვერვა, რაც ხელს უწყობს მცენარეების გამრავლებას.

კომენტარი

ეს პასუხი 1 ქულით შეფასდა, რადგან პედაგოგი საუბრობს ქარის მნიშვნელობის, ფუნქციის ორივე ასპექტზე.

ქარმა მცენარეებს შეძლევს დატვირთვა: ცოცხები, თვითღებები, ნაცოფი გადარტყმის დატვირთვა თვითღებების დროს.

კომენტარი

ეს პასუხი 0 ქულით შეფასდა, რადგან პედაგოგი არ მიუთითებს მცენარეებისთვის ქარის არსებით მნიშვნელობაზე – მცენარეთა გამრავლების ხელშეწყობაზე.

2. რა მიზნით ქმნიან ადამიანები დაცულ ტერიტორიებს – ეროვნულ პარკებს, ნაკრძალებს, აღკვეთილებს და სხვ.?

თანამედროვე ადამიანი ძალზე სერიოზული ეკოლოგიური პრობლემების წინაშე დგას. ამ პირობებში აუცილებელია, ბავშვებს, მოსწავლეებს ხშირად ვესაუბროთ გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების რაციონალურად გამოყენების შესახებ, ვასწავლოთ მათ ბუნებაზე ზრუნვა, მისი დაცვა. ტესტის ბუნებისმეტყველების ნაწილის რამდენიმე დავალება სწორედ ბიომრავალფეროვნების დაცვისა და გარემოს დაბინძურების საკითხებს შეეხება.

მოსწავლეებისთვის დაცული ტერიტორიების ფუნქციის, ასევე, ისეთი ტერმინების გაცნობა, როგორებიცაა ბიომრავალფეროვნება, გადაშენების საფრთხე, წითელი წიგნი, ძალზე მნიშვნელოვანია, რათა ხელი შევუწყოთ მათ ეკოლოგიური ცნობიერების ჩამოყალიბებაში.

დავალება ფასდებოდა 1 ქულით.

1 ქულა – დაცული ტერიტორიები იქმნება ბიომრავალფეროვნების შესანარჩუნებლად, ცოცხალი ორგანიზმების იმ სახეობათა გადასარჩენად, რომლებსაც გადაშენების საფრთხე ემუქრებათ ან რომლებიც წითელ წიგნშია შეტანილი.

3. ადამიანის საქმიანობის შედეგად მუდმივად ხდება საცხოვრებელი გარემოს დაბინძურება, მაგალითად, ზღვებსა და ოკეანეებში ძალიან ხშირია ნავთობის ჩაღვრა, რაც წყლის ბინადარი ორგანიზმების დაღუპვის მიზეზი ხდება.

აუხსენით მოსწავლეებს, რატომ იწვევს ნავთობით წყლის დაბინძურება ცოცხალი ორგანიზმების დაღუპვას?

ქვემოთ მოყვანილია რამდენიმე ასპექტი, რომლებიც უნდა ასახულიყო პედაგოგის პასუხში:

1. ნავთობი წყალზე მსუბუქია და ამიტომ, დაღვრის შემთხვევაში, წყლის ზედაპირზე მოექცევა. ზღვის ცხოველებისათვის იქმნება ჟანგბადის დეფიციტი (წყლის ცხოველებს უჭირთ სუნთქვა).

2. ზოგჯერ წყალს ჩაღვრილი ნავთობი ნაპირზე გამოაქვს, რაც საფრთხეს უქმნის ნაპირზე მცხოვრებ ორგანიზმებს, მაგ., ფრინველებს ბუმბულისა და ფრთების ნავთობით დაფარვის გამო აღარ შეუძლიათ ფრენა.

3. ნავთობის მოხვედრა საჭმლის მომნელებელ ან სასუნთქ სისტემაში შეიძლება დამღუპველი აღმოჩნდეს როგორც წყლის ბინადარი, ასევე ნაპირზე მცხოვრები ორგანიზმებისთვის.

დავალება 2 ქულით შეფასდა.

2 ქულა – პედაგოგი მიუთითებს ორ ან მეტ ფაქტორს, რომლებიც ნავთობით წყლის დაბინძურებისას ცოცხალი ორგანიზმების დალუპვის მიზეზი ხდება და განმარტავს თითოეულის მოქმედების მექანიზმს.

1 ქულა – პედაგოგი მიუთითებს ერთ ფაქტორს, რომელიც ნავთობით წყლის დაბინძურებისას ცოცხალი ორგანიზმების დალუპვის მიზეზი ხდება და განმარტავს მისი მოქმედების მექანიზმს.

0 ქულა – მოცემულია მხოლოდ დავალების პერიფრაზი; მოცემულია არასწორი პასუხი; პასუხი არ არის მოცემული.

გთავაზობთ პედაგოგთა მიერ შესრულებული დავალების ნიმუშებს:

ნავთობი ზეთოვანი სითხეა და წყალში ის იხსნება, ამიტომ ზემოდან ეკვჩის წყალს თხე ფენად. ამის შედეგად, ველის აღწევს ჭრებულ წყალში და ცოცხალი ორგანიზმები ეჭა-
ფოდ იღუპებიან. ასევე ნავთობ წასმულ ცხოველს, ფინფეს ეჭიხს გადაადგილება, ფე-
ნა და ხდება მფაცხვლის მსხვეჩქალი არ კვდება.

კომენტარი

ეს პასუხი 2 ქულით შეფასდა, რადგან მითითებული და განმარტებულია ნავთობით წყლის დაბინძურებისას ცოცხალი ორგანიზმების დალუპვის განმაპირობებელი ორი ფაქტორი.

ნავთობი ახის წყალში მსებუჩი ნიფთიეჩება, ხობეღი წყალში
ჩადვიის შემთხვევაში გადაეავჩება ზემოდან და აღიხ ხდება წყალში
ქანგბადის მიწოდება, ხის გამოწ იღუაებთან წყალ სხოვედეტი

კომენტარი

წარმოდგენილი პასუხი 1 ქულით შეფასდა, რადგან მოცემულია მხოლოდ ერთი ფაქტორი და ახსნილია მისი მოქმედების მექანიზმი.

კითხვის და წერის სწავლება

სკოლაში შესვლისთანავე ბავშვის წინაშე დგება უმნიშვნელოვანესი ამოცანა – წერა-კითხვის შესწავლა. პირველი სასკოლო გამოცდილება (თუ როგორ შეაფასებენ მშობლები და პედაგოგები ბავშვის წინსვლას კითხვის, წერისა თუ ანგარიშის შესწავლისას, წახალისებენ თუ არა მას) ბავშვის არა მარტო შემეცნებითი, არამედ სოციალურ-ემოციური განვითარების მნიშვნელოვან საფუძველს წარმოადგენს. თუ ეს გამოცდილება დადებითია, მაშინ ბავშვი საკუთარ შესაძლებლობებში რწმუნდება და მეტ წარმატებასაც აღწევს.

წერა-კითხვის შესწავლაში წარმატებას მნიშვნელოვანწილად განაპირობებს მასწავლებლის მიერ სწორად შერჩეული სწავლების სტრატეგია. კითხვის სწავლების თანამედროვე სტრატეგიები, ძირითადად, ორი თეორიის კონტექსტში განიხილება:

- **ფონოლოგიურ თეორიას** ეყრდნობა კითხვის სწავლების ფონოლოგიური (აღმავალი) მეთოდი, რომლის მიხედვითაც, ბავშვმა ჯერ უნდა შეძლოს ასოს და ბგერის ერთმანეთთან დაკავშირება, ხოლო შემდეგ ნაცნობი ფონემებისგან სიტყვის აწყობა.
- **მთლიანობითი თეორიის** მიხედვით კი, ბავშვი ჯერ მთლიანი სიტყვების ცნობას სწავლობს. უცნობი სიტყვების ბგერები დაისწავლება კონტექსტში სიტყვის მნიშვნელობის მიხედვით ან შესაბამის ნახატთან ერთად სიტყვის აღქმის დროს. ამ თეორიას ეყრდნობა კითხვის სწავლების მთლიანობითი (დაღმავალი) მეთოდი.
- ერთგვარი კომპრომისული ვარიანტია კითხვის სწავლების **დაბალანსებული მეთოდი**, რომელიც ითვალისწინებს როგორც ფონოლოგიური, ასევე მთლიანობითი თეორიის პრინციპების გამოყენებას.

დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლის სტანდარტის თანახმად, პედაგოგმა უნდა იცოდეს ზემოთ განხილული თეორიების ფარგლებში არსებული მიდგომები და, შესაბამისად, შეძლოს პრაქტიკაში მათი გამოყენება. ის ზედმიწევნით კარგად უნდა იცნობდეს ასევე დაწყებით საფეხურზე სწავლების სპეციფიკას, კითხვის სწავლის პერიოდებს (წინასაანბანო, საანბანო და ანბანისშემდგომი). მან სწორად უნდა შეარჩიოს თითოეული პერიოდის შესაბამისი აქტივობები.

წაკითხული ტექსტის გააზრების უნარის გასავითარებლად პედაგოგმა უნდა შეძლოს, სწორად შეარჩიოს შეკითხვები და აქტივობები მოსწავლეთა ასაკობრივი თავისებურებების, ასევე, შესასწავლი ტექსტის სპეციფიკის გათვალისწინებით.

ტესტში წარმოდგენილი დავალებები სწორედ ზემოაღნიშნული კომპეტენციების შემოწმებას ისახავს მიზნად.

დავალებათა ნიმუშები და განმარტებები

1. ნინი I კლასშია და უჭირს ამბის გაბმულად გადმოცემა, საჭირო სიტყვების პოვნა თხრობისას. მისი **ზეპირმეტყველების უნარის** განვითარება მასწავლებელმა გადაწყვიტა სიუჟეტური სურათების გამოყენებით.

ქვემოთ მოცემულია შესაბამისი აქტივობები:

- I. მასწავლებელი სთხოვს ნინის, იპოვოს სურათზე მის მიერ დასახელებული ობიექტები: „მაჩვენე გოგონას ჩანთა.“
- II. მასწავლებელი აღწერს სურათს და თან თითოთ მიაჩვენებს: „შეხედე, აქ გოგონა სკოლაში მიდის.“
- III. მასწავლებელი ეკითხება ნინის: „რას აკეთებს გოგონა კლასში?“
- IV. მასწავლებელი სთხოვს ნინის: „მაჩვენე სურათზე ბიჭი, რომელიც წერს.“

პასუხის რომელ ვარიანტშია დალაგებული აქტივობები მარტივიდან რთულისკენ?

- (ა) IV, II, I, III
- (ბ) II, I, IV, III
- (გ) II, III, I, IV
- (დ) I, III, II, IV

მოცემული დავალება ამოწმებს, რამდენად შეუძლია მასწავლებელს განსაზღვროს მოსწავლისთვის კონკრეტული უნარის გასავითარებლად შერჩეული დავალებებისა თუ შეკითხვების სირთულის ხარისხი.

დავალების პირობაში მოცემული აქტივობებიდან, ცხადია, ყველაზე მარტივია II, რომელშიც თავად მასწავლებელი აღწერს სურათს და მოსწავლეს მოეთხოვება დააკვირდეს მას. I და IV აქტივობაში მოსწავლეს მასწავლებლის მიერ მითითებული ობიექტების პოვნა ევალება, პირველ შემთხვევაში ეს ობიექტი საგანია, ხოლო მეორეში – ბიჭი, რომელიც გარკვეულ მოქმედებას ასრულებს, შესაბამისად, ეს ამოცანა უფრო რთულია. შედარებით რთულად შესასრულებელია III აქტივობა, რომელშიც მოსწავლეს მოეთხოვება არა მარტო სამიზნე ობიექტის პოვნა, არამედ მოქმედების დასახელება. მითითებული პრინციპის მიხედვით (მარტივიდან რთულისკენ) აქტივობები დალაგებულია (გ) პასუხში. ამრიგად, სწორი პასუხია (გ).

2. კითხვის უნარის გაუმჯობესების მიზნით, II კლასში მასწავლებელი ასეთ სტრატეგიას იყენებს: მოსწავლეებს აძლევს ერთი და იმავე სირთულის ტექსტს და ინიშნავს დროს. გამარჯვებულია ის მოსწავლე, რომელიც ყველაზე სწრაფად წაიკითხავს ტექსტს. რა შედეგები შეიძლება მოჰყვეს ამგვარი აქტივობის **სისტემატურ გამოყენებას**?

მოცემული დავალება ამოწმებს მასწავლებლის უნარს, კრიტიკულად შეაფასოს კონკრეტული აქტივობის სისტემატურად გამოყენების თანმდევი შედეგები. კერძოდ, პასუხიდან უნდა ჩანდეს, რომ პედაგოგს გააზრებული აქვს შემდეგი:

- დავალებაში აღწერილი აქტივობის დროს მოსწავლეები ორიენტირებულნი არიან სწრაფად კითხვაზე, რის გამოც ხშირად სწორად ვერ კითხულობენ სიტყვებს, ვერ გაიაზრებენ წაკითხულს.
- მოსწავლეებისთვის ერთი და იმავე სირთულის ტექსტის მიწოდება არ უწყობს ხელს მათი კითხვის უნარის განვითარებას, იწვევს ინტერესის დაკარგვას.
- ასეთი აქტივობის, შეჯიბრის, დროს „მარცხდებიან“ (ზარალდებიან) ბუნებრივად დაბალი ტემპის მქონე მოსწავლეები, რომლებიც ნელა კითხულობენ, თუმცა არ უჭირთ წაკითხულის გააზრება. ამის შედეგად მოსწავლე კარგავს ინტერესს, მოტივაციას, ჩნდება თვითშეფასების პრობლემები.

დავალება ფასდება 2 ქულით:

2 ქულა – პედაგოგი მიუთითებს და ასაბუთებს დავალებაში აღწერილი აქტივობის სისტემატურად გამოყენების ერთზე მეტ უარყოფით შედეგს;

1 ქულა – პედაგოგი მიუთითებს და ასაბუთებს დავალებაში აღწერილი აქტივობის სისტემატურად გამოყენების შედეგებიდან მხოლოდ ერთ-ერთს;

0 ქულა – პედაგოგი მიუთითებს დავალებაში აღწერილი აქტივობის სისტემატურად გამოყენების შედეგებიდან მხოლოდ ერთ-ერთს, მაგრამ არ ასაბუთებს საკუთარ მოსაზრებას;

პედაგოგი გვთავაზობს პასუხს, რომელიც არ შეეხება აღნიშნული აქტივობის სისტემატურად გამოყენების შედეგებს; პასუხი არ არის მოცემული.

გთავაზობთ სასერტიფიკაციო გამოცდაზე პედაგოგთა მიერ შესრულებული დავალების ნიმუშებს:

ყველა მოსწავლე ერთნაირად ვერ აცნობს სათხილ რეაქციას. დაინტერესდა იმ მოსწავლეთა, რომლებიც თუ, მგონა გასწავლეთ და ცოცხალი რეაქცია მოსწავლეს. სწორედ ამისთვის სწავლებაში ახალი რეაქცია მოსწავლეს უნდა მოეხდინებინათ.

კომენტარი

წარმოდგენილი პასუხი 2 ქულით შეფასდა, რადგან პედაგოგი საუბრობს როგორც ბუნებრივად დაბალი ტემპის მქონე მოსწავლეების პრობლემაზე, ასევე ტექსტის გააზრების სირთულეზე.

ამგვარი ხერხეფიის გამოყენება იქნება არა მხოლოდ უსწორმართო. ამ სახის ყველა ექსპერიმენტი ვერ შეიძლება. იმისთვის ნელი უნდა შეიქმნას.

კომენტარი

ეს პასუხი 1 ქულით შეფასდა, რადგან პედაგოგი მიუთითებს და ასაბუთებს დავალებაში აღწერილი აქტივობის მხოლოდ ერთ უარყოფით შედეგს.

*სისჯერათის გამოყენების დროს შეიძლება მოხდეს ხომოდზე
ძი იქონ ასევე აიხსნა მეტი ივანტომოს ვამიტვეების სიტყვით.*

კომენტარი – ეს პასუხი 0 ქულით შეფასდა, რადგან პედაგოგი არ მიუთითებს დავალებაში აღწერილი აქტივობის სისტემატურად გამოყენების უარყოფით შედეგებს. მას არ აქვს გაცნობიერებული, რომ კითხვის დროს მხოლოდ სისწრაფეზე ორიენტირება ხელს შეუშლის მოსწავლეებს წაკითხული ტექსტის გააზრებაში, ზოგიერთი მოსწავლის მიერ კითხვის ტემპის გაზრდის შემთხვევაშიც ვერ ვისაუბრებთ მათი კითხვის უნარის გაუმჯობესებაზე.

3. ტექსტი წარმოდგენილია ნაწყვეტი ტექსტიდან.

„ღამურისყურა მელა აფრიკაში ბინადრობს. იგი მწერებით იკვებება, ხოლო შესამჩნევად დიდი ყურები მას მწერის ადგილმდებარეობის განსაზღვრაში ეხმარება. ღამურისყურა მელა კალიების გუნდს მიჰყვება და იჭერს მათ მაშინ, როდესაც ისინი მცენარეულ საფარს ანადგურებენ. ეს მელიები ყურებს კომუნიკაციისთვისაც იყენებენ – ყურები შიგნით თეთრია, ხოლო გარედან – შავი, ამიტომ სიბნელეშიც კარგად ჩანს და ეხმარება მელიებს იმაში, რომ ნადირობისას არ დაშორდნენ ერთმანეთს“.

1. მოსწავლეთა მიერ წაკითხული ტექსტის უკეთ გასააზრებლად მასწავლებელი მათ სხვადასხვა ტიპის შეკითხვებს უსვამს:

1. ტექსტში ცხადად მოცემული ინფორმაციის შესახებ;

2. „დაფარული“ აზრის შესახებ;

3. ტექსტის გასააზრებლად მნიშვნელოვანი ისეთი ინფორმაციის შესახებ, რომელიც უშუალოდ ტექსტში არ არის მოცემული, მაგრამ მკითხველისთვის ცნობილია გამოცდილებიდან და საჭიროებს გახსენებას.

დაუსვით III კლასის მოსწავლეებს სამივე ტიპის შეკითხვა მოცემულ ნაწყვეტთან დაკავშირებით.

1. _____
2. _____
3. _____

იმისთვის, რომ მოსწავლემ წაკითხული ტექსტი გაიგოს, პირველ რიგში, მნიშვნელოვანია, მან ტექსტიდან ფაქტობრივი ინფორმაციის მოპოვება შეძლოს. წაკითხულის გააზრების ეს საფეხური მოსწავლისთვის „დაფარული“ აზრის ამოკითხვის ანუ ტექსტიდან გამომდინარე დასკვნის გამოტანის წინაპირობაა. არანაკლებ მნიშვნელოვანია წაკითხულის დაკავშირება საკუთარ ცოდნასა და გამოცდილებასთან, ამ პროცესის გარეშე შეუძლებელია ახალი ინფორმაციის გააზრება. წარმოდგენილი დავალება ამოწმებს მასწავლებლის უნარს, ერთმანეთისგან განასხვავოს ზემოთ განხილული პროცესები და კონკრეტულ ტექსტზე დაყრდნობით დასვას შესაბამისი შეკითხვები.

დავალება ფასდება 3 ქულით:

- 1 ქულა – დასმულია შეკითხვა ტექსტში ცხადად მოცემული ინფორმაციის შესახებ;
- 1 ქულა – დასმულია შეკითხვა „დაფარული“ აზრის შესახებ;
- 1 ქულა – დასმულია შეკითხვა ტექსტის გასააზრებლად მნიშვნელოვანი ისეთი ინფორმაციის შესახებ, რომელიც უშუალოდ ტექსტში არ არის მოცემული, მაგრამ მკითხველისთვის გამოცდილებიდანაა ცნობილი და საჭიროებს გახსენებას.

გთავაზობთ სამივე სახის შეკითხვის რამდენიმე მაგალითს, ასევე, სასერტიფიკაციო გამოცდაზე მასწავლებელთა მიერ შესრულებულ დავალებათა ნიმუშებს.

1. სად ბინადრობს ლამურისყურა მელა? რით იკვებება? რაში ეხმარება მას ყურები?
2. რა სარგებლობა მოაქვს ადამიანებისთვის ლამურისყურა მელას?
3. რა ზიანი მოაქვთ კალიებს? გაიხსენეთ, როგორია ლამურა, როგორი ყურები აქვს მას. გაიხსენეთ, როგორია მელა. როგორ დაცქვეტს ყურებს ცხოველი, მაგალითად, ძაღლი, როდესაც ცდილობს, სუსტი ხმა გაიგონოს.

1. ხაში ეხმარება რამდენიმე მელის ღიბი ყურები?
2. მოიქვს აუ არა სარგებლობა რამდენიმე მელას?
3. რა ზიანი მოაქვთ კალიებს? როგორია მელა, როგორი ყურები აქვს მას?

კომენტარი

ეს პასუხი 3 ქულით შეფასდა, რადგან წარმოდგენილია სამივე ტიპის შეკითხვის ადეკვატური მაგალითები.

1. სად ბინადრობს „ღამურისყურა“ მელა?
2. ხაში ეხმარება მას რა ყურები?
3. რა ზიანი მოაქვთ კალიებს? როგორია მელა, როგორი ყურები აქვს მას?

კომენტარი

ეს პასუხი 2 ქულით შეფასდა, რადგან მეორე შეკითხვის პასუხი ტექსტშია მოცემული და არ მოითხოვს დასკვნის გამოტანას, ფარული აზრის წვდომას.

1. მითხარით სამი ხაში, რამდენ ყურს აქვს მელის ღიბი ყურები?
2. მითხარით ორი ხაში, რა ზიანი მოაქვთ კალიებს? როგორია მელა, როგორი ყურები აქვს მას?
3. მითხარით ერთი ხაში, რა ზიანი მოაქვთ კალიებს? როგორია მელა, როგორი ყურები აქვს მას?

კომენტარი

წარმოდგენილი პასუხი არ შეესაბამება მოცემულ დავალებას, არ ჩანს, შეუძლია თუ არა პედაგოგს, დასვას ტექსტის გააზრების სხვადასხვა საფეხურის შესატყვისი შეკითხვები. ამიტომ ეს პასუხი 0 ქულით შეფასდა.

აკადემიური უნარები

წაკითხული ტექსტის გააზრება

ტექსტის ეს ბლოკი ამოწმებს წაკითხული ტექსტიდან ინფორმაციის მოპოვების, ინტერპრეტირების, გაანალიზებისა და შეფასების უნარს.

ტექსტს ახლავს 7 შეკითხვა. თითოეული შეკითხვა ფასდება 1 ქულით.

ყოველ შეკითხვას ერთვის 4 სავარაუდო პასუხი, რომელთაგან მხოლოდ ერთია სწორი. თითოეული შეკითხვის/დავალეების მეშვეობით მოწმდება წაკითხული ტექსტის გასააზრებლად აუცილებელი რომელიმე უნარი.

პედაგოგმა უნდა შეძლოს:

- ტექსტის თემისა და ძირითადი იდეის გამოკვეთა;
- მიღებულ ინფორმაციაში ძირითადის (არსებითისა) და მეორეხარისხოვანის გარჩევა;
- ტექსტის სხვადასხვა ნაწილს (წინადადებებსა და აბზაცებს) შორის მიმართების დადგენა;
- მთელი ტექსტიდან ან მისი ცალკეული ნაწილებიდან დასკვნის გამოტანა;
- ცალკეული აბზაცის ფუნქციის განსაზღვრა;
- ცალკეული სიტყვისა თუ გამოთქმის მნიშვნელობის ახსნა ან მათი მნიშვნელობის ამოცნობა კონტექსტის მიხედვით;
- ტექსტის საკვანძო სიტყვებისა და ფრაზების მოძიება;
- ტექსტში მოცემული პოლემიკური მონაკვეთის გააზრება-შეფასება;
- ვარაუდისა და ფაქტის ერთმანეთისაგან გარჩევა;
- ტექსტში წარმოდგენილ მოვლენათა შორის არსებული კავშირების დადგენა;
- ცალკეული ფრაგმენტების პერიფრაზირება;
- ქვეტექსტის ამოცნობა;
- ტექსტში წარმოდგენილსა და სხვა (ჰიპოთეზურ) სიტუაციებს შორის მიმართების დადგენა;
- ტექსტიდან მოპოვებული ინფორმაციის გამოყენება ახალი პრობლემის გადასაწყვეტად.

ტექსტები თემატურად მრავალფეროვანია და მეცნიერებისა და კულტურის სხვადასხვა სფეროს უკავშირდება. თუმცა, დავალებათა შესრულება, ანუ შეკითხვებზე პასუხის გაცემა, არ მოითხოვს ამა თუ იმ სფეროსთან დაკავშირებულ სპეციალურ ცოდნას. ტექსტები შეიძლება იყოს თხრობითი, პოლემიკური თუ განმარტებითი ხასიათისა. ისინი ნაირგვარია სტილის მიხედვითაც.

მოცემული ბლოკის დავალებებს ახლავს ამგვარი ინსტრუქცია:

ყურადღებით წაკითხეთ და გააზრეთ ტექსტი. თითოეული შეკითხვის სავარაუდო პასუხებიდან აირჩიეთ ის ვარიანტი, რომელიც მართებულია მოცემული ტექსტის მიხედვით.

გაითვალისწინეთ:

ტექსტის შემდეგ მოცემული თითოეული შეკითხვა ტექსტის დამოუკიდებელი დავალებაა. ამიტომ ყოველ შეკითხვაზე პასუხის გაცემისას იხელმძღვანელოთ ტექსტით და არა წინა შეკითხვაზე გაცემული პასუხით, რათა თავიდან აიცილოთ არასწორ პასუხთა ჯაჭვი.

დავალებათა ნიმუშები და განმარტებები

კრებულში განვიხილავთ ტექსტთან დაკავშირებულ რამდენიმე შეკითხვას.

ბაზისურ ემოციებთან ერთად (სიხარული, ბრაზი, შიში და ა. შ.), ადამიანებისთვის დამახასიათებელია მეორეული, უფრო რთული ემოციები, მაგალითად, სირცხვილი, სიამაყე და დანაშაულის გრძნობა. ასეთ ემოციებს მე-ს ცნობიერებასთან დაკავშირებული ემოციები ეწოდება, ვინაიდან თითოეული მათგანი გავლენას ახდენს მე-ს განცდის გამძაფრებაზე. თუ გვრცხვენია ან უხერხულად ვგრძობთ თავს, ვცდილობთ, მოვიქცეთ ისე, რომ სხვებისთვის ჩვენი შეცდომა ან წარუმატებლობა შესამჩნევი არ იყოს. დანაშაულის გრძნობა ვინმესთვის ზიანის მიყენების დროს ჩნდება. ასეთ სიტუაციაში ჩვენ მიერ ჩადენილი არასწორი საქციელის გამოსწორებასა და ურთიერთობის აღდგენას ვცდილობთ. სიამაყე კი, პირიქით, საკუთარი მიღწევებით კმაყოფილებას გულისხმობს, რომლის დროსაც სურვილი გვიჩნდება, სხვებს მოვუყვეთ, როგორ მივალწიეთ დასახულ მიზანს და რა გეგმების განხორციელებას ვაპირებთ მომავალში.

საკუთარი ემოციების გაცნობიერებისა და გაგების უნარის განვითარება შემეცნებით განვითარებას უკავშირდება. 4-5 წლის ბავშვები სიამაყის ნაცვლად სიხარულს, ბედნიერებასა და აღფრთოვანებას, დანაშაულის გრძნობის ნაცვლად კი - დასჯის შიშს აღწერენ. სკოლის ასაკის ბავშვებს უკეთ შეუძლიათ ახსნან საკუთარი ემოციები. თუ 6-7 წლის ასაკში სიამაყის მიზეზად უფროსების მხრიდან შექებას ასახელებენ, 8 წლის ასაკიდან ბავშვები სიამაყესა და დანაშაულის გრძნობას უკვე საკუთარ წარმატებასა თუ წარუმატებლობას უკავშირებენ. სიამაყის, სირცხვილის ან დანაშაულის განცდის კომპლექსური გაგება სოციალური გამოცდილების საფუძველზე კოგნიტური განვითარების კვალდაკვალ ყალიბდება.

ბავშვებში, რომლებსაც მშობლები ხშირად მათ უარყოფით თვისებაზე ან არასწორ საქციელზე მიუთითებენ, მე-ს ცნობიერებასთან დაკავშირებული ემოციები უფრო მძაფრია – წარუმატებლობის შემთხვევაში გადამეტებული სირცხვილის, წარმატების შემთხვევაში კი გადამეტებული სიამაყის გრძნობა უჩნდებათ. იმ ბავშვებში, რომელთა მშობლები, პირიქით, ძირითად ყურადღებას ალტერნატიულ გონივრულ ქცევაზე ამახვილებენ, სირცხვილისა და სიამაყის გრძნობები ზომიერია. შესაბამისად, ისინი სიძნელეებს გაცილებით უკეთ უმკლავდებიან.

სირცხვილის ძლიერი გრძნობა ადაპტაციასთან დაკავშირებულ პრობლემას – გულჩათხრობილობასა და დეპრესიას, აგრეთვე, სირცხვილის გრძნობის მაპროვოცირებელი სიტუაციისა და ადამიანების მიმართ ბრაზისა და აგრესიის იწვევს. დანაშაულის გრძნობას უფრო კონკრეტული ხასიათი აქვს, რადგან კონკრეტულ ქმედებას თუ უმოქმედობას უკავშირდება და, შესაბამისად, ნაკლებად ახდენს უარყოფით გავლენას თვითშეფასებაზე. დანაშაულის გრძნობა, რომელიც გარკვეულ სიტუაციებში ჩნდება და რომელსაც სირცხვილის გრძნობა არ მოსდევს, პირიქით, ბავშვს საზიანო იმპულსების დაძლევაში ეხმარება და მის მიერ ჩადენილი ცუდი საქციელის გამოსწორებისა და უფრო გონივრული ქცევისაკენ უბიძგებს.

მე-ს ცნობიერებასთან დაკავშირებული ემოციების ჩამოყალიბებისთვის კულტურას დიდი მნიშვნელობა აქვს. დასავლეთის ინდივიდუალისტურ საზოგადოებებში ბავშვს ასწავლიან, იამაყოს პიროვნული მიღწევებით, მაგალითად, თუ ბურთი ყველაზე შორს გადაადგო, გაიმარჯვა თამაშში ან კარგი ნიშნები მიიღო.

კოლექტივისტურ ქვეყნებში, როგორცაა, მაგალითად, ჩინეთი ან იაპონია, მხოლოდ პიროვნულ წარმატებაზე ყურადღების გამახვილება უხერხულობის განცდას აჩენს. ჩინელ მშობლებს მიაჩნიათ, რომ ცუდი საქციელის ჩადენის შემთხვევაში ბავშვი სირცხვილს აუცილებელად უნდა გრძნობდეს. ისინი ბავშვებს უკვე სამი წლიდან ასწავლიან სირცხვილის გრძნობის გამოყენებით კარგისგან ცუდის გარჩევას, მაგრამ იმას არ ითვალისწინებენ, რომ შესაძლოა, გადაჭარბებულმა სირცხვილის გრძნობამ ბავშვის თვითშეფასებას ზიანი მიაყენოს.

1. რატომ უწოდებენ მეორეულ, ანუ რთულ ემოციებს მე-ს ცნობიერებასთან დაკავშირებულ ემოციებს?

- (ა) ეს ემოციები საკუთარი თავის მიმართ დამოკიდებულებაზე ახდენს გავლენას და, შესაბამისად, ქცევის ცვლილებას განაპირობებს
- (ბ) ეს ემოციები უარყოფითად აისახება ადამიანის თვითშეფასებაზე, რაც გარშემომყოფთა მიმართ მისი ქცევის ცვლილებას განაპირობებს
- (გ) ამ ემოციების გამოხატვის უნარი მომავალში ადამიანის წარმატებასა თუ წარუმატებლობას განაპირობებს
- (დ) ეს ემოციები ადამიანს თვითანალიზის საშუალებას აძლევს და საკუთარი არასწორი ქცევის გამოსწორებისა და სხვებთან ურთიერთობის გაუმჯობესებისკენ უბიძგებს

მოცემულ შეკითხვაზე პასუხის გაცემა I აბზაცის საფუძველზე არის შესაძლებელი.

რთული ემოციები „გავლენას ახდენს მე-ს განცდის გამმაფრებაზე“, ვკითხულობთ I აბზაცში. „მე-ს განცდა“ სწორედ მე-ს გაცნობიერებას, საკუთარი თავის მიმართ გარკვეული დამოკიდებულების გაჩენას გულისხმობს. აქვეა აღწერილი ქცევის ის ცვლილებები, რომლებიც სირცხვილის, დანაშაულის გრძნობისა თუ სიამაყის განცდას ახლავს თან: „... ვცდილობთ, მოვიქცეთ ისე, რომ სხვებისთვის ჩვენი შეცდომა ან წარუმატებლობა შესამჩნევი არ იყოს,“ „...ჩვენ მიერ ჩადენილი არასწორი საქციელის გამოსწორებასა და ურთიერთობის აღდგენას ვცდილობთ,“ „...სურვილი გვიჩნდება, სხვებს მოვუყვებთ, როგორ მივალწიეთ დასახულ მიზანს და რა გეგმების განხორციელებას ვაპირებთ მომავალში.“ ყოველივე ზემოთქმულის შეჯამებაა წარმოდგენილი (ა) პასუხში. შესაბამისად, სწორი პასუხია (ა).

(ბ) პასუხი შეეხება მხოლოდ იმ კონკრეტულ შემთხვევას, როცა რთული ემოციები უარყოფითად აისახება ადამიანის დამოკიდებულებაზე საკუთარი თავის მიმართ. პირველ აბზაცში კი ვკითხულობთ, რომ, „სიამაყე კი, პირიქით, საკუთარი მიღწევებით კმაყოფილებას გულისხმობს“. შესაბამისად, ეს პასუხი მოცემულ შეკითხვაზე სწორ, სრულყოფილ პასუხად ვერ ჩაითვლება.

(გ) პასუხი რთული ემოციების გამოხატვის უნარისა და მომავალში ადამიანის წარმატებისა თუ წარუმატებლობის კავშირს შეეხება. ამ პასუხის თანახმად, მომავალში ადამიანი წარმატებული იქნება თუ არა, დამოკიდებულია იმაზე, თუ რამდენად შეუძლია მას გამოხატოს ესა თუ ის რთული ემოცია. ამგვარი ინფორმაცია არ არის მოცემული ტექსტში. შესაბამისად, (გ) პასუხიც ვერ ჩაივლება სწორ პასუხად.

(დ) პასუხის პირველი ნაწილი შეიძლება გარკვეული თვალსაზრისით მართებული იყოს, რადგან რთული ემოციები „მე-ს განცდას ამძაფრებს“ და თვითნაწილობისკენ გვიბიძგებს. ეს, თავის მხრივ, ქცევის ცვლილებას განაპირობებს. თუმცა, ქცევის ის ცვლილებები, რომლებიც (დ) პასუხის მეორე ნაწილშია აღწერილი, ადეკვატურია მხოლოდ დანაშაულისა თუ სირცხვილის გრძნობის შემთხვევაში და არ უკავშირდება, მაგალითად, სიამაყის გრძნობას. შესაბამისად, (დ) პასუხის განზოგადება ნებისმიერ რთულ ემოციაზე შეუძლებელია. ამიტომ ეს პასუხი არასწორია.

2. რას გულისხმობს წინადადება: „სიამაყის, სირცხვილის ან დანაშაულის განცდის კომპლექსური გაგება სოციალური გამოცდილების საფუძველზე კოგნიტური განვითარების კვალდაკვალ ყალიბდება“?

- (ა) ასაკის მატებასთან და, შესაბამისად, გამოცდილების დაგროვებასთან ერთად ბავშვები უკეთ გამოხატავენ სიამაყის, სირცხვილისა თუ დანაშაულის გრძნობას
- (ბ) კოგნიტური განვითარება და შესაბამისი სოციალური გამოცდილება ხელს უწყობს ბავშვის მიერ მეორეული ემოციების მიზეზების გაცნობიერების უნარის ჩამოყალიბებას
- (გ) კოგნიტური განვითარების გარკვეული დონეა საჭირო, რომ ბავშვმა მეორეული ემოციების სოციალურ გამოცდილებასთან დაკავშირება შეძლოს
- (დ) უფროსების რეაქცია ბავშვის ამა თუ იმ ქცევაზე მნიშვნელოვანწილად განაპირობებს სიამაყის, სირცხვილისა თუ დანაშაულის გრძნობის გაცნობიერების უნარის ჩამოყალიბებას

ამ შეკითხვაზე პასუხის გაცემა II აბზაცის საფუძველზეა შესაძლებელი. ტექსტში ვკითხულობთ, რომ სიამაყის, სირცხვილისა თუ დანაშაულის გრძნობა მე-სთან, საკუთარი შესაძლებლობების გაცნობიერებასთან დაკავშირებული ემოციებია. შესაბამისად, მათი კომპლექსური გაგებაც ამ ემოციების მიზეზების საკუთარ შესაძლებლობებთან კავშირის გაცნობიერებას გულისხმობს: „...8 წლის ასაკიდან ბავშვები სიამაყესა და დანაშაულის გრძნობას უკვე საკუთარ წარმატებასა თუ წარუმატებლობას უკავშირებენ.“ იმისათვის, რომ ბავშვმა აღნიშნული შეძლოს, კოგნიტური განვითარების გარკვეული დონე და სოციალური გამოცდილება (უფროსების მხრიდან შექება თუ დასჯა) საჭირო. ზემოთქმული მოკლედ არის გადმოცემული პასუხის (ბ) ვარიანტში.

3. ტექსტის ავტორის ძირითადი მიზანია:

- (ა) წარმოაჩინოს მშობელთა როლი ბავშვის ემოციური განვითარებისა და ქცევის ჩამოყალიბების პროცესში
- (ბ) ხაზი გაუსვას სოციალური გამოცდილების როლს ბავშვის ემოციებისა და მე-ს ცნობიერებასთან დაკავშირებული ემოციების ჩამოყალიბებაში
- (გ) გააანალიზოს სხვადასხვა ასაკის ბავშვთა ემოციების გამოხატვის უნარის განვითარების თავისებურებები კულტურულ კონტექსტში
- (დ) განიხილოს ერთ-ერთი ტიპის ემოციების განვითარების თავისებურებები სოციალური გამოცდილებისა და კულტურული კონტექსტის გათვალისწინებით

ამ შეკითხვაზე პასუხის გასაცემად საჭიროა მთელი ტექსტის გააზრება. ვეცნობით ემოციების ერთ-ერთი ტიპის – მე-ს ცნობიერებასთან დაკავშირებული ემოციების (განსაზღვრება წარმოდგენილია I აბზაცში) – განვითარების თავისებურებებს. II-IV აბზაცებში ყურადღება გამახვილებულია ამ პროცესში სოციალური გამოცდილების, ხოლო V აბზაცში – კულტურული კონტექსტის მნიშვნელობაზე. შესაბამისად, სწორი პასუხია (დ).

ზოგადი რეკომენდაციები წაკითხული ტექსტის გასააზრებლად:

- ყურადღებით წაკითხეთ ტექსტი. შეეცადეთ, გაიაზროთ მისი ძირითადი იდეა;
- შეკითხვებზე პასუხის გაცემა დაიწყეთ მხოლოდ მას შემდეგ, რაც მთელ ტექსტს წაკითხავთ;
- სანამ პასუხს გასცემდეთ შეკითხვას, ყურადღებით წაკითხეთ ტექსტის ის ნაწილი, რომელსაც უშუალოდ ეხება ეს შეკითხვა;
- ყურადღებით განიხილეთ ოთხივე სავარაუდო პასუხი. ნუ შემოხაზავთ პირველსავე ვარიანტს, რომელიც სწორად მოგეჩვენებათ, სანამ დანარჩენ ვარიანტებსაც არ განიხილავთ;
- პასუხის ესა თუ ის ვარიანტი შეიძლება სწორი იყოს ლოგიკის თვალსაზრისით, მაგრამ მცდარი – მოცემული ტექსტის მიხედვით. ამიტომ, სანამ პასუხს აირჩევდეთ, ერთხელ კიდევ წაკითხეთ (შეამოწმეთ) ტექსტის შესაბამისი მონაკვეთი და აირჩიეთ ის პასუხი, რომელიც მართებულია კონტექსტის მიხედვით;
- მოიძიეთ ტექსტში თითოეული პასუხის მართებულობისა თუ უმართებულობის დამადასტურებელი არგუმენტები;
- პასუხი მაშინაც შეიძლება ჩაითვალოს მცდარად, როდესაც ის მხოლოდ ნაწილობრივაა მართებული (ნაწილობრივ პასუხობს შეკითხვას), ამიტომ ყველა სავარაუდო პასუხი გულდასმით განიხილეთ.

ანალიტიკური წერა

ტექსტის ამ ნაწილში მოცემულია ერთი დავალება. დავალების შესრულება გულისხმობს გარკვეულ საკითხთან დაკავშირებით აზრის წერილობით გამოთქმას, მსჯელობას, საკუთარი პოზიციის გამყარებას არგუმენტებითა და მაგალითებით.

ანალიტიკური წერის ნაწილი ძალზე მნიშვნელოვანია იმის დასადგენად, თუ რამდენად წარმატებით შეძლებს პედაგოგი, ასწავლოს დაწყებითი საფეხურის მოსწავლეებს ლექსიკურად და სტილისტურად გამართული ტექსტის შექმნა, წერისას ქართული სალიტერატურო ენის ნორმების დაცვა, აზრის მწყობრად გადმოცემა, ტექსტის მონაკვეთების ერთმანეთთან ლოგიკურად დაკავშირება, არგუმენტირებული მსჯელობა. წერის კულტურის განვითარებას სწორედ დაწყებით საფეხურზე უნდა ჩაეყაროს საფუძველი.

დავალების მაქსიმალური ქულაა 13.

ნაწერი ფასდება შემდეგი კრიტერიუმებით:

1. შინაარსის რელევანტურობა

ნაშრომი შეესაბამება მოცემულ საკითხს, პასუხობს დასმულ ამოცანებს.

2 ქულა – *ნაშრომი პასუხობს თემას, არ ეხება არარელევანტურ საკითხებს.*

1 ქულა – *თემას პასუხობს ნაშრომის მხოლოდ გარკვეული მონაკვეთი; მოცემულია არარელევანტური ინფორმაცია.*

0 ქულა – *ნაშრომი არ პასუხობს თემას, შეეხება სრულიად განსხვავებულ საკითხს, წარმოადგენს დავალების პერიფრაზს.*

გაითვალისწინეთ:

თუ ნაშრომი პირველი კრიტერიუმის მიხედვით შეფასდება 0 ქულით, ის აღარ გასწორდება სხვა კრიტერიუმების მიხედვით.

2. დასაბუთება

პედაგოგის პოზიცია წარმოდგენილია შესაბამისი დასაბუთებით, მსჯელობა გამყარებულია დამაჯერებელი, ადეკვატური არგუმენტებითა და მაგალითებით.

3 ქულა – *მოყვანილია დამაჯერებელი, მრავალფეროვანი, ორიგინალური არგუმენტები, მაგალითები, განხილულია კონტრარგუმენტები.*

2 ქულა – *არგუმენტირებით/მაგალითით გამყარებულია მხოლოდ ზოგიერთი მოსაზრება, ან არგუმენტები მოყვანილია ყველა მოსაზრებისთვის, თუმცა ზედაპირული და ერთფეროვანი. პედაგოგი თანმიმდევრულად მსჯელობს საკითხის შესახებ.*

1 ქულა – *არის დასაბუთების მცდელობა, თუმცა არგუმენტები არადამაჯერებელია.*

0 ქულა – *მოსაზრებები არ არის გამყარებული მაგალითებითა და არგუმენტებით, არ არის წარმოდგენილი ლოგიკური მსჯელობა.*

3. თხრობის ორგანიზება

ნაშრომი სტრუქტურულად გამართულია, აზრები მწყობრად, თანმიმდევრულად არის გადმოცემული, თხზულების ნაწილები ერთმანეთთან ლოგიკურადაა დაკავშირებული.

2 ქულა – ტექსტი სტრუქტურულად გამართულია – ნაწერში წარმოდგენილია საკითხის დასმა, მსჯელობა, დასკვნა; აზრები მწყობრად არის გადმოცემული, მონაკვეთები ლოგიკურად უკავშირდება ერთმანეთს.

1 ქულა – წარმოდგენილია ტექსტის მხოლოდ ზოგიერთი სტრუქტურული ნაწილი; ერთმანეთს ლოგიკურად უკავშირდება ტექსტის მხოლოდ ზოგიერთი მონაკვეთი.

0 ქულა – მოსაზრებები, ტექსტის ნაწილები ერთმანეთთან ლოგიკურად არ არის დაკავშირებული; ნაწერში არ არის წარმოდგენილი სტრუქტურული ნაწილები – საკითხის დასმა, მსჯელობა, დასკვნა.

4. სტილი, ლექსიკა

აზრები ცხადად, ნათლადაა გამოთქმული, ნაწერი ლექსიკურად მდიდარი და სტილისტურად გამართულია, ლექსიკა შეესაბამება დასმულ საკითხს.

3 ქულა – არ არის დაშვებული (ან არის უმნიშვნელო) სტილისტური შეცდომა, ტექსტი ლექსიკურად მდიდარია, აზრი მკაფიოდ და გამართულად არის გადმოცემული, გამოყენებულია საკითხის შესაფერისი ლექსიკა და სტილი.

2 ქულა – დაშვებულია უმნიშვნელო სტილისტური შეცდომები, ტექსტი ლექსიკურად გამართული და მდიდარია, აზრი მკაფიოდ არის გამოხატული, თუმცა გამოყენებული ლექსიკა და სტილი არ/ნაკლებად შეეფერება საკითხს.

1 ქულა – ნაწერი ლექსიკურად მდიდარი არ არის, დაშვებულია უხეში სტილისტური შეცდომები, თუმცა აზრი გასაგებად არის გადმოცემული.

0 ქულა – ნაწერი ლექსიკურად მწირია, დაშვებულია ბევრი სტილისტური შეცდომა, რაც ხელს უშლის აზრის გაგებას.

5. სინტაქსი, მორფოლოგია, პუნქტუაცია

ნაშრომი სინტაქსურად გამართულია, ნაწერი შესრულებულია თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმების დაცვით.

3 ქულა – არ არის დაშვებული (ან არის უმნიშვნელო) სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური და პუნქტუაციური შეცდომები, დაცულია თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები.

2 ქულა – დაშვებულია სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური და პუნქტუაციური შეცდომები, თუმცა თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები ძირითადად დაცულია.

1 ქულა – დაშვებულია სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური, პუნქტუაციური შეცდომები, უხეშად არის დარღვეული თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები, თუმცა აზრი გასაგებად არის გადმოცემული.

0 ქულა – დაშვებულია უხეში სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური, პუნქტუაციური შეცდომები, რაც ხელს უშლის აზრის გაგებას.

იმისათვის, რომ ნაშრომი ყველა კრიტერიუმის მიხედვით გასწორდეს, ის უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ პირობებს:

- უნდა შეეხებოდეს დავალებაში მოცემულ საკითხს;
- არ უნდა წარმოადგენდეს დავალების პირობის პერიფრაზს;
- არ უნდა შეიცავდეს ინფორმაციას, რომლის საშუალებით შესაძლებელია პედაგოგის პიროვნების იდენტიფიცირება – სახელსა და გვარს (რეალურსა თუ გამოგონილს), მეტსახელს, ხელმოწერას და ა.შ.
- შესრულებული უნდა იყოს ისეთი ხელწერით, რომლის წაკითხვა შესაძლებელია.

თუ ნაშრომი არ აკმაყოფილებს ამ პირობათაგან რომელიმეს, ის შეფასდება 0 ქულით.

გაითვალისწინეთ:

ნაშრომი უნდა შეიცავდეს, სულ მცირე, 100 სიტყვას. სხვა შემთხვევაში ის გასწორდება მხოლოდ I და II კრიტერიუმების მიხედვით.

დავალებათა ნიმუშები და განმარტებები

ქვემოთ მოყვანილია ნაწყვეტი ანტუან დე სენტ-ეგზიუპერის ზღაპრიდან „პატარა უფლისწული“:

„ექვსი წლის ვიყავი, როდესაც ერთ დღეს წიგნში „ნამდვილი ამბები“, რომელიც უღრანი ტყის ცხოვრებას აღწერდა, განსაცვიფრებელ სურათს გადავაწყდი: მახრჩობელა გველი რაღაც ცხოველს ყლაპავდა. აი ამ ნახატის ასლი:

წიგნში ეწერა: „მახრჩობელა გველები მსხვერპლს დაუღეჭავად ყლაპავენ. შემდეგ ვეღარ ინძრებიან, ექვსი თვე სძინავთ და ნადავლს ინელებენ.“

მაშინ ბევრს ვფიქრობდი ჯუნგლების თავგადასავლებზე და იმდენი ვეცადე, რომ ფერადი ფანქრებით ჩემი პირველი ნახატი დავხატე. აი ისიც, ნახატი ნომერი 1:

ჩემს შედეგს დიდებს წამდაუწუმ თვალწინ ვუტრიალებდი და ვეკითხებოდი, ეშინოდათ თუ არა.

„ქუდმა როგორ უნდა შეგვაშინოს?“ – უკვირდათ დიდებს.

ჩემს სურათზე ქუდი კი არა, მახრჩობელა გველი ეხატა, რომელიც სპილოს ინელებდა. მაშინ გველი შიგნიდან დავხატე, რათა დიდები ახლა მაინც მიმხვდარიყვნენ. მათ ხომ ყველაფერი ხელისგულზე უნდა დაუდო. აი, ჩემი ნახატი ნომერი 2:

შიგნიდან თუ გარედან მახრჩობელა გველების ხატვას, გიჯობს, გეოგრაფიას, ისტორიას, არითმეტიკასა და გრამატიკას მიხედოო, მირჩიეს დიდებმა. აი, ასე დავასრულე ექვსი წლის ასაკში მხატვრის ბრწყინვალე კარიერა. ნომერი 1 და ნომერი 2 ნახატების მარცხით გაწბილებულს იმედი გადამეწურა. დიდები საკუთარი ჭკუით ვერასოდეს ვერაფერს ხვდებიან, ბავშვები კი ამდენი ახსნა-განმარტებით იღლებიან“.

ნაწევტში წამოჭრილია უფროსებსა და ბავშვებს შორის ურთიერთგაგების, უფროსების მიერ ბავშვების სურვილების, განცდების, მოლოდინების არასწორად შეფასების პრობლემა.

- იმსჯელებთ ამ პრობლემის, მისი გამომწვევი მიზეზებისა თუ შედეგების შესახებ;
- მსჯელობისას მოიყვანეთ არგუმენტები და მაგალითები;
- თქვენ მიერ დაწერილი თხზულება უნდა შეიცავდეს, სულ მცირე, 80 სიტყვას*.

გთავაზობთ პედაგოგთა მიერ შესრულებული დავალების ნიმუშებს:

ბავშვის გონების გრძობაზე რაღაც ექსპერტის მსგავსად უნდა ვთქვათ ისეთი რამეები სადაც სწავლება იმ ადგილზე ამბობს მოცულობის სიღრმე, სიყვარული, ტკბობა, სიბრძნე, სიბრძნე, სიბრძნე. უნდა ვთქვათ რომ მთელი მისი სული რაღაცაა ჩვენი. ის რა გულისხმობს მის ბავშვის საქმიანობას „მხირობა“ კვლევის სფეროში, გულისხმობს, ისეთი, ისეთი, ისეთი და გულისხმობს მისთვის, ყველაფერს და მისთვის. ამ მომენტის განხილვით დამოუკიდებლად მხირობა უნდა ვთქვათ.

უნდა ვთქვათ ბავშვისთვის რა გულისხმობს რომ მისთვის მხირობა უნდა ვთქვათ ისეთი რამეები სადაც სწავლება იმ ადგილზე ამბობს მოცულობის სიღრმე, სიყვარული, ტკბობა, სიბრძნე, სიბრძნე, სიბრძნე. უნდა ვთქვათ რომ მთელი მისი სული რაღაცაა ჩვენი. ის რა გულისხმობს მის ბავშვის საქმიანობას „მხირობა“ კვლევის სფეროში, გულისხმობს, ისეთი, ისეთი, ისეთი და გულისხმობს მისთვის, ყველაფერს და მისთვის. ამ მომენტის განხილვით დამოუკიდებლად მხირობა უნდა ვთქვათ.

კომენტარი

წარმოდგენილი ნაშრომი არ პასუხობს დავალებას, პედაგოგი საუბრობს არა უფროსებისა და ბავშვების ურთიერთგაგების პრობლემაზე, არამედ ბავშვისთვის ინფორმაციის მიწოდების გზებზე. ნაშრომში (I წინადადება) დამკვიდრებულია უხეში ფაქტობრივი შეცდომა. შესაბამისად, ის 0 ქულით შეფასდა.

*2011 წელს თხზულებისთვის სიტყვათა რეკომენდებული რაოდენობა იყო 80. 2012 წლიდან სიტყვათა რაოდენობა 100-მდე გაიზარდა.

შიშველებს, აღმზღველებს, მშენებლებს და სხვათადასა უფროსებს უნდა ახსოვდეთ, რომ ბავშვებს თავიანთი ძაღვის შესაფერისი საკუთარი მიზნები, მიზნაღებები, მოთხოვნები, შეზღუდვები აქვთ; აქვთ და ფანჯარას უნახი. შეუძლიათ უამრავი ყითხვის დამა, ანტიფიქსი უფრადეი. პერინათ, რომ ხმაყ აყვებენ, ვასაკუთხებით ვქვსი-შვილი ზრს ძაღვი რამზად კამს-ლოთ და ხმაყ ისინი ზღდავენ, ამჩნევენ და განიცდიან, სხვაჯ ამს ზღდას, ვანიცდს. ამიჯამ უფროსმა, რომღსაჯ ბავშვი ვკითხვა, ან ხომეს უჩველებს ან ან უნდა ვკუთხვილყოს, ანამოდ დანიჭიქსღეს მისი ქსელების სამყაროთა, სარდას დამადა მკეთა ამი, ან ნახვას შესიოების სუვილი, ჩანზღაქ მისი მიჭიქსის დანეს, ვხომანეთთან უითეითეავექის, პეტროვს-უემს, ნლაშის, მკლიდითის ვამითოების სხიი ფიჩმები ვამანახოს. მართა ეითად ითანამშიჩმ-ღოს. ეითად, ზემოთოდ წითეითინ მოთხინა, ვსემბის ვინეცების, ქსეკოას სახსები მიჩიქის შესაქ, ვთევ მუჯი რიჯიმეია მიხოდის. ავხინინინის, რომ მის ახსს პაჯეს სკეს, მიხინს მისი ნახვა, ფიჩა მხემექა, სუენის მიმსუენსა და მისგან ვუქი შექეს მიქლინითა. ვამიყენოს ნახიოების ფიჩები (შექა, ლიქი), ხა თქმა უნდა სხვა სუენების სნაიქთან შესამშილომანი.

თუ ძე ან მოიქცევად უქისები, ვამონ ბავშვს დიუქი ვიქა მათადმი ნლაშა, ითვიქიქს მონს ვი ვამიევიქერი. ვახდამა ვიქიქისიბილი, უინეჩიქსო, ვხადსო, დავახვას მიხნაოვექსს ხაიქ სავქის ვიქიქს მიმით, რომელიც უყვი ვამოსდის, ხუჯ მისი შეზღვემი ვანვიოთიქის ვეითადმი სხნაჯი მიქესსეც ახსნება.

კომენტარი

წარმოდგენილი ნაშრომი პასუხობს თემას, არ არის მოცემული შეუსაბამო, არარელევანტური ინფორმაცია (შინაარსის რელევანტურობა – 2 ქულა). უფროსებსა და ბავშვებს შორის ურთიერთგაგების პრობლემაზე მსჯელობისას პედაგოგი ცდილობს დაასაბუთოს საკუთარი მოსაზრებები, თუმცა არგუმენტები ნაკლებად დამაჯერებელია. მსჯელობისას პედაგოგი არ აზოგადებს პრობლემას და მხოლოდ დავალების ტექსტის ინტერპრეტაციით შემოიფარგლება (დასაბუთება – 1 ქულა). ნაწერი სტრუქტურულად გამართულია, მონაკვეთები ლოგიკურად უკავშირდება ერთმანეთს, წარმოდგენილია საკითხის დასმა, მსჯელობის მცდელობა და დასკვნა (თხრობის ორგანიზება – 2 ქულა). ნაწერი ლექსიკურად მდიდარი არ არის, დაშვებულია უხეში სტილისტური შეცდომები („თავიანთი ასაკის შესაფერისი საკუთარი მიზნები“, „ცხოვრების სამყარო“, „ნდობის გამართლების სწორი ფორმები“, „ერთმანეთთან ურთიერთგაგება“), თუმცა აზრი გასაგებად არის გადმოცემული (სტილი, ლექსიკა – 1 ქულა). ნაწერში დაშვებულია სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური, პუნქტუაციური შეცდომები, დარღვეულია თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები (სინტაქსი, მორფოლოგია, პუნქტუაცია – 1 ქულა). შესაბამისად, ნაწერი შეფასებულია 7 ქულით.

მთავრად, ხშირ შემთხვევაში, ახ ქმნის ზეგონებს. რა ენაა იმის და
 ყნოს იყო, საყვარელი ცნობიერების გამოცდების და ნახილვები - ნახები -
 ცქცქცობის ხეობ ეჭოთა, რაღაცაზე დაყრდნობის სულიერი საძიებო. მათი გონება
 მოვლათაზე გუგუნიერობა ნაქრობობობით და გიხვავით მთავრობების ურთიერთ
 უახსნისი საყვარელი განხილვისთვის თუ განხილვისთვის მშენებელ ხშირად
 ზეგონებს ახვავს თვს. „უბოძებელი ეს ყველა გამოცდები“ - ის ენაა ხშირად
 თითო მოვლათა, რომელიც მოვლათაზე ახვავს ზეგონების მშენებლებს საყვარელი-
 ზე, მის ვიქტი-გამოცდები ურთიერთ.

სიტუაციები არასრულად, მათი სიხშირით, თვითნებურად ახვავს მშენებ-
 ნების ყველა დაქრის ადამიანობით. სიტუაციები უბოძებელი მთავრად: „მთავრად
 თითქმის ხილვის ემბოზობით... დიდებით საყვარელი ზეგონის ვიქტიერად ვიქტიერად
 ხვდებით, ვიქტიერად ვიქტიერად ახვავს ახვავს - განხილვისთვის იქნებოდა.“ ასე თანდათან
 უბოძებელიც მთავრობის და ზეგონის, მათი უბოძებლობის სიტუაციები საყვარელი
 უბოძებელი და მთავრობის მიხედვით ვიქტიერად ხვდები. საყვარელი ემბოზობის დაქრის
 დაქრისთვის ზეგონის თანდათან ემბოზობის ხვდები, საყვარელიც და მთავრობის-
 ხვდები დათხვავს ახვავს, ახ, ხვდებიც მთავრობის, ვიქტიერად, ნახილვების
 ნახილვით. ასეთ ზეგონის სიტუაციებში უბოძებელი, ხვდები ის მთავრობის
 ნახილვით, მისი „უბოძებლობისთვის“ სიტუაციები. სიტუაციები მთავრობის
 ვიქტიერად ხვდები. სიტუაციები ვიქტიერად ხვდები, დათხვავს ახვავს
 ის ნახილვით - ნახილვით უბოძებელი ახვავს, სიტუაციები ახვავს ხვდები
 ახვავს ხვდები.

მთავრად და ზეგონის დაქრისთვის „უბოძებელი“ ვიქტიერად მთავრობის
 დაქრისთვის სიტუაციები. ხვდები დათხვავს „ხვდებიც მთავრობის-
 ხვდები“ ხვდები ხვდები? სიტუაციები ვიქტიერად ხვდები მთავრობის ხვდები.
 ახვავს უბოძებელი მთავრობის, ვიქტიერად ხვდები მთავრობის სიტუაციები
 ზეგონის ვიქტიერად ხვდები მთავრობის ხვდები. ვიქტიერად ხვდები
 ხვდები. ამ ქრონიკის დაქრისთვის ზეგონის მთავრობის ხვდები.
 4325, მთავრად ზეგონის სიტუაციები სიტუაციები „უბოძებელი“ ვიქტიერად
 ახ ხვდები ხვდები, ახვავს უბოძებელი, უბოძებელი, ვიქტიერად
 საყვარელი ხვდები ხვდები.

კომენტარი

წარმოდგენილი ნაშრომი პასუხობს დავალებას, არ არის მოცემული შეუსაბამო,
 არარელევანტური ინფორმაცია. პედაგოგი საუბრობს უფროსებისა და ბავშვების
 ურთიერთგაგების პრობლემაზე (შინაარსის რელევანტურობა - 2 ქულა), თავისი
 მსჯელობის გასამყარებლად მოჰყავს დამაჯერებელი, ორიგინალური არგუმენტები,
 ასევე მაგალითები როგორც ტექსტიდან, ისე, ზოგადად, ლიტერატურიდან
 (დასაბუთება - 3 ქულა). ტექსტი სტრუქტურულად გამართულია, აზრები მწყობრად
 არის გადმოცემული და მონაკვეთები ლოგიკურად უკავშირდება ერთმანეთს
 (თხრობის ორგანიზება - 2 ქულა). ნაწერი ლექსიკურად მდიდარი და სტილისტურად
 გამართულია, თუმცა, დაშვებულია რამდენიმე უმნიშვნელო სტილისტური შეცდომა,
 მაგ., „მთლიანად ანგრევს ... მის ფსიქო-ემოციურ კლიმატს“ (სტილი, ლექსიკა - 2
 ქულა). პედაგოგი ავლენს თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმების
 ცოდნას, არ არის დაშვებული უხეში სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური
 და პუნქტუაციური შეცდომები (სინტაქსი, მორფოლოგია, პუნქტუაცია - 3 ქულა).
 შესაბამისად, ნაწერი შეფასებულია 12 ქულით.

რეკომენდებული ლიტერატურა:

გამოცდების ეროვნული ცენტრის გამოცემები, 2010-2012:

- პროფესიული უნარები;
- ეფექტიანი სწავლება: თეორია და პრაქტიკა;
- როგორ ვასწავლოთ კითხვა (ქრესტომათია დაწყებითი კლასების პედაგოგებისათვის) წიგნიერება. PIRLS - 2006 საქართველოში;
- მათემატიკისა და საბუნებისმეტყველო საგნების სწავლისა და სწავლების საერთაშორისო კვლევა (TIMSS 2007) – მათემატიკა;
- მათემატიკისა და საბუნებისმეტყველო საგნების სწავლისა და სწავლების საერთაშორისო კვლევა (TIMSS 2007) – საბუნებისმეტყველო საგნები;
- ვსწავლობთ ტექსტის გააზრებას (2 კრებული);
- როგორ ვიცით მათემატიკა;
- ხუთტომეული „მასწავლებლის ბიბლიოთეკა“ (ქართული ენა და ლიტერატურა).

მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ცენტრის გამოცემა:

- დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლის მეთოდური გზამკვლევი.

დანართი

დაწყებითი საფეხურის მასწავლებელთა საგამოცდო პროგრამა (I – IV)

ქართული ენა და ლიტერატურა

1. პროფესიული უნარ-ჩვევები	
სხვადასხვა ტიპის, სტილისა და ჟანრის მხატვრული და არამხატვრული ტექსტების გაანალიზების უნარი შინაარსობრივი, იდეური, ფუნქციური თვალსაზრისით;	
ტექსტის ანალიზის უნარი სტრუქტურისა და ენობრივ-გამომხატველობითი საშუალებების გათვალისწინებით;	
წერის პროცესში მიზნისა და აუდიტორიის შესაბამისი სტრატეგიების შერჩევისა და გამოყენების უნარი: დაგეგმვა, კომპოზიციის აგება, საკუთარი ნაწერის გადასინჯვა, რედაქტირება (ტექსტის ჩასწორება ენობრივ-სტილური თვალსაზრისით) და კორექტირება (სასვენი ნიშნების სწორად დასმა და ორთოგრაფიული შეცდომების ჩასწორება);	
სხვადასხვა ტიპის წერილობითი ტექსტის შექმნის უნარი მიზნისა და აუდიტორიის შესაბამისი მახასიათებლებისა და ენობრივი ნორმების დაცვით (წერილი, ბარათი, ინსტრუქცია, ინტერვიუ, ადმინისტრაციული ტექსტები, დარგობრივი ტექსტები და სხვა);	
მოსწავლის შემეცნებითი, სოციალურ-კომუნიკაციური და ფიზიკური უნარების განმავითარებელი მეთოდების გამოყენების უნარი;	
კითხვისა და წერის სწავლების მეთოდების (ფონეტიკური, მთლიანი ენის და დაბალანსებული) გამოყენების უნარი;	
კითხვისა და წერის სწავლების სტრატეგიების გამოყენების უნარი.	
2. პროფესიული ცოდნა	
საკითხთა ჩამონათვალი	საკითხის დაზუსტება
ქართული ენა	
ზოგადი ცნობები ენისა და დამწერლობის შესახებ	ენის რაობა და ფუნქციები. ქართული ენის ბუნება. ქართული ენის ადგილი მსოფლიო ენათა შორის. ქართველური ენები. ქართული ენის დიალექტები. ქართული ენის როლი ქართველური ტომების ეროვნული და სახელმწიფოებრივი ჩამოყალიბების პროცესში. ქართული დამწერლობის წარმოშობა. ქართული დამწერლობის სახეები. ქართული დამწერლობის უძველესი ნიმუშები. ქართული სალიტერატურო ენის განვითარების ძირითადი ეტაპები. თანამედროვე სალიტერატურო ქართული, როგორც საქართველოს სახელმწიფო ენა.
ფონეტიკა	თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ბგერითი შედგენილობა. ბგერა და ფონემა. ქართული ანბანი. ბგერათა დახასიათება წარმოთქმის ადგილისა და რაგვარობის მიხედვით. თანხმოვანთა და

	ხმოვანთა სისტემები. დამარცვლის საფუძველი და გადატანის წესები. ღია და დახურული მარცვალი. ძირითადი ფონეტიკური მოვლენები.
მორფოლოგია	სიტყვა. ფორმაცვალებადი და ფორმაუცვლელი სიტყვები. გრამატიკული კატეგორიის რაობა. სიტყვის მორფოლოგიური აგებულება: ძირი, ფუძე, მორფემა, აფიქსები. მეტყველების ნაწილები. მათი კლასიფიკაციის საფუძველი. არსებითი სახელი. არსებით სახელთა დაჯგუფება შინაარსის მიხედვით. რიცხვი. ბრუნება. ბრუნვები და მათი ნიშნები. ბოლოთანხმოვნთან და ბოლოხმოვნთან სახელთა ბრუნება. საკუთარ სახელთა ბრუნება. თანდებულის ბრუნვები. ნაწილაკის ბრუნვები. არსებითი სახელის ბრუნებასთან დაკავშირებული მართლწერის საკითხები. ზედსართავი სახელი. თანხმოვანფუძისანი და ხმოვანფუძისანი ზედსართავი სახელის ბრუნება. ზედსართავი სახელის ბრუნებასთან დაკავშირებული მართლწერის საკითხები. რიცხვითი სახელი. რიცხვითი სახელის სახეები. რიცხვითი სახელის ბრუნება. რიცხვით სახელთან დაკავშირებული მართლწერის საკითხები. ნაცვალსახელი. ნაცვალსახელთა ჯგუფები. ნაცვალსახელთა ბრუნება. ნაცვალსახელთან დაკავშირებული მართლწერის საკითხები. ზმნა. ზმნის კატეგორიები. პირისა და რიცხვის ასახვა ზმნაში. სუბიექტური და ობიექტური პირის ნიშნები. ზმნისწინი. დრო. კილო. ასპექტი. გარდამავლობა. გვარი. ქცევა. კონტაქტი. სერიები და მწკრივები. ზმნის ძირი, ფუძე, თემა. თემის ნიშნები. უღლება. ზმნის ფორმაწარმოებასთან დაკავშირებული მართლწერის საკითხები. სახელზმნა. საწყისი და მიმღეობა. მათი წარმოება. ზმნიზედა. ზმნიზედათა დაჯგუფება. თანდებულის. ცალკე მდგომი და სახელთან შერწყმული თანდებულები.

	კავშირი. კავშირის სახეები. ნაწილაკი. ნაწილაკთა ჯგუფები. შორისდებული. შორისდებულთა ჯგუფები.
სინტაქსი	სინტაქსის საგანი. წინადადება. სიტყვათა სინტაქსური შეკავშირება. შესიტყვება. წინადადების წევრთა დაწყვილება. წინადადების ტიპები მოდალობის მიხედვით: თხრობითი, კითხვითი, ძახილისა, ბრძანებითი და კითხვით-ძახილისა. მათი გამოხატვის საშუალებანი: ინტონაცია, სიტყვათა წყობა, დამხმარე სიტყვები და ნაწილაკები. წინადადების ტიპები აგებულების მიხედვით: მარტივი, შერწყმული და რთული. წინადადების წევრები. წინადადების მთავარი (ქვემდებარე, შემასმენელი, პირდაპირი და ირიბი დამატებები) და მეორეხარისხოვანი (უბრალო დამატება, განსაზღვრება და გარემოებები) წევრები. სიტყვათა წყობა წინადადებაში. სიტყვათა წყობის მნიშვნელობა სტილისტიკისთვის. განკერძოებული სიტყვები და გამოთქმები. სასვენი ნიშნების ხმარება განკერძოებულ სიტყვებთან და გამოთქმებთან. სასვენი ნიშნების ხმარება რთულ თანწყობილსა და ქვეწყობილ წინადადებებში. პირდაპირი და ირიბი ნათქვამი. სხვათა სიტყვის ნაწილაკები. სასვენი ნიშნები. სხვათა სიტყვის მართლწერა.
ლექსიკოლოგია	ლექსიკოლოგიის საგანი. ლექსიკური ერთეული. სიტყვა მნიშვნელობის თვალსაზრისით. სიტყვის გამოყენება ძირითადი და გადატანითი მნიშვნელობით. სიტყვის მნიშვნელობის ცვლა ისტორიულად. სიტყვის ეტიმოლოგია. სიტყვის პოლისემიურობა. პოლისემია და ომონიმია. სინონიმია, ანტონიმია. ფრაზეოლოგიზმები და იდიომები. დიალექტიზმები, პროფესიული ლექსიკა, ჟარგონი, ბარბარიზმები, ნეოლოგიზმები, არქაიზმები. სიტყვაწარმოება, როგორც ლექსიკოლოგიის საგანი. ძირეული და წარმოქმნილი სახელები.

	წარმოქმნილ სახელთა ჯგუფები მაწარმოებელი აფიქსებისა და შინაარსის მიხედვით. კომპოზიტები. კომპოზიტების მართლწერა.
სტილისტიკა	სტილისტიკის საგანი. სტილის რაობა. ფუნქციური სტილისტიკა. მწიგნობრული და სასაუბრო სტილი. პუბლიცისტური და მხატვრული სტილი. სამეცნიერო და ოფიციალურ-საქმიანი სტილი. ორატორული სტილი. ლექსიკური სტილისტიკა. სიტყვათა შერჩევა მნიშვნელობის მიხედვით. თავაზიანობის გამომხატველი სიტყვები. სტილისტური ხარვეზები.
ლიტერატურა	
ლიტერატურის მცოდნეობითი ტერმინები	ტროპი, მეტაფორა, ჰიპერბოლა, განმეორება, გაპიროვნება, ეპითეტი, შედარება, სიმბოლო, მხატვრული ენა, მხატვრული სახე, პეიზაჟი, პორტრეტი, პერსონაჟი, გროტესკი, ირონია, იუმორი, სატირა, ხატოვანი თქმა, ინტონაცია, ალეგორია, ალიტერაცია, პერიფრაზი; ჟანრი, პოეზია, პროზა, რომანი, ლირიკა, ლექსი, ელეგია, ბალადა, ეპოსი, ჰიმნი, პოემა, ზღაპარი, თქმულება, იგავ-არაკი, ლეგენდა, მითი, მოთხრობა, ნოველა, ანდაზა, აფორიზმი, პიესა, ესეი, ბიოგრაფია, მემუარები, დრამა, კომედია, ტრაგედია; სიუჟეტი, კომპოზიცია, პროლოგი, ეპილოგი, ეპიგრაფი, დიალოგი, მონოლოგი, სტროფი, ტაეპი, ფაბულა, ციტატა, შაირი, რითმა, რიტმი.
რეკომენდებულ ავტორთა ჩამონათვალი*	
შოთა რუსთაველი, სულხან-საბა ორბელიანი, დავით გურამიშვილი, ილია ჭავჭავაძე, აკაკი წერეთელი, ვაჟა-ფშაველა, იაკობ გოგებაშვილი, გალაკტიონ ტაბიძე, გიორგი ლეონიძე, სიმონ ჩიქოვანი, იოსებ გრიშაშვილი, გიორგი შატბერაშვილი, ლადო ასათიანი, გურამ რჩეულიშვილი, ირაკლი აბაშიძე, მურმან ლებანიძე, ნოდარ დუმბაძე, რევაზ ინანიშვილი, არჩილ სულაკაური, გოდერძი ჩოხელი, ანა კალანდაძე, მუხრან მაჭავარიანი, ოთარ ჭილაძე, ოტია იოსელიანი. ჰანს კრისტიან ანდერსენი, ძმები გრიმები, შარლ პერო, ასტრიდ ლინდგრენი, რედიარდ კიპლინგი, ალან ალექსანდრ მილნი, კარელ ჩაპეკი, ოსკარ უაილდი, ერნსტ თეოდორ ჰოფმანი, მარკ ტვენი, ჟიულ ვერნი, ჯანი როდარი, ალექსანდრ პუშკინი, კორნეი ჩუკოვსკი, ალექსეი ტოლსტოი.	

*ჩამონათვალში წარმოდგენილი არიან ის ქართველი თუ უცხოელი ავტორები, რომელთა შემოქმედებაშიც გვხვდება საბავშვო ლიტერატურული ნაწარმოებები.

მათემატიკა

3. პროფესიული უნარ-ჩვევები	
მოსწავლეების მიერ მათემატიკური ტერმინოლოგიის, აღნიშვნებისა და სიმბოლოების გამოყენების, ინფორმაციის წარმოდგენის ხერხების გამოყენების, ინფორმაციის ურთიერთდაკავშირების, მასზე მსჯელობის, მონაცემთა შერჩევის, მოპოვებისა და ინტერპრეტირების ხელშეწყობის უნარი;	
აქტივობის ისე შერჩევის უნარი, რომ მოსწავლემ შეძლოს ცნებებისა და მიმართებების ათვისება მანიპულირების საშუალებით (ფიგურების და ობიექტების ზომების, აგრეთვე მათ შორის მანძილების გასაზომად გზების, მეთოდების პოვნა და გამოყენება, ამოცანის შინაარსის აღქმა, ამოცანის მონაცემებისა და საძიებელი სიდიდეების გააზრება, კეთებით სწავლა, ყოველდღიურ ცხოვრებაში გამოყენება, პრობლემის გადაჭრა, კანონზომიერების აღმოჩენა, დადგენა);	
მათემატიკის მიმართ მოსწავლის მიდრეკილების, ნიჭის გამოვლენის და მათი განვითარების ხელშეწყობის მიზნით სათანადო სტრატეგიის დაგეგმვისა და განხორციელების უნარი;	
სახალისო და მრავალფეროვანი აქტივობების გამოყენების უნარი, რომლებიც გამოიწვევენ ინტერესს და დადებითად განაწყოვენ მოსწავლეებს მათემატიკისადმი, როგორც საჭირო და მნიშვნელოვანი საგნისადმი;	
სასწავლო მიზნის მისაღწევად, მათემატიკის სპეციფიკური ტერმინებისა და დაგეგმილი აქტივობების ინსტრუქციის მკაფიოდ, გასაგები ენით ჩამოყალიბებისა და მოსწავლეთათვის მათი ასაკობრივი თავისებურებების გათვალისწინებით მიწოდების უნარი;	
მათემატიკის საგნის სპეციფიკიდან გამომდინარე, დავალებებისა და აქტივობების შეფასების სათანადო კრიტერიუმების შემუშავების, მათი წონის განსაზღვრისა და დონეების გამოყოფის უნარი;	
მოსწავლეთა მრავალმხრივი, მათემატიკური აზროვნების, საგნის სპეციფიკური უნარ-ჩვევების განვითარების უზრუნველსაყოფად შეფასების გამოყენების უნარი.	
4. პროფესიული ცოდნა	
საკითხთა ჩამონათვალი	საკითხის დაზუსტება
რიცხვები და მოქმედებები	
ნატურალური რიცხვები, მარტივი და შედგენილი რიცხვები, გამყოფი და ჯერადი	რიცხვის რაობა (რიცხვი, როგორც რაოდენობის აღმნიშვნელი). რიცხვის ჩაწერა ციფრებით, სიტყვებით, რიცხვის ჩაწერის რომაული სისტემა. არითმეტიკული მოქმედებები ნატურალურ რიცხვებზე. ნაშთიანი გაყოფა. ნატურალური რიცხვის დაშლა მარტივ მამრავლებად. დაშლის ერთადერთობა (არითმეტიკის ძირითადი თეორემა). რამდენიმე ნატურალური რიცხვის უდიდესი საერთო გამყოფისა და უმცირესი საერთო ჯერადის პოვნა. გაყოფადობის ნიშნები და მათი კავშირი ათობით პოზიციურ სისტემასთან.
მთელი და რაციონალური რიცხვები	დადებითი და უარყოფითი რიცხვები, რაციონალური რიცხვების წარმოდგენა

	წილადებისა და ათწილადების სახით, რიცხვის ჩაწერის ათობითი პოზიციური სისტემა. რაციონალური რიცხვების შედარება, რიცხვითი უტოლობები და მათი თვისებები. არითმეტიკული მოქმედებები რაციონალურ რიცხვებზე, არითმეტიკულ მოქმედებათა თვისებები. რიცხვითი გამოსახულებები, მოქმედებათა თანმიმდევრობა რიცხვით გამოსახულებებში.
რიცხვთა ღერძი, რიცხვითი შუალედები	წერტილის კოორდინატი რიცხვთა ღერძზე, რაციონალური რიცხვის შესაბამისი წერტილის გამოსახვა რიცხვთა ღერძზე.
პროპორცია	პროპორციულობა, პროპორციის თვისებები, პროპორციის უცნობი წევრის პოვნა, რიცხვის დაყოფა მოცემული შეფარდებით, პირდაპირპროპორციული და უკუპროპორციული დამოკიდებულება სიდიდეებს შორის.
რიცხვის ნაწილი, პროცენტი	რიცხვის ნაწილის პოვნა, რიცხვის პოვნა მისი პროცენტით/ნაწილით, რიცხვის ნაწილის ჩაწერა პროცენტის სახით.
ხარისხი	რიცხვის ხარისხი ნატურალური მაჩვენებლით.
სიდიდის ერთეულები	სიგრძის, მასის, დროის, სიჩქარის ერთეულები. ერთი და იმავე სიდიდის ერთეულებს შორის კავშირი.
კანონზომიერება და ალგებრა	
სიმრავლე, სიმრავლეებს შორის მიმართებები, მოქმედებები სასრულ სიმრავლეებზე	სიმრავლე, ქვესიმრავლე, ცარიელი სიმრავლე. ოპერაციები სიმრავლეებზე: სიმრავლეთა გაერთიანება, თანაკვეთა.
ალგებრული გამოსახულება	მოქმედებები გამოსახულებებზე, გამოსახულების გარდაქმნა, ალგებრული გამოსახულების მნიშვნელობის გამოთვლა ასოების მითითებული მნიშვნელობისათვის.
განტოლება	განტოლება და მისი ამონახსნი, ტოლფასი განტოლებები, წრფივი განტოლების ამოხსნა. ამოცანების ამოხსნა განტოლების გამოყენებით.
გეომეტრია და სივრცის აღქმა	
ძირითადი გეომეტრიული ობიექტები და ცნებები	წერტილი, წრფე, სხივი, მონაკვეთი, ტეხილი. მონაკვეთის სიგრძე, ტეხილის სიგრძე, მანძილი ორ წერტილს შორის, მანძილის თვისება.

	კუთხე, კუთხის გრადუსული ზომა, მართი, მახვილი, ბლაგვი და გაშლილი კუთხეები.
წრფეების ურთიერთგანლაგება სიბრტყეზე	წრფეთა თანაკვეთა, პარალელობა, მართობულობა.
მრავალკუთხედი	მრავალკუთხედის გვერდი, წვერო, კუთხე, დიაგონალი, პერიმეტრი.
გეომეტრიული გარდაქმნები სიბრტყეზე	ფიგურათა ტოლობა. ღერძული და ცენტრული სიმეტრიები.
სამკუთხედი	სამკუთხედის გვერდი, კუთხე, წვერო, მედიანა, ბისექტრისა, სიმაღლე. მართკუთხა, მახვილკუთხა, ბლაგვკუთხა, ტოლფერდა, ტოლგვერდა სამკუთხედები და მათი თვისებები. სამკუთხედის კუთხეების ჯამი. სამკუთხედის უტოლობა.
პარალელოგრამი	პარალელოგრამის გვერდების, კუთხეებისა და დიაგონალების თვისებები. რომში, მართკუთხედი, კვადრატის და მათი თვისებები.
ტრაპეცია	ტრაპეციის ფუძე, ფერდი, სიმაღლე.
ბრტყელი ფიგურის ფართობი	ტოლი ფიგურების ფართობების ტოლობა, ბრტყელი ფიგურის ფართობის კავშირი მისი შემადგენელი ნაწილების ფართობებთან; კვადრატის, მართკუთხედის, სამკუთხედის ფართობის გამოთვლა.
წრეწირი და წრე	წრეწირის და წრის ცენტრი, რადიუსი, დიამეტრი, ქორდა, რკალი, სექტორი.
მართკუთხა კოორდინატთა სისტემა სიბრტყეზე	წერტილის კოორდინატები, რიცხვთა წყვილის შესაბამისი წერტილის გამოსახვა საკოორდინატო სიბრტყეზე.
სივრცითი სხეულები და მათი შლილები	მრავალწახნაგა. მრავალწახნაგას წვერო, წიბო, წახნაგი. კავშირი მრავალწახნაგას შემადგენელი ნაწილების რაოდენობებს შორის. კუბის, მართკუთხა პარალელებიპედის, მართი პრიზმის, პირამიდის, ცილინდრის და კონუსის შლილები.
სივრცითი სხეულის მოცულობა და ზედაპირის ფართობი.	სხეულის მოცულობა, კავშირი სხეულის მოცულობასა და მისი შემადგენელი სხეულების მოცულობათა შორის. კუბის და პარალელებიპედის გვერდითი და სრული ზედაპირის ფართობისა და მოცულობის გამოთვლა.
ზომის ერთეულები.	სიგრძის, ფართობის, მოცულობის

	ერთეულები და კავშირები მათ შორის.
მონაცემთა ანალიზი, ალბათობა და სტატისტიკა	
მონაცემთა წარმოდგენის ხერხები: სია, ცხრილი, პიქტოგრამა, დიაგრამა (წერტილოვანი, ხაზოვანი, სვეტოვანი, წრიული). მონაცემთა საშუალო.	

ბუნებისმეტყველება

5. პროფესიული უნარ-ჩვევები	
ბუნებრივი მოვლენის აღწერისა და ზოგადი დახასიათების უნარი;	
მოვლენებს შორის მიზეზ-შედეგობრივი კავშირების წარმოჩენის უნარი;	
მეცნიერული ტერმინოლოგიის ადეკვატური გამოყენების უნარი;	
კვლევის საგნის განსაზღვრა და მისი შესწავლის ეტაპების გამოყოფა: (მაგ; კვლევის მიზნის, ამოცანების და მოსალოდნელი შედეგების განსაზღვრა; კვლევის მეთოდების შერჩევა; შედეგების ანალიზი, ინტერპრეტაცია და შეფასება.);	
ობიექტის ან მოვლენის შესასწავლად სხვადასხვა წყაროდან/საშუალებით მონაცემების მოპოვების უნარი;	
პრაქტიკული სამუშაოების (სადემონსტრაციო ცდა, ექსპერიმენტი, რუკაზე მუშაობა, სავლე სამუშაოები და სხვ.) დაგეგმვის, მისი მიმდინარეობის ეტაპების გამოყოფის უნარი;	
პრაქტიკულ სამუშაოებთან დაკავშირებული რისკ-ფაქტორების განსაზღვრა და მათი პრევენცია;	
სხვადასხვა პარამეტრის მიხედვით მონაცემთა კლასიფიკაციისა და გრაფიკების, დიაგრამების, ცხრილების და ა.შ. სახით წარმოდგენის უნარი;	
სტრუქტურების და პროცესების მოდელირების უნარი;	
ზოგად ისტორიულ ჭრილში საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების განვითარების მნიშვნელოვანი ეტაპების განხილვის უნარი;	
მეცნიერული აღმოჩენების შედეგების გამოყენების დადებითი და უარყოფითი გავლენის შეფასების უნარი;	
საბუნებისმეტყველო სფეროში დაგროვებული ცოდნის პრაქტიკული გამოყენების უნარი;	
საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების სხვა სასწავლო დისციპლინებთან დაკავშირების უნარი;	
ძირითადი ფიზიკური სიდიდეების და განზომილებების გამოყენების უნარი;	
სათანადო მათემატიკური ოპერაციების გამოყენების უნარი.	
6. პროფესიული ცოდნა	
საკითხთა ჩამონათვალი	საკითხთა დაზუსტება
სიცოცხლე და ცოცხალი ორგანიზმები	რა განასხვავებს ცოცხალს არაცოცხალისგან; სასიცოცხლო პროცესები: კვება, სუნთქვა, ზრდა, მოძრაობა, გამრავლება; ორგანიზმთა მრავალფეროვნება და კლასიფიკაცია, ორგანიზმთა ძირითადი ჯგუფები: ვირუსები, ბაქტერიები, მცენარეები,

	ცხოველები, სოკოები; მცენარეებისა და ცხოველების განმასხვავებელი ძირითადი ნიშან-თვისებები; სიცოცხლის გავრცელება დედამიწაზე (სად გვხვდებიან ცოცხალი ორგანიზმები): სასიცოცხლო გარემოს მალიმიტირებელი ფაქტორები და აუცილებელი პირობები.
მცენარეთა სამყარო	• მცენარეთა მრავალფეროვნება: უმდაბლესი და უმაღლესი მცენარეები (ხავსები, გვიმრები, წიწვოვანი და ყვავილოვანი მცენარეები); • მცენარეთა ორგანოები (ფესვი, ღერო, ფოთოლი) და მათი ფუნქციები, • მცენარეთა გამრავლება: ვეგეტატიური და სქესობრივი გამრავლება; გამრავლების ორგანოები (ყვავილი, ნაყოფი, თესლი); • მცენარეთა გავრცელება (ნაყოფის და თესლის გავრცელების ძირითადი ფორმები); • მცენარის კვება და ზრდა-განვითარება: აუცილებელი ფაქტორები და პირობები; • ფოტოსინთეზი: პროცესის არსი, პროცესში მონაწილე კომპონენტები (სინათლე, ქლოროფილი, წყალი და ნახშირორჟანგი) და მათი როლი ამ პროცესში, ფოტოსინთეზის პროდუქტი და მასთან დაკავშირებული გაზთა ცვლა. • ბოტანიკური ბაღები.
ცხოველთა სამყარო	• უხერხემლო ცხოველების მრავალფეროვნება: ჭიები, მოლუსკები, ფეხსახსრიანები (მაგ. მწერები); • უხერხემლოების გავრცელება და სასიცოცხლო გარემო; • უხერხემლო ცხოველების აგებულება (გარეგანი აგებულება, მაგ., გადაადგილების ორგანოები), და შეგუება გარემოსთან - ადაპტაციები კონკრეტულ საარსებო გარემოში (წყალი, ნიადაგი, ჰაერი) არსებობისთვის, საკვების მოპოვებისა და თავდაცვისთვის; • მწერების სასიცოცხლო ციკლის სტადიები; • ხერხემლიან ცხოველთა გავრცელება და სასიცოცხლო გარემო; • ხერხემლიან ცხოველთა მრავალფეროვნება - ხერხემლიანთა კლასები (თევზები, ამფიბიები,

	ქვეწარმავლები, ფრინველები, ძუძუმწოვრები) და მათი შედარებითი დახასიათება (საერთო და განმასხვავებელი ნიშან-თვისებები, ცივისსხლიანი და თბილსისხლიანი ცხოველები); • ხერხემლიანების გარეგანი და შინაგანი აგებულება (ძირითადი ორგანოები და ორგანოთა სისტემები); • ხერხემლიანთა კვება, ზრდა-განვითარება და გამრავლება (გამრავლების თავისებურებები კლასების მიხედვით, ნაშიერზე ზრუნვა, ცოცხალშობიარობა და რძით კვება ძუძუმწოვრებში); • სტრუქტურული და ქცევითი ადაპტაციები ხერხემლიანებში; • გადაშენებული ცხოველები - დინოზავრები; • შინაური და გარეული ცხოველები; • ზოოპარკები და აკვარიუმები.
ადამიანი	• ადამიანის საყრდენ-მამოძრავებელი, სუნთქვის, გულ-სისხლძარღვთა, ნერვული, საჭმლის მომნელებელი და გამრავლების სისტემების ზოგადი დახასიათება და ფუნქციები; • ჯანსაღი ცხოვრების წესი (სწორი კვება, დასვენება, სპორტი) და მავნე ჩვევების (ნიკოტინის, ნარკოტიკების, ჭარბი ალკოჰოლის მოხმარების) გავლენა ჯანმრთელობაზე; • სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისთვის საშიში ფაქტორები და მათგან დაცვის წესები, შესაბამისი გამაფრთხილებელი ნიშნები, უსაფრთხოება და უსაფრთხო ქცევის წესები ბუნებრივ და ტექნოგენურ გარემოში; • პირადი ჰიგიენა; ბაქტერიული და ვირუსული დაავადებები და მათი პროფილაქტიკა.
ეკოლოგია და გარემოს დაცვა	• ეკოსისტემა და მისი ბიოტური და აბიოტური კომპონენტები; • კვებითი კავშირები ეკოსისტემაში; • ბალახისმჭამელი, მტაცებელი და ნაირმჭამელი ცხოველები; • ადამიანის ზეგავლენა ბუნებრივ გარემოზე (დაბინძურება, რესურსების ჭარბი მოხმარება, ბუნებრივი ეკოსისტემების მოდიფიკაცია და განადგურება) და მისი უარყოფითი შედეგები;

	• ბუნების დაცვა: საფრთხეში მყოფი სახეობების წითელი ნუსხა (წითელი წიგნი), დაცული ტერიტორიები;
მნიშვნელოვანი გეოგრაფიული ობიექტები და მათი ნაწილები	დედამიწის ფორმა და სიდიდე, ხმელეთი და წყალი (კონტინენტები და ოკეანეები). რელიეფის მნიშვნელოვანი ფორმები (მთა, მთათა სისტემა, ქედი, ზეგანი, ბორცვი, ვაკე, დაბლობი, ქვაბული და სხვ.). ჰიდროსფეროს შემადგენელი ნაწილები (ოკეანე, ზღვა, ტბა, მდინარე და სხვ.) და მათი გამოყენება. გეოგრაფიული ობიექტების მახასიათებლები (ფორმა, სიმაღლე, სიღრმე, ჩქარი, მდორე, ციცაბო, დამრეცი და სხვ.), ნიადაგი და მისი თვისებები (ფერი, გამტარიანობა). დასახლებული პუნქტები (ქალაქი, დედაქალაქი, დაბა, სოფელი). მსოფლიოსა და საქართველოს მნიშვნელოვან გეოგრაფიულ ობიექტთა ნომენკლატურა.
ბუნებრივი რესურსები	ბუნებრივი რესურსების რაციონალური გამოყენება, კლასიფიკაცია. საქართველოს ძირითადი წიაღისეულის გეოგრაფია (ქვანახშირი, ნავთობი, მანგანუმი).
ბუნებრივი მოვლენები, გარემოს ცვლილება	ეროზია და გამოფიტვა; სტიქიური მოვლენები (ვულკანი, მიწისძვრა, წყალდიდობა, მეწყერი, ღვარცოფი, ზვავი და სხვ.); ბუნებრივი და ანთროპოგენული (ხელოვნური) გარემო.
სივრცეში ორიენტაცია	გლობუსი, ადგილის გეგმა, რუკა (სასწავლო რუკები, ატლასი), რუკის ლეგენდა (გამოყენებული სიმბოლოები, პირობითი ნიშნები). ჰორიზონტის მხარეები, ადგილის გაგნება, კომპასი, მასშტაბი. ძველი ხალხების (ბერძნების, ინდოელებისა და ფინიკიელების) წარმოდგენები დედამიწის შესახებ. გეოგრაფიულ აღმოჩენათა მნიშვნელობა და შედეგები (დიდი გეოგრაფიული აღმოჩენების ეპოქა XV-XVII სს.).
პერიოდული მოვლენები და ამინდი	დედამიწის ბრუნვა ღერძისა და მზის გარშემო და მისი შედეგები (დღე-ღამის ცვლა, წელიწადის დროები). ამინდის კომპონენტები (ჰაერის ტემპერატურა, ნალექები, ქარი, მოღრუბლულობა) და პროგნოზი (ტრადიციული ხალხური მეთოდები), მეტეოროლოგიური ხელსაწყოების (თერმომეტრი, ფლუგერი)

	გამოყენების პრინციპი.
კოსმოსური სხეულები და ასტრონომიული მოვლენები	მზის სისტემის პლანეტები და მათი თანამგზავრები, ვარსკვლავები, კომეტები, ასტეროიდები, მეტეორები, მეტეორიტები, გალაქტიკა (ირმის ნახტომი). კოსმოსის შესწავლის ისტორია და ტექნიკის განვითარება.
ძირითადი ფიზიკური სიდიდეები	დრო, სიგრძე, ფართობი, მოცულობა, მასა, სიმკვრივე, ტემპერატურა. მათი განზომილებები, გაზომვა და გამოყენება. კავშირი ერთეულებს შორის. სიმკვრივის გამოსათვლელი ფორმულა.
ენერგია	სითბოს და სინათლის ბუნებრივი და ხელოვნური წყაროები. ერთი სახის ენერგიის მეორეში გადასვლა. ენერგიის მუდმივობის კანონი.
ნივთიერება, აგრეგატული მდგომარეობები, სითბური მოვლენები	ნივთიერებათა ფიზიკური თვისებები (ფერი, სუნი, გემო). ნივთიერების აგრეგატული მდგომარეობები, ერთი აგრეგატული მდგომარეობიდან მეორეში გადასვლა: გამყარება-დნობა; აორთქლება-კონდენსაცია.
მასალები და მათი თვისებები	მასალა და ნედლეული. ბუნებრივი და ხელოვნური მასალები. ფართოდ გამოყენებული მასალების თვისებები (ფერი, თბოგამტარობა, დრეკადობა, გამჭვირვალობა და სხვ.), მათი გამოყენება. თბოგამტარები და თბოიზოლატორები.
სხეულთა მოძრაობა და ურთიერთქმედება	სხეულის მოძრაობაზე მოქმედი ფაქტორები (ფორმა, ზომა, სიმძიმე, ზედაპირი და ა. შ.); მოძრაობის სახეები (წრფივი, მრუდწირული, რხევითი, ბრუნვითი). ტრაექტორია. გავლილი მანძილი და გადაადგილება. წრფივი თანაბარი მოძრაობის სიჩქარე და მისი გამოთვლა, სიჩქარის ერთეულები. გავლილი მანძილის ფორმულა. მსოფლიო მიზიდულობის მოვლენა. სხეულთა ურთიერთქმედება და ძალა. ერთი წრფის გასწვრივ მიმართული ძალების შეკრება. სიმძიმის ცენტრი, წონასწორობა და მისი სახეები. მარტივი მექანიზმების (ბერკეტი, პინებიანი სასწორი) მოქმედების პრინციპები.
მექანიკური რხევები და ტალღები	ბგერა, ბგერის წყაროები, ბგერის წარმოქმნა, გავრცელება და აღქმა; ბგერის გავრცელების სიჩქარე სხვადასხვა გარემოში. ბგერითი სიგნალების გადაცემა და მიღება

	ორგანიზმებში; სმენის ორგანოები. ექოს წარმოქმნა. ბგერის ხმამაღლობა – ამპლიტუდა, სიმაღლე – სიხშირე.
მაგნიტი	მაგნიტი, მაგნიტური პოლუსები, მაგნიტების ურთიერთქმედება და გამოყენება.
7. სწავლების მეთოდები	
მოსწავლის შემეცნებითი, სოციალურ-კომუნიკაციური და ფიზიკური უნარების განმავითარებელი მეთოდების გამოყენება;	
კითხვისა და წერის სწავლების მეთოდების (ფონეტიკური, მთლიანი ენის და დაბალანსებული) გამოყენება;	
კითხვისა და წერის სწავლების სტრატეგიების გამოყენება;	
საგნის სპეციფიკიდან გამომდინარე შესაბამისი სავარჯიშოების, აქტივობების და სასწავლო პროცესის ორგანიზების სათანადო ფორმების (ჯგუფური, წყვილური, ინდივიდუალური, მთელი კლასის მონაწილეობით) ადეკვატური შერჩევა და გამოყენება;	
სასწავლო მიზნის მისაღწევად, აქტივობების ისე შერჩევა, რომ მოსწავლემ შეძლოს ცნებებისა და მიმართებების ათვისება მანიპულირების საშუალებით (კეთებით სწავლა, ყოველდღიურ ცხოვრებაში გამოყენება, პრობლემის გადაჭრა, კანონზომიერებების დადგენა, ასევე, ფიგურების და ობიექტების ზომების, აგრეთვე მათ შორის მანძილების გასაზომად გზების, მეთოდების პოვნა და გამოყენება, ამოცანის შინაარსის აღქმა, ამოცანის მონაცემებისა და საძიებელი სიდიდეების გააზრება);	
სასწავლო მიზნის მისაღწევად დაგეგმილი აქტივობების ინსტრუქციისა და უსაფრთხოების წესების მკაფიოდ და გასაგები ენით ჩამოყალიბება;	
სასწავლო გარემოს იმგვარად მოწყობა და რესურსების ისე შერჩევა, რომ გაადვილდეს სასწავლო მასალის აღქმა, გააქტიურდეს მოსწავლეთა ყურადღება და სწავლის სურვილი;	
მოსწავლის ენობრივი გამოცდილების გათვალისწინება და ამის საფუძველზე ახალი ცოდნისა და უნარ-ჩვევების გამომუშავებაში ხელის შეწყობა;	
სწავლებისას ახალი ლექსიკური ერთეულებისა და საგნის სპეციფიკური ტერმინების მიწოდება მოსწავლის ასაკობრივი თავისებურებების გათვალისწინებით, რათა ხელი შეეწყოს როგორც ზოგადად ლექსიკური მარაგის, ასევე, საბუნებისმეტყველო და მათემატიკური ტერმინების მარაგის ეტაპობრივ და თანმიმდევრულ გამდიდრებას;	
მოსწავლეთა მიერ გარემოზე დაკვირვების, ბუნებრივი მოვლენებისა და პროცესების აღწერის, მარტივი მოდელების შექმნისა და დემონსტრირების, საზომი ხელსაწყოების გამოყენების, მონაცემთა აღრიცხვის, ორგანიზებისა და ინტერპრეტაციის ხელშეწყობა;	
პრაქტიკული სამუშაოების (სადემონსტრაციო ცდა, ექსპერიმენტი, რუკაზე მუშაობა, საველე სამუშაოები და სხვ.) მიმდინარეობის ეტაპების დემონსტრირება, რათა მოსწავლეს ჩამოუყალიბდეს საქმიანობის დაგეგმვის, გეგმის მიხედვით მოქმედებისა და მისი ბოლომდე მიყვანის ჩვევა;	
გარემოს შესახებ მოსწავლის ცოდნისა და გამოცდილების გათვალისწინება და მისთვის ხელის	

შეწყობა ამ გამოცდილების საფუძველზე ახალი ცოდნისა და უნარ-ჩვევების თანდათანობით აგებაში;
მათემატიკის მიმართ მოსწავლის მიდრეკილების, ნიჭის გამოვლენის და მათი განვითარების ხელშეწყობის მიზნით სათანადო სტრატეგიის დაგეგმვა და განხორციელება;
სახალისო და მრავალფეროვანი აქტივობების გამოყენება, რომლებიც გამოიწვევენ ინტერესს და დადებითად განაწყობენ მოსწავლეებს მათემატიკისადმი, როგორც საჭირო და მნიშვნელოვანი საგნისადმი;
მოსწავლეების მიერ მათემატიკური ტერმინოლოგიის, აღნიშვნებისა და სიმბოლოების გამოყენების, ინფორმაციის წარმოდგენის ხერხების გამოყენების, ინფორმაციის ურთიერთდაკავშირების, მასზე მსჯელობის, მონაცემთა შერჩევის, მოპოვებისა და ინტერპრეტირების ხელშეწყობა;
საგნის სპეციფიკიდან გამომდინარე, დავალებებისა და აქტივობების შეფასების სათანადო კრიტერიუმების შემუშავება, მათი წონის განსაზღვრა და დონეების გამოყოფა.
მოსწავლეებში მათემატიკური აზროვნების, მათემატიკისა და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებისთვის სპეციფიკური უნარ-ჩვევების განვითარების უზრუნველსაყოფად შეფასების ადეკვატურად გამოყენება.
კორექტული შეფასების მეშვეობით მოსწავლისთვის საკუთარი შეცდომების აღმოჩენის, ადეკვატურად რეაგირებისა და კორექტირების უნარის ჩამოყალიბება.
თითოეული მოსწავლის ნამუშევრების ანალიზის საფუძველზე ტიპური შეცდომების ამოცნობა და მათზე დაყრდნობით მოსწავლისათვის მომავალი სამუშაოს დაგეგმვა.
მოსწავლის მრავალჯერადი შეფასების შედეგების გაანალიზების საფუძველზე მოსწავლის პროგრესის/რეგრესის გამომწვევი მიზეზების დადგენა და გათვალისწინება შემდგომი სასწავლო პროცესის დაგეგმვისას.

ტესტი დაწყებითი საფეხურის მასწავლებელთათვის

2014

ინსტრუქცია

ტესტი ორი ნაწილისგან შედგება - პროფესიული ცოდნა და მეთოდოლოგია და აკადემიური უნარები. ის 72 დავალებას შეიცავს. ზოგიერთ დავალებას ახლავს სავარაუდო პასუხები, ზოგიერთის პასუხი კი თქვენ თავად უნდა დანეროთ.

პასუხები აუცილებლად გადაიტანეთ პასუხების ფურცელზე, რომელიც თან ახლავს ტესტს (შესაბამისი ინსტრუქცია იხილეთ შემდეგ გვერდზე). ტესტირების შედეგი დადგინდება მხოლოდ და მხოლოდ პასუხების ფურცლის საფუძველზე.

ყურადღებით წაიკითხეთ თითოეული დავალების ინსტრუქცია, კარგად გაიაზრეთ, რა მოგეთხოვებათ დავალების შესრულებისას, და შემდეგ აირჩიეთ ან დანერეთ პასუხი.

ზოგიერთი დავალება, ერთი შეხედვით, სპეციფიკურ თეორიულ ცოდნას მოითხოვს, თუმცა რეალურად ამ დავალებათა შესრულება სავსებით შესაძლებელია პედაგოგიურ გამოცდილებაზე დაყრდნობით.

შავი სამუშაოსათვის შეგიძლიათ გამოიყენოთ ტესტის ფურცლებზე არსებული ცარიელი ადგილები.

სამუშაოდ გეძლევათ 5 საათი.

დროის ამოწურვის შესახებ გაცნობებთ მეთვალყურე.

გისურვებთ წარმატებას!

სხვადასხვა ტიპის დავალებათა ინსტრუქციები

ტესტში წარმოდგენილი დავალებები სხვადასხვაგვარია ფორმატის თვალსაზრისით. ტესტში შეგხვდებათ:

- დავალებები არჩევითი პასუხებით;
- დავალებები ღია დაბოლოებით;
- შესაბამისობის დადგენის დავალებები;
- თხზულება.

არჩევითპასუხებიან დავალებებში პირობასა თუ შეკითხვასთან ერთად სავარაუდო პასუხებიც არის მოცემული. დავალების შესრულება გულისხმობს ოთხი სავარაუდო პასუხიდან ერთი სწორი პასუხის არჩევას.

პასუხის მონიშვნისას:

- *პასუხების ფურცელზე მოძებნეთ დავალების შესაბამისი ნომერი;*
- *ნომრის ქვეშ იპოვეთ უჯრა, რომელიც თქვენ მიერ არჩეულ პასუხს შეესაბამება;*
- *დასვით X ნიშანი ამ უჯრაში.*

თუ გსურთ პასუხების ფურცელზე მონიშნული პასუხის გადასწორება, მთლიანად გააფერადეთ უჯრა, რომელშიც დასვით X ნიშანი, ხოლო შემდეგ მონიშნეთ პასუხის ახალი ვარიანტი (დასვით X ნიშანი ახალ უჯრაში).

თითოეული არჩევითპასუხებიანი დავალება 1 ქულით ფასდება.

დავალებები ღია დაბოლოებით მოითხოვს დასმულ შეკითხვაზე პასუხის ჩამოყალიბებას, საკუთარი მსჯელობის გამყარებას სათანადო არგუმენტებით. თითოეული ღიაბოლოიანი დავალება ფასდება სპეციალური სქემის მიხედვით. შესასრულებელი ნაბიჯების გათვალისწინებით, დავალება შეიძლება შეფასდეს 1, 2 ან მეტი ქულით. ამგვარ დავალებებზე პასუხის გასაცემად პასუხების ფურცელზე გამოყოფილია საგანგებო ადგილები. *გაითვალისწინეთ: თუ სწორ პასუხთან ერთად არასწორ პასუხსაც მიუთითებთ, ქულას ვერ მოიპოვებთ.*

შესაბამისობის დადგენის დავალებებში წარმოდგენილია მონაცემთა ორი სვეტი. ერთ სვეტში მოცემულია ე. წ. პირობა (მოვლენები, ფრაზები და ა. შ.), მეორეში კი - სავარაუდო პასუხები (ცნებები, ტერმინები და ა. შ.). დავალების შესრულება გულისხმობს ერთ სვეტში მოცემული ინფორმაციის მისადაგებას მეორე სვეტში მოცემულ ინფორმაციასთან. შესაბამისობის თითოეული დავალებისთვის პასუხების ფურცელზე მოცემულია ცხრილი. თქვენ უნდა შეავსოთ ცხრილის ცარიელი გრაფები - პირობის აღმნიშვნელი ასოს ქვეშ ჩაწეროთ მისი პასუხის შესაბამისი რიგითი ნომერი.

შესაბამისობის დადგენის თითოეული დავალება 1 ქულით ფასდება.

თხზულებაში უნდა წარმოაჩინოთ თქვენი პოზიცია, მოსაზრებები შემოთავაზებული საკითხის შესახებ, კონკრეტული არგუმენტებით დაასაბუთოთ სათქმელი. თხზულების დასაწერად პასუხების ფურცელზე გამოყოფილია საგანგებო ადგილი.

თხზულების მაქსიმალური ქულაა 13.

პროფესიული ცოდნა და მეთოდика

ქართული ენა და ლიტერატურა

1. ქვემოთ ჩამოთვლილია ქართული დამწერლობის სახეები. მათგან რომელი გამოიყენებოდა სასულიერო ხასიათის ძველ ქართულ მწერლობაში?

- (ა) მხოლოდ მხედრული
- (ბ) ძირითადად, ასომთავრული
- (გ) ძირითადად, ნუსხური
- (დ) მხოლოდ ასომთავრული

2. ო-ზე დაბოლოებული ხმოვანფუძიანი სახელები არ იკვეცება. ჩამოთვლილთაგან რომელია გამონაკლისი?

- (ა) სოკო
- (ბ) ღვინო
- (გ) წყარო
- (დ) თარო

3. ქვემოთ მოყვანილი შესიტყვებებიდან რომელი არ წარმოადგენს ფრაზეოლოგიზმს?

- (ა) მტკიცე ხელი
- (ბ) ცხარე კამათი
- (გ) მახვილი თვალი
- (დ) მკაფიო გამოსახულება

4. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელია მოცემული სწორი ფორმით?

- I. ილიას მოთხრობის „ოთარაანთ ქვრივ-ის“ მიხედვით ...
- II. ილიას მოთხრობის „ოთარაანთ ქვრივი“-ს მიხედვით ...
- III. ილიას მოთხრობის „ოთარაანთ ქვრივი“ მიხედვით ...

- (ა) მხოლოდ I
- (ბ) მხოლოდ I და II
- (გ) მხოლოდ III
- (დ) მხოლოდ I და III

5. ქვემოთ მოყვანილ მაგალითებში გამუქებული სინტაქსური წყვილებიდან რომელი არ წარმოადგენს მსაზღვრელ-საზღვრულს?

- (ა) აბრეშუმის ჭიის გამოსაკვებად თუთის ფურცელია საჭირო.
- (ბ) ჟოლოს წვენი ძალიან სასარგებლოა.
- (გ) მზის ამოსვლის შემდეგ მწყემსებს ცხვარი უკვე საძოვარზე ჰყავდათ გაშლილი.
- (დ) ხმლის ბუდეს ქარქაში ჰქვია.

6. მოცემულია რამდენიმე ზმნა არასწორი ფორმით: ანსხვავენს, ანცვიფრებს, ანსახიერებს. გაასწორეთ შეცდომები და ახსენით, რატომ არის ეს ფორმები არასწორი.

(მაქსიმალური ქულა 1)

7. მასწავლებელმა მოსწავლეებს ზღაპრის შესახებ თხზულების დაწერა სთხოვა. ერთ-ერთი მოსწავლის თხზულებიდან მოყვანილია რამდენიმე წინადადება:

1. საქმე იმაში მდგომარეობს, რომ ხელმწიფეს ლხინი და მხიარულება არ უყვარდა.
2. მზეთუნახავს ეწყინა, ბიჭმა დავალება რომ ვერ შეასრულა.
3. დევი გამოქვაბულთან მივიდა, გადასწია ქვა და შიგ შემძვრალიყო.
4. დედინაცვალმა მშიერმწყურვალ ბიჭს გარეთ გააგდო.
5. ფასკუნჯს ბარტყები ბუდიდან ამოუსხამს.

აღმოაჩინეთ შეცდომები მოსწავლის ნაწერში, მიუთითეთ სწორი ფორმები, პასუხი დაასაბუთეთ. თითოეული შეცდომის გასწორება და შესაბამისი დასაბუთება ფასდება 2 ქულით. მოსწავლის მიერ სწორად დაწერილი თითოეული სიტყვის მცდარი ფორმით შეცვლის შემთხვევაში დაგაკლდებათ 1 ქულა.

---

8. სიტყვას “მტკნარი” ქართულ ენაში რამდენიმე მნიშვნელობა აქვს. ქვემოთ მოყვანილ წინადადებებში ჩაანაცვლეთ ეს სიტყვა მნიშვნელობით მსგავსი სიტყვით.

I. მდინარის წყალი მტკნარი ყოფილა, - უკვირდა რეზოს. _____

II. ეს მტკნარი სიცრუეა. _____

III. „რას ამბობს ზვიადაური, სახე რადა აქვს მტკნარია“. _____

(მაქსიმალური ქულა 1)

9. დაადგინეთ შესაბამისობა ლიტერატურათმცოდნეობით ტერმინებსა და მათს განმარტებებს შორის. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში განმარტების აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ შესაბამისი ტერმინის ნომერი (*გაითვალისწინეთ, რომ ერთი შესაძლო პასუხი ზედმეტია*).

(ა) ნაწარმოების მთავარი საკითხი, რომელსაც ეხება თხრობა ფაბულა	1.
(ბ) ნაწარმოებში გადმოცემული მთავარი ამბავი	2. იდეა
(გ) ნაწარმოების გარკვეული მონაკვეთი	3. ეპიზოდი
(დ) ნაწარმოების შესავალი პროლოგი	4.
	5. თემა

ა	ბ	გ	დ

10. დაადგინეთ შესაბამისობა წარმოქმნილ სახელებსა და მათს ტიპებს შორის. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოქმნილი სახელის აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ ტიპის შესაბამისი ნომერი (*შესაძლებელია პასუხის გამეორება*).

(ა) სადავო	1. ქონების
(ბ) უდაბური	2. დანიშნულების
(გ) ცეცხლოვანი	3. უქონლობის
(დ) ლურჯთვალა	
(ე) სახალისო	

ა	ბ	გ	დ	ე

11. დაადგინეთ შესაბამისობა საბავშვო ლიტერატურულ ნაწარმოებებსა და მათს ავტორებს შორის. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაწარმოების აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ ავტორის შესაბამისი ნომერი (*შესაძლებელია პასუხის გამეორება*).

(ა) “ტელეფონით მოყოლილი ზღაპრები”	1. ჯანი როდარი
(ბ) “ლიონებერგელი ემილი”	2. ლუის კეროლი
(გ) “ჩიპოლინოს თავგადასავალი”	3. ასტრიდ ლინდგრენი
(დ) “ელისი საოცრებათა ქვეყანაში”	
(ე) “სახურავის ბინადარი კარლსონი”	

ა	ბ	გ	დ	ე

12. არსებობს მოსაზრება, რომ ლექსის სწავლისას მიზანშეწონილია მისი დაზეპირება. მოიყვანეთ არგუმენტები ამ მოსაზრების, ერთი მხრივ, გასამყარებლად და, მეორე მხრივ, უარსაყოფად.

(მაქსიმალური ქულა 2)

წაიკითხეთ ოთარ ჭილაძის ლექსი და შეასრულეთ *მე-13* და *მე-14* დავალებები.

* * *

ცა დადაბლდა. გარეთ უკვე ცივა.
მავთულებში სველი ქარი წივის.
გადიქროლა წეროების მწკრივმა,
სურნელება დამიტოვა წვიმის.

13. რას გულისხმობს გამოთქმა - “ცა დადაბლდა”?

(მაქსიმალური ქულა 1)

14. აუხსენით IV კლასის მოსწავლეებს, რა განწყობას გვიქმნის ავტორი ამ ლექსით და როგორ აღწევს ამ ეფექტს?

(მაქსიმალური ქულა 1)

წაიკითხეთ გოდერძი ჩოხელის მოთხრობის ადაპტირებული ვერსია და შეასრულეთ მე-15, მე-16, მე-17 და მე-18 დავალებები:

ამ დედამიწაზე ყველაფერს თავისი სახელი ჰქვია. მოვალთ ადამიანები, დაგვარქმევინ ახლობლები სახელებს, ვივლით ამ სახელით და წავალთ... იქით რა არის, არავინ იცის, აქეთ კი მარტო სახელი გვრჩება.

მახსოვს და აღარც მახსოვს, და იმათ შორის, ვინც მახსოვს, ყველაზე ნათლად გამოკრთიან ხოლმე წერტილი და მძიმე; ეს ორი პატარა გოგო, რომელთაც, არც კი ვიცი, რა ერქვათ ნამდვილი სახელები, მაგრამ არ ვიცი მასწავლებელს, არ ვიცი მათ თანაკლასელებს, ერთისათვის წერტილი შეურქმევიათ, მეორესთვის - მძიმე; ცხოვრობენ მთის ერთ პატარა, მიტოვებულ სოფელში. სოფლიდან ზამთრობით ორ ადგილას ამოდის კვამლი. ორი სახლიდან გამოკრთის შუქი. სამყაროს სამი იმედის ძაფით უკავშირდება ეს სოფელი - კვამლით, რომელიც მძიმე-მძიმედ მიიზღაზნება ცისკენ, ღამ-ღამობით ფანჯრებიდან გამომკრთალი შუქით და ორი პატარა გოგოთი, რომლებიც ყოველ დილით, უთენია გამოდიან ხოლმე სოფლიდან და ზურგზე ჩანთამოკიდებულები გორდაგორ ქვემოთ ჩამორბიან. აქედან ძალიან შორს არის სკოლა. ჭალაზე რომ ჩამოვლენ, იქ ავტობუსი მოდის, აქედან ავტობუსს მიჰყვებიან. ეს ავტობუსი ერთადერთია, რომელიც ამ მივიწყებულ ხეობას სამყაროსთან აკავშირებს.

რამდენჯერაც ამ ავტობუსით მომიხდებოდა მგზავრობა, იმდენჯერ ასეთ სურათს ვხედავდი: დილაა. თოვლიან ფერდობზე მოცურავენ ჩანთებზე დამსხდარნი წერტილი და მძიმე. წინ - წერტილი, უკან - მძიმე. ერთ ადგილას წერტილი თოვლში ჩაეფლო და მძიმე ექაჩება ამოსაყვანად. ავტობუსი ჩერდება, მთელი მგზავრები წერტილსა და მძიმეს ველოდებით. მძიმე, როგორც იქნა, ამოაძრობს თოვლში ჩაფლულ წერტილს და გამორბიან, ავტობუსშიც ჯერ წერტილი ამოდის, მერე - მძიმე. სკოლასთანაც ასეთივე თანმიმდევრობით ჩადიან.

თოვს. სოფლისკენ მიდიან აღმა, წინ - წერტილი, უკან - მძიმე. წვიმს. წინ წერტილი მიდის, უკან - მძიმე. თურმე მასწავლებელიც ჯერ წერტილს გაიძახებდა დაფასთან, მერე - მძიმეს. მგონი, შერიგებულნი არიან ზედმეტ სახელებს. ერთხელ განგებ ვკითხე, რა გქვიათ-მეთქი და წერტილმა მიპასუხა: მე წერტილი მქვია, ამას - მძიმე.

- არ ბრაზდებით, რომ წერტილსა და მძიმეს გეძახიან?

- მერე რა, დაგვიძახონ რა, მერვე კლასში ერთს კვადრატულ ფესვს ეძახიან, ის ბრაზდება.

- თქვენ არ ბრაზდებით?

- არა, რად უნდა გავბრაზდეთ, კარგია წერტილი და მძიმე, - მითხრა წერტილმა და ორივეს ისეთი სიკეთით გაუბრწყინდა სახე, გავჩუმდი, არაფერი ვაწყენინო-მეთქი.

იმის მერე რამდენი ავტობუსი გამოიცვალა ამ გზამ. ის პატარა, მთის ფერდობზე დაკიდებული, თითქმის მიტოვებული სოფელი კი დიდხანს იყო სამყაროზე იმედის სამი ძაფით გამოკიდებული - ცისკენ ზანტად ამავალი კვამლით, ღამ-ღამობით ფანჯრებიდან გამომკრთალი შუქით და სკოლისკენ მიმავალი წერტილით და მძიმით.

გავიდა დრო. გაიზარდნენ. გათხოვდნენ. ჯერ წერტილი, მერე - მძიმე.

ახლაც ჩანს ხოლმე: მამის სახლში სტუმრად მოდის წერტილი, აღმართში მას უკან მიჰყვებიან პატარა წერტილები. ხანდახან მძიმესაც ვხედავ, აღმა სოფლისკენ მიმავალს. რა იქნება მერე, რა შეცვლის ამ სურათებს, არავინ იცის. ალბათ, მოვა დრო და გაქრება კვამლი, ღამ-ღამობით ფანჯრებიდან აღარ გამოკრთება სინათლე და ეს პატარა წერტილ-მძიმეები შეწყვეტენ ამ გზაზე აღმა-დაღმა სიარულს...

15. აუხსენით IV კლასის მოსწავლეებს, რა პრობლემური საკითხია წამოჭრილი ამ მოთხრობაში.

(მაქსიმალური ქულა 2)

16. მოძებნეთ და მიუთითეთ მოსწავლეებს მოთხრობიდან ის ფრაგმენტი, რომელშიც შეიძლება ამოვიკითხოთ მწერლის ოპტიმისტური განწყობა. პასუხი დაასაბუთეთ.

(მაქსიმალური ქულა 1)

17. რომელი ლიტერატურული ხერხის მეშვეობით სძენს მწერალი მოთხრობაში აღწერილ ამბავს სიმსუბუქეს? აუხსენით მოსწავლეებს ამ ლიტერატურული ხერხის თავისებურება. პასუხი დაასაბუთეთ (მიუთითეთ სათანადო ადგილები ტექსტიდან).

(მაქსიმალური ქულა 2)

18. მიუთითეთ ტექსტში გამოყენებული ერთი მეტაფორული სიტყვა ან გამოთქმა და აუხსენით მოსწავლეებს, რა ნიშნით, რის გამოსაკვეთად შეიქმნა ეს მეტაფორა.

(მაქსიმალური ქულა 1)

მათემატიკა

19. ერთი ქვეყნის მცხოვრებთა რაოდენობაა 13 მილიონ 800 ათასი, მეორისა კი - 6-ჯერ ნაკლები. რამდენი მცხოვრები ყოფილა მეორე ქვეყანაში?

- (ა) 2 მილიონ 200 ათასი
- (ბ) 2 მილიონ 300 ათასი
- (გ) 2 მილიონ 400 ათასი
- (დ) 2 მილიონ 800 ათასი

20. გაეცანით I კლასის მოსწავლეებისთვის განკუთვნილ დავალებას:

მარჯვენა ბარათზე დახატულია ფიგურები. მოსწავლემ უნდა იპოვოს, რომელი ფიგურა აკლია ქვემოთ მოცემულ თითოეულ ბარათს და ჩახაზოს.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი უნარის განვითარება არ არის აუცილებელი ამ დავალების წარმატებით შესასრულებლად?

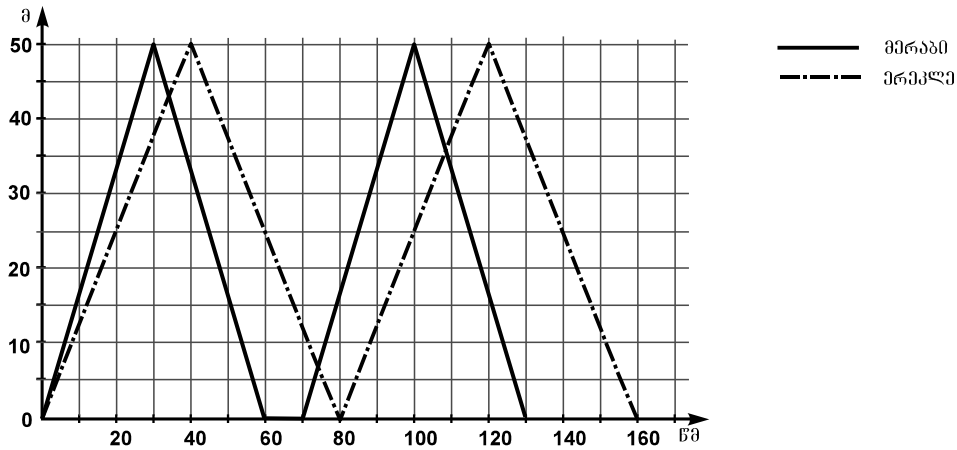
- (ა) გეომეტრიული ფიგურების ერთმანეთისგან გარჩევა
- (ბ) გეომეტრიული ფიგურების ცნობა და დასახელება
- (გ) ვიზუალური დიფერენციაცია და ყურადღება
- (დ) თვალისა და ხელის კოორდინაცია

21. სანდრომ გადაწყვიტა, ერთ დღეში რამდენიმე საქმე მოეგვარებინა. მან ჯერ საკანცელარიო მაღაზიაში ფანქრების ნაკრები შეიძინა, შემდეგ ზოომაღაზიაში თუთიყუშისთვის საკვები იყიდა, შემდეგ საპარიკმახეროში შეიარა და ბოლოს ფოტომოყვარულთა კლუბშიც დაჰყო გარკვეული ხანი. კვირის რომელ დღეს შეძლებდა სანდრო ამ საქმეების მოგვარებას, თუ ცნობილია, რომ ფოტომოყვარულთა კლუბი ღიაა მხოლოდ სამშაბათობით, ხუთშაბათობით და შაბათობით, საპარიკმახერო არ მუშაობს შაბათ-კვირას, ხოლო ზოომაღაზია ხუთშაბათს და პარასკევს აღწერის გამო დაკეტილი იყო?

- (ა) სამშაბათს
- (ბ) ხუთშაბათს
- (გ) პარასკევს
- (დ) შაბათს

ერეკლე და მერაბი 50 მ სიგრძის საცურაო აუზში ერთმანეთს ცურვაში შეეჯიბრნენ. დიაგრამაზე მოცემულია მათი მოძრაობის გრაფიკები სტარტიდან ფინიშამდე (ცურვის განმავლობაში მოცურავის დაშორება სასტარტო პოზიციიდან).

დიაგრამის მიხედვით უპასუხეთ შემდეგ 2 შეკითხვას:

22. რამდენი წამით ნაკლები დასჭირდა მერაბს პირველი 100 მეტრის გასაცურად ერეკლესთან შედარებით?

- (ა) 10 წმ-ით
- (ბ) 15 წმ-ით
- (გ) 20 წმ-ით
- (დ) 25 წმ-ით

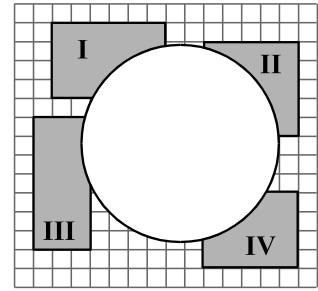
23. რამდენჯერ შეხვდნენ მოცურავეები ერთმანეთს სტარტიდან ფინიშამდე?

- (ა) 1-ჯერ
- (ბ) 2-ჯერ
- (გ) 3-ჯერ
- (დ) 4-ჯერ

24. ნინო და ანა მატარებელში ერთმანეთის მეზობელ ვაგონებში სხედან. ნინო მეექვსე ვაგონშია, ანა კი - ბოლოდან მერვეში. სულ რამდენი ვაგონია ამ მატარებელში?

- (ა) ან 11, ან 14
- (ბ) ან 11, ან 15
- (გ) ან 12, ან 13
- (დ) ან 12, ან 14

25. ტოლუჯრედებიან ზადეზე მოცემულია 4 მართკუთხედი, რომელთა ნაწილები დაფარულია წრით (იხ. ნახაზი). რომელ მართკუთხედს აქვს ყველაზე მეტი ფართობი?

- (ა) I-ს
- (ბ) II-ს
- (გ) III-ს
- (დ) IV-ს

26. მასწავლებელმა გადაწყვიტა, მოსწავლეებს შესთავაზოს დამოუკიდებელი სამუშაო თემაზე - “სამნიშნა რიცხვების ქვეშეშეწერით გამრავლება”. ქვემოთ წარმოდგენილი 4 ვარიანტიდან რომელია ყველაზე შესაფერისი იმის გასარკვევად, თუ რამდენად კარგად აითვისეს მოსწავლეებმა ეს საკითხი?

- (ა) $\begin{array}{r} \times 401 \\ 342 \\ \hline 401 \end{array}$ $\begin{array}{r} \times 875 \\ 506 \\ \hline 875 \end{array}$ $\begin{array}{r} \times 519 \\ 870 \\ \hline 519 \end{array}$
- (ბ) $\begin{array}{r} \times 401 \\ 342 \\ \hline 401 \end{array}$ $\begin{array}{r} \times 875 \\ 586 \\ \hline 875 \end{array}$ $\begin{array}{r} \times 519 \\ 874 \\ \hline 519 \end{array}$
- (გ) $\begin{array}{r} \times 401 \\ 302 \\ \hline 401 \end{array}$ $\begin{array}{r} \times 875 \\ 506 \\ \hline 875 \end{array}$ $\begin{array}{r} \times 519 \\ 804 \\ \hline 519 \end{array}$
- (დ) $\begin{array}{r} \times 401 \\ 340 \\ \hline 401 \end{array}$ $\begin{array}{r} \times 875 \\ 580 \\ \hline 875 \end{array}$ $\begin{array}{r} \times 519 \\ 870 \\ \hline 519 \end{array}$

27. ჩამოთვლილთაგან რომელი რიცხვები აკმაყოფილებს პირობას $x(x-1) < 8+x$?

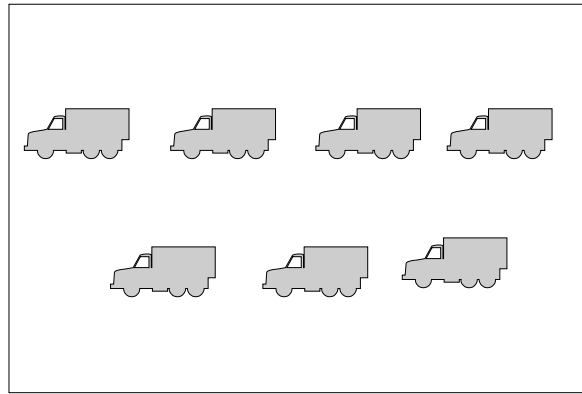
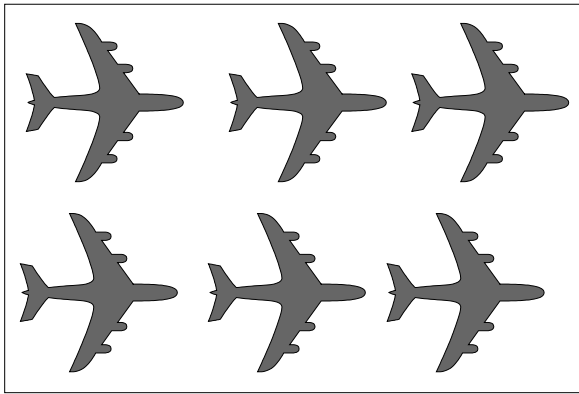
- (ა) 2 და 3
- (ბ) 3 და 4
- (გ) 4 და 5
- (დ) 2 და 4

28. ძველად ეგვიპტელები ერთეულებს აღნიშნავდნენ | ნიშნით, ათეულებს - ∟ ნიშნით, ხოლო ასეულებს - ∩ ნიშნით. მაგალითად, რიცხვი 124 ძველეგვიპტურად ასე ჩაიწერებოდა: ∩∩∩|||. როგორ ჩაიწერება ძველეგვიპტურად ∩∩∩∩∩ - ∩∩∩||| სხვაობის გამოთვლით მიღებული რიცხვი?

- (ა) ∩|||
- (ბ) ∩∩
- (გ) ∩∩
- (დ) ∩∩ ||||

29. მასწავლებელმა I კლასის მოსწავლეებს შემდეგი დავალება შესთავაზა:

თვითმფრინავები უფრო მეტია თუ მანქანები?

მოსწავლეთა უმეტესობამ ამ შეკითხვას პასუხი შეცდომით გასცა.

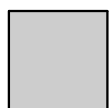
ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელშია მოცემული მოსწავლეთა შეცდომის მიზეზი?

- (ა) ამ ასაკის ბავშვებმა ჯერ კიდევ არ იციან კარგად თვლა, შეცდომებს უშვებენ საგანთა გადათვლის დროს.
- (ბ) ამ ასაკის ბავშვებს არ შეუძლიათ ბევრი/ცოტა, მეტი/ნაკლები ცნებების გაგება.
- (გ) ამ ასაკის ბავშვები დასკვნებს აკეთებენ უფრო თვალსაჩინო მახასიათებელზე დაყრდნობით, რაც ამ შემთხვევაში თვითმფრინავის ფერია.
- (დ) ამ ასაკის ბავშვები დასკვნებს აკეთებენ უფრო თვალსაჩინო მახასიათებელზე დაყრდნობით, რაც ამ შემთხვევაში თვითმფრინავის ზომაა.

30. თუ მიხო სკოლაში ფეხით წავა, ხოლო უკან მანქანით დაბრუნდება, მაშინ გზაზე სულ საათნახევარი დასჭირდება. თუ მიხო სკოლაში მანქანით წავა და მანქანითვე დაბრუნდება უკან, მაშინ გზაზე სულ 40 წუთი დასჭირდება. რა დრო სჭირდება მიხოს სკოლაში ფეხით მისასვლელად?

- (ა) 50 წუთი
- (ბ) 1 საათი
- (გ) 1 საათი და 10 წუთი
- (დ) 1 საათი და 20 წუთი

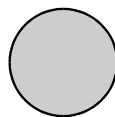
31. ნახაზზე მოცემული ფიგურებიდან რომლებს აქვთ სიმეტრიის მხოლოდ ერთი ღერძი?

კვადრატი

ტოლფერდა ტრაპეცია

წრე

ნახევარწრე

ტოლფერდა სამკუთხედი

- (ა) კვადრატს და წრეს
- (ბ) ნახევარწრეს და ტოლფერდა სამკუთხედს
- (გ) ტოლფერდა ტრაპეციას და ტოლფერდა სამკუთხედს
- (დ) ტოლფერდა ტრაპეციას და ნახევარწრეს

32. მასწავლებელმა შეამჩნია, რომ რეზოს, რომელიც IV კლასში სწავლობს, უჭირს ამა თუ იმ სივრცული ფიგურისა და მისი წიბოების, წვეროების, წახნაგების ამოცნობა და დასახელება. ქვემოთ მოცემულია მასწავლებლის ოთხი აქტივობა:

- I. მასწავლებელმა მაგიდაზე დააწყო პრიზმები, პირამიდები, კონუსები. რეზოს მიაწოდა სამკუთხა პირამიდა და სთხოვა მას, დაეთვალა, თუ რამდენი წვერო, წახნაგი და წიბო აქვს ამ პირამიდას.
- II. მასწავლებელმა რეზოს თითო დაადებინა ოთხკუთხა პრიზმის ერთ-ერთ წვეროზე და სთხოვა მას, სათითაოდ დაეთვალა, კიდევ რამდენი წვერო აქვს ამ პრიზმას. შემდეგ ასევე მოიქცა წიბოსა და წახნაგის შემთხვევაშიც.
- III. მასწავლებელმა მაგიდაზე დააწყო პრიზმები, პირამიდები, კონუსები, ერთ-ერთ მოსწავლეს მათგან ამოარჩევინა კონუსი და სთხოვა რეზოს, დაეთვალა, კიდევ რამდენი კონუსი დარჩა მაგიდაზე. შემდეგ ასევე მოიქცა პრიზმისა და პირამიდის შემთხვევაშიც.
- IV. მასწავლებელმა მაგიდაზე დააწყო პრიზმები, პირამიდები, კონუსები. მათგან ამოარჩია კონუსი, აჩვენა რეზოს და უთხრა, რომ ეს ფიგურა არის კონუსი. შემდეგ ასევე მოიქცა პრიზმისა და პირამიდის შემთხვევაშიც.

ამ აქტივობებიდან რომელი ორი დაეხმარება რეზოს ყველაზე მეტად მისი პრობლემის აღმოფხვრაში?

- (ა) I და II
- (ბ) I და IV
- (გ) II და III
- (დ) III და IV

33. მაღაზიაში დღის განმავლობაში 42 კგ ვაშლი გაიყიდა. ეს ამ მაღაზიაში იმ დღეს გაყიდული ხილის წონის მესამედზე მეტია, მაგრამ ნახევარზე - ნაკლები. ჩამოთვლილთაგან რომლის ტოლი შეიძლება იყოს მაღაზიაში იმ დღეს გაყიდული ხილის წონა?

- (ა) 56 კგ
- (ბ) 82 კგ
- (გ) 91 კგ
- (დ) 150 კგ

34. კლასში 32 მოსწავლეა. 16 მოსწავლე დადის ცეკვის წრეზე, 14 - ხატვის წრეზე. ამასთან, 4 მოსწავლე დადის ორივე წრეზე. კლასის მოსწავლეთაგან რამდენი არ დადის არც ცეკვის წრეზე და არც ხატვის წრეზე?

- (ა) 8
- (ბ) 6
- (გ) 4
- (დ) 2

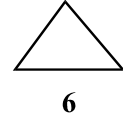
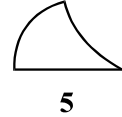
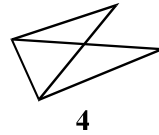
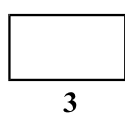
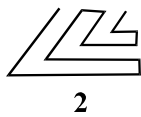
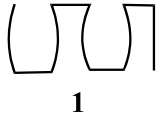

37. IV კლასის მოსწავლეებმა შემდეგი სამუშაო შეასრულეს:

1) გამოთვალეთ: I. $6761 - 2999$ II. $48 \cdot 12$ III. $28056 : 14$

2) შეასრულეთ ნაშთიანი გაყოფა: $210 : 20$

3) ნახაზზე მოცემული ხაზებიდან რომელი არ არის ტეხილი?

4) ლანგარზე ხაჭაპურის 18 ნაჭერი იდო. მას შემდეგ, რაც რამდენიმე ნაჭერი სამსამად დაჭრეს, ლანგარზე ხაჭაპურის 30 ნაჭერი აღმოჩნდა.
სულ რამდენი ნაჭერი დაუჭრიათ?

ერთ-ერთი მოსწავლის ნამუშევარი ასეთი იყო:

$$I) 6761 - 2999 = 3761 + 1 = 3762$$

$$II. 48 \cdot 12 = 480 + 96 = 576$$

$$III. 28056 : 14 = 2004$$

$$2) 210 : 20 = 21 : 2 = 10 \text{ (ნაშთი 1)}$$

განყოფილი ცოცია 10-ის, ნაშთი 1-ის

$$3) \text{ პიხველი, } 3-3 \text{ და } 3-5$$

$$4) 30 - 18 = 12 \quad 12 : 3 = 4 \quad \text{დაუჭრიათ 4 ნაჭერი}$$

- მიუთითეთ მოსწავლის მიერ დაშვებული თითოეული შეცდომა და დაწერეთ შესწორებული ვარიანტი (მოსწავლისთვის გასაგები ენით).
- მოსწავლის მიერ სწორად გადადგმული ნაბიჯებიდან რომლისთვის იმსახურებს მოსწავლე ყველაზე მეტად შექებას, დაშვებული შეცდომებიდან კი რომელია ყველაზე არსებითი? პასუხი დაასაბუთეთ.

(მაქსიმალური ქულა 4)

ბუნებისმეტყველება

38. ხმელეთის თანამედროვე ბინადართა შორის ყველაზე დიდი ცხოველია:

- (ა) მარტორქა
- (ბ) ჰიპოპოტამი
- (გ) თეთრი დათვი
- (დ) აფრიკული სპილო

39. პასუხის რომელ ვარიანტშია დალაგებული მცენარის სასიცოცხლო ციკლის ეტაპები სწორი თანმიმდევრობით?

- (ა) თესლი, ყვავილი, აღმონაცენი, ზრდასრული მცენარე
- (ბ) აღმონაცენი, თესლი, ზრდასრული მცენარე, ყვავილი
- (გ) აღმონაცენი, ყვავილი, თესლი, ზრდასრული მცენარე
- (დ) თესლი, აღმონაცენი, ზრდასრული მცენარე, ყვავილი

40. ცხვირის ღრუში არ ხდება:

- (ა) აირთა ცვლა
- (ბ) ჰაერის გათბობა
- (გ) ჰაერის დატენიანება
- (დ) ჰაერის გასუფთავება მტვრისა და მიკრობებისგან

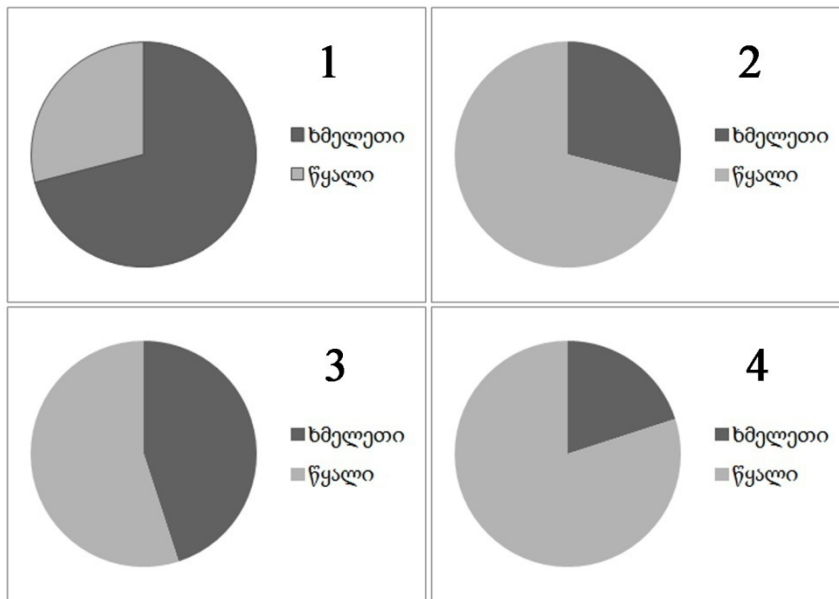
41. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელია ყველაზე ძნელადღობადი ლითონი?

- (ა) ოქრო
- (ბ) ტიტანი
- (გ) ვოლფრამი
- (დ) ვერცხლისწყალი

42. ბევრი ყვავილოვანი მცენარე წარმოქმნის წვნიან ნაყოფს, რათა:

- (ა) თავი დაიცვას ქართ და მტვერვისგან.
- (ბ) მწერები მიიზიდოს ჯვარედინი დამტვერვისთვის.
- (გ) საკვები ნივთიერებებით მოამარაგოს აღმონაცენი.
- (დ) მიიზიდოს ხილის მჭამელი ცხოველები და მათი საშუალებით გავრცელდეს.

43. რომელი წრიული დიაგრამა შეესაბამება დედამიწაზე ხმელეთისა და წყლის განაწილებას?

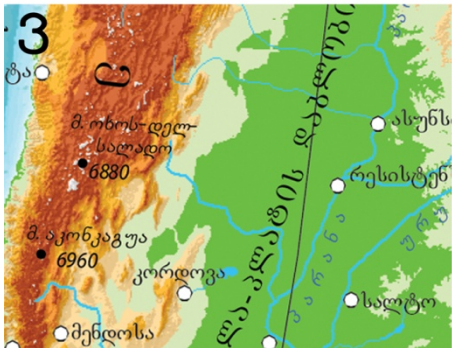
- (ა) 1
- (ბ) 2
- (გ) 3
- (დ) 4

44. ჩამოთვლილთაგან რომელი არ ითვლება დიდი გეოგრაფიული აღმოჩენების ძირითად მიზეზად?

- (ა) თურქ-ოსმალთა გაბატონება წინა აზიაში.
- (ბ) არაბი ვაჭრების მიერ საქონლის გაძვირება.
- (გ) ახალი მიწების მეცნიერული კვლევის სურვილი.
- (დ) ევროპის ქვეყნების ლტოლვა გავლენის სფეროს გაფართოებისაკენ.

45. დაადგინეთ შესაბამისობა ჩამოთვლილ კონტინენტებსა და რუკის ფრაგმენტებს შორის. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში კონტინენტის აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ რუკის შესაბამისი ფრაგმენტის ნომერი (გაითვალისწინეთ, რომ ერთი შესაძლო პასუხი ზედმეტია).

- (ა) აზია
- (ბ) აფრიკა
- (გ) სამხრეთი ამერიკა

ა	ბ	გ

46. დაადგინეთ შესაბამისობა ჩამოთვლილ ობიექტებსა და დაცულ ტერიტორიებს შორის. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ობიექტის აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ შესაბამისი დაცული ტერიტორიის ნომერი (შესაძლებელია პასუხის გამეორება).

- (ა) უდაბნოები და სტეპები
- (ბ) კარსტული მღვიმე
- (გ) კოლხური ბუჩის კორომები
- (დ) საჯიხვეები

1. ვაშლოვანის ეროვნული პარკი
2. სათაფლიის ნაკრძალი
3. თუმეთის დაცული ტერიტორიები

ა	ბ	გ	დ

47. ადაპტაციის რომელ ფორმას იყენებს ფოტოებზე წარმოდგენილი ესა თუ ის ცოცხალი ორგანიზმი? ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ფოტოს აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ ადაპტაციის შესაბამისი ფორმის ნომერი (შესაძლებელია პასუხის გამეორება).

ა

ბ

გ

დ

1. გამაფრთხილებელი შეფერილობა
2. მფარველობითი შეფერილობა
3. მიმიკრია

ა	ბ	გ	დ

48. დაადგინეთ შესაბამისობა მოცემულ შეკითხვებსა და მეცნიერების დარგებს შორის. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეკითხვის აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ შესაბამისი დარგის ნომერი (*შესაძლებელია პასუხის გამეორება*).

- (ა) რა ფუნქცია აქვს ფარისებრ ჯირკვალს?
- (ბ) რა ფუნქციას ასრულებს ქლოროპლასტები?
- (გ) რომელი კუნთი მუშაობს, როდესაც მკლავს ვშლით?
- (დ) რა სტადიებს მოიცავს მედუზების განვითარების ციკლი?
- (ე) ადამიანის თავის ტვინის რომელი უბანია პასუხისმგებელი სუნთქვაზე?

1. ბოტანიკა
2. ზოოლოგია
3. ფიზიოლოგია
4. ადამიანის ანატომია

ა	ბ	გ	დ	ე

49. დაასრულეთ წინადადებები:

1. ფოტოსინთეზის დროს მცენარე ჰაერიდან იღებს _____
2. სუნთქვის დროს მცენარე ჰაერში გამოყოფს _____

(მაქსიმალური ქულა 1)

50. აუხსენით (დამხმარე მასალისა თუ მაგალითების გამოყენებით) IV კლასის მოსწავლეებს, რატომ უწოდებენ კომეტას კუდიან ვარსკვლავს.

(მაქსიმალური ქულა 1)

51. აღწერეთ მიკროორგანიზმების როლი ადამიანის ცხოვრებაში; დაასახელეთ ბავშვისთვის ნაცნობი მაგალითები, რომლებიც ყველაზე ნათლად ასახავს მიკროორგანიზმების ცხოველქმედების დადებით და უარყოფით მხარეებს ადამიანისთვის. პასუხი დაასაბუთეთ.

(მაქსიმალური ქულა 2)

კითხვისა და წერის სწავლება

52. მასწავლებლები ხშირად უკითხავენ მოსწავლეებს ნაცნობ თემაზე შექმნილ მცირე ზომის ტექსტებს.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი გამოადგება ყველაზე ნაკლებად მასწავლებელს იმის შესაფასებლად, რომ მოსწავლეებმა მოისმინეს და გაიგეს წაკითხული ტექსტი?

მოსწავლეები:

- (ა) სვამენ და პასუხობენ შეკითხვებს მოსმენილ ტექსტთან დაკავშირებით.
- (ბ) ილუსტრაციებს უკავშირებენ მოსმენილ ტექსტს და განალაგებენ მათ მოქმედებათა თანმიმდევრობის მიხედვით.
- (გ) ახასიათებენ პერსონაჟს, აფასებენ მის საქციელს, ამოიციან მის ემოციურ მდგომარეობას.
- (დ) აფერადებენ პერსონაჟის გამოსახულებას ტექსტის მიხედვით შექმნილ ილუსტრაციაზე და გამოხატავენ მის მიმართ დამოკიდებულებას.

53. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი არ გამოგადგება მთლიანობითი მეთოდით კითხვის სწავლების სასარგებლო არგუმენტად?

მთლიანობითი მეთოდი ხელს უწყობს:

- (ა) მხედველობითი აღქმისა და მეხსიერების განვითარებას.
- (ბ) სიტყვის მნიშვნელობის განსაკუთრებული ძალისხმევის გარეშე “აღმოჩენას”.
- (გ) სიტყვაში ბგერების გამორჩევისა და ბგერების სიტყვად გაერთიანების უნარის ათვისებას.
- (დ) კითხვის მიმართ დადებითი დამოკიდებულების ჩამოყალიბებას და, შესაბამისად, კითხვის მოტივაციის ამაღლებას.

54. ლექსიკის გამდიდრებასა და განვითარებაზე მუშაობა გულისხმობს ბავშვისთვის იმ სტრატეგიების სწავლებას, თუ როგორ უნდა ისწავლოს დამოუკიდებლად ახალი სიტყვები. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი აქტივობაა ყველაზე შესაფერისი აღნიშნული მიზნის მისაღწევად?

- (ა) მასწავლებელი თავად იყენებს ახალ სიტყვებს მოსწავლეებთან საუბრისას.
- (ბ) მასწავლებელი კონკრეტული მაგალითის საფუძველზე უხსნის მოსწავლეებს ახალი სიტყვის მნიშვნელობას.
- (გ) მასწავლებელი უხსნის ბავშვებს, როგორ გამოიყენონ სიტყვის შემადგენელი ნაწილები იმისთვის, რათა განსაზღვრონ უცნობი სიტყვის მნიშვნელობა.
- (დ) მასწავლებელი სთხოვს ბავშვებს, ამოიწერონ ტექსტიდან ის წინადადებები, რომლებშიც უცნობი სიტყვებია გამოყენებული.

55. გაეცანით I კლასის მოსწავლეებისთვის განკუთვნილ სავარჯიშოებს, რომლებსაც ფონეტიკური მეთოდით კითხვის სწავლებისას იყენებენ:

I. შეაერთე ნახატი ასოსთან! კ ს 3	II. უჯრებში ჩაწერე სიტყვა!
III. გამოიცანი, “ვინ” იმალება წრის უკან და ჩაწერე წრეში მისი სახელი!	IV. ჩაწერე ასო, რომლითაც იწყება სიტყვა!

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელშია დალაგებული სავარჯიშოები პრინციპით - მარტივიდან რთულისაკენ?

- (ა) I, III, IV, II
- (ბ) I, IV, II, III
- (გ) IV, I, III, II
- (დ) IV, II, I, III

56. მასწავლებელი მოსწავლეებს სთავაზობს ტექსტს, რომელშიც წინადადებები ორი ფერითაა დაწერილი. წინადადებები, რომლებითაც ტექსტის მოკლე შინაარსის აგება შეიძლება, ერთი ფერით არის დაწერილი, დანარჩენი წინადადებები - სხვა ფერით. მასწავლებელი თავდაპირველად თითო წინადადებას თითო მოსწავლეს აკითხებს და ამეორებინებს - აბა, თქვი, რა წაიკითხე? შემდეგ კი ტექსტის მოკლე შინაარსის შესაბამის წინადადებებს აკითხებს ერთ მოსწავლეს. ბოლოს მასწავლებელი თავად კითხულობს ტექსტს მთლიანად.

მოცემულია აღწერილი აქტივობის შესაძლო მიზნები:

- I. ვრცელ ტექსტში ორიენტაციის უნარის განვითარება
- II. ტექსტის მოკლე შინაარსის დაფიქსირება როგორც ვიზუალურ, ისე შინაარსის დონეზე
- III. თვალსაჩინო, ხატოვანი აზროვნებისა და არტიკულაციის განვითარება
- IV. კითხვის მოტივაციის ამაღლება და ყურადღების განვითარება

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელშია წარმოდგენილი ამ აქტივობის ძირითადი მიზნები?

- (ა) I-სა და II-ში
- (ბ) II-სა და III-ში
- (გ) I-სა და IV-ში
- (დ) II-სა და IV-ში

57. მაჩუ-პიქუს შესახებ საინფორმაციო ტექსტის შესწავლისას მასწავლებლის შეკითხვაზე - „რა გაიგეთ ახალი ტექსტიდან? ვინ იყვნენ ინკები?“ - ანამ უპასუხა: „ინკები ინდიელთა მაღალგანვითარებული ტომი იყო.“

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი აქტივობა გამოადგება მასწავლებელს მოსწავლის არგუმენტირების უნარის განვითარების ხელშესაწყობად?

- (ა) მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეს, იპოვოს ტექსტში მონაკვეთი, საიდანაც ეს ჩანს.
- (ბ) მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეს, ჩამოთვალოს, კიდევ რა თვისებებით შეიძლება დავახასიათოთ ინკები.
- (გ) მასწავლებელი სთავაზობს მოსწავლეს, სიტყვა „ინკების“ გამოყენებით „ასოციაციური რუკა“ ააგოს.
- (დ) მასწავლებელი სთავაზობს მოსწავლეს, ამოწეროს ტექსტიდან ის წინადადებები, რომლებშიც გამოყენებულია სიტყვა „ინკები“.

58. კითხვის საწყის ეტაპზე მოსწავლეებისთვის ყველაზე დიდ სიძნელეს წარმოადგენს ასოების სიტყვად გაერთიანება. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი არ შეიძლება იყოს ამის მიზეზი?

- (ა) ბავშვები ვერ იმახსოვრებენ აღქმული ასო-ბგერების თანმიმდევრობას.
- (ბ) ბავშვები ვერ აკავშირებენ სიტყვის ორთოგრაფიულ ხატს მის მნიშვნელობასთან.
- (გ) ბავშვებს არ აქვთ ჩამოყალიბებული ასოსა და ბგერის დაკავშირების უნარი.
- (დ) ბავშვებს არ აქვთ კარგად განვითარებული თვალის მოქნილი მოძრაობის კონტროლის უნარი.

59. წაკითხული ტექსტის გააზრებისას მნიშვნელოვან შემაფერხებელ ფაქტორად გვევლინება კითხვის პროსოდიკის (ინტონაციის) დარღვევა. ასეთ შემთხვევაში მოსწავლე კითხვისას არასწორად სვამს ინტონაციურ მახვილებს, არ აკეთებს პაუზას წინადადების დასრულებისას. აღწერეთ აქტივობა, რომელიც მოსწავლეს ამ პრობლემის დაძლევაში დაეხმარება.

(მაქსიმალური ქულა 1)

60. მასწავლებელმა ანას შესთავაზა შემდეგი სავარჯიშო: შემოხაზე ასო, რომლითაც იწყება სიტყვა!

დაასახელეთ ორი უნარი, რომლებიც აუცილებელია ამ სავარჯიშოს შესასრულებლად.

(მაქსიმალური ქულა 2)

61. გიორგი მიხვედრით, გამოცნობით კითხულობს და, ამიტომ, ხშირად უშვებს შეცდომებს. ის სიტყვის პირველ ბგერებს კითხულობს, ხოლო დანარჩენს მიხვედრით აბოლოებს ან გამოტოვებს ხოლმე სიტყვის დაბოლოებას.

დაასახელეთ მიზეზი, რამაც შეიძლება გამოიწვიოს აღნიშნული პრობლემა და აღწერეთ აქტივობა, რომელიც გიორგის მის დაძლევაში დაეხმარება.

(მაქსიმალური ქულა 2)

წაკითხეთ IV კლასის მოსწავლეებისთვის განკუთვნილი ტექსტი და შეასრულეთ **62-ე, 63-ე და 64-ე** დავალებები.

“შეიძლება ახლა დაუჯერებლად გვეჩვენოს, მაგრამ გალილეო გალილელის დროს ყველას მიაჩნდა, რომ პლანეტები და მზე დედამიწის ირგვლივ ბრუნავენ. სწორედ თავისი გამოგონებული ტელესკოპის დახმარებით მოიპოვა გალილეიმ არგუმენტები იმ თვალსაზრისის დასაცავად, რომ სამყაროს ცენტრი მზეა.

ცნობილი მეცნიერი პიზაში დაიბადა. ეს პატარა იტალიური ქალაქი მთელ მსოფლიოშია ცნობილი თავისი დახრილი კოშკით. ლეგენდის მიხედვით, კოშკი გოლიათის დაცემინებამ გადახარა. სინამდვილეში თავიდანვე არასწორად ააშენეს. გალილეო სხეულის ვარდნის შესასწავლი ექსპერიმენტების ჩასატარებლად კოშკზე ავიდა და იქიდან ერთნაირი ფორმისა და მოცულობის, მაგრამ განსხვავებული წონის ბურთები გადმოყარა. ორივე ბურთი ერთდროულად დავარდა მიწაზე. გალილეომ ალბათ თავადაც არ იცოდა, რომ საფუძველს უყრიდა მექანიკას, ფიზიკის დარგს, რომელიც ამტკიცებს, რომ ბუნების მოვლენები მათემატიკურ წესებს ექვემდებარება.”

62. თქვენი მიზანია, მოსწავლეებს ასწავლოთ ფაქტისა და მოსაზრების ერთმანეთისაგან გარჩევა. ამოწერეთ ტექსტიდან ორი წინადადება, რომლებსაც გამოიყენებდით ნიმუშებად ამ მიზნის მისაღწევად.

(მაქსიმალური ქულა 1)

63. ამოიწერეთ ტექსტიდან წინადადებები, რომელთა გამოყენებითაც დაეხმარებოდით მოსწავლეებს მოვლენათა შორის მიზეზშედეგობრივი მიმართების დანახვაში.

(მაქსიმალური ქულა 1)

64. დაუსვით მოსწავლეებს შეკითხვა, რომლის საშუალებითაც დაადგენდით, შეუძლიათ თუ არა მათ სხვადასხვა აბზაცში მოცემული ინფორმაციის ერთმანეთთან დაკავშირება, და, ასევე, დაეხმარებოდით მათ ტექსტიდან დასკვნის გამოტანაში.

(მაქსიმალური ქულა 1)

აკადემიური უნარები

წაკითხული ტექსტის გააზრება

ყურადღებით წაკითხეთ და გააზრეთ ტექსტი. თითოეული შეკითხვის სავარაუდო პასუხებიდან აირჩიეთ ის ვარიანტი, რომელიც მართებულია მოცემული ტექსტის მიხედვით.

ზოგიერთი ბავშვი განიცდის შიშს, უსაფრთხოდ არ გრძნობს თავს სიტუაციაში, რომელშიც სხვა ბავშვებთან ან უფროსებთან ერთად უწევს ყოფნა. ამგვარ შიშს სოციალურ ფობიას ან სოციალურ შიშს უწოდებენ. შიშის გამომწვევი სიტუაციები შეიძლება იყოს: კლასის წინაშე სიტყვით გამოსვლა, უცნობებთან საუბარი (მაგალითად, გამყიდველთან, ექიმთან), სხვების თანდასწრებით რაიმეს კეთება (მაგალითად, სპორტის გაკვეთილზე). ამ ფენომენს, გარშემომყოფებზე კარგი შთაბეჭდილების მოხდენის სურვილთან ერთად, საკუთარ შესაძლებლობებში რწმენის ნაკლებობა უდევს საფუძვლად.

ბევრ ბავშვს ეშინია, არ დასცინონ. ეს შიში ხშირად ძალიან ადრე ჩნდება. უკვე საბავშვო ბაღში შეიძლება შევამჩნიოთ ბავშვები, რომლებიც სხვა ბავშვებთან კონტაქტს ნაკლებად ამყარებენ და მარტო თამაშს ამჯობინებენ. დაწყებით კლასებშიც ასეთი ბავშვები გაკვეთილზე არ აქტიურობენ, ლაპარაკობენ ხმადაბლა. თუ უცნობი ადამიანი შეკითხვას დაუსვამს, არ პასუხობენ ან მშობლებს მზერით მიანიშნებენ, მათ ნაცვლად უპასუხონ. ისინი გაურბიან სოციალურ სიტუაციებს. მაგალითად, არ ეკითხებიან სხვა ბავშვებს, შეიძლება თუ არა მათთან ერთად თამაში, იმის შიშით, რომ პასუხად უარი არ მიიღონ. შედეგად, ფერხდება მათი სოციალური განვითარება. მათ დაბალი თვითშეფასება აქვთ, რადგან ახსოვთ, რომ არსებობს ამოცანები სოციალურ კონტექსტში, რომელთა გადაჭრაც არ შეუძლიათ.

სოციალური შიშის წარმოშობას ბიოლოგიური ფაქტორები, მშობელთა მახასიათებლები და გარემო განაპირობებს. ბიოლოგიურ ფაქტორებს მიეკუთვნება ახალ სიტუაციაზე შიშით, განსაკუთრებული მდელვარებით რეაგირების გენეტიკურად განპირობებული წინასწარი მზაობა. კვლევების თანახმად, მონოზიგოტურ* ტყუპებში, დიზიგოტურებთან შედარებით, გაცილებით უფრო იშვიათია შემთხვევები, როდესაც სოციალური ფობიის სიმპტომები მხოლოდ ერთ ტყუპისცალთან იჩენს თავს. თუ მშობლებს აღენიშნებათ სოციალური ფობია, არსებობს მაღალი რისკი, რომ ბავშვებსაც მსგავსი დარღვევა განუვითარდებათ. ამ შემთხვევაში, გენეტიკურ მოცემულობასთან ერთად, ქცევის დასწავლის მექანიზმები ასრულებს მნიშვნელოვან როლს. ერთი მხრივ, მშიშარა ბავშვები მშობლების შიშის რეაქციას აკვირდებიან და სწავლობენ, ხოლო მეორე მხრივ, აღზრდის სტილმა და ურთიერთობის ფორმებმა, შესაძლოა, ბავშვის შიში გააძლიეროს. გარემოს ფაქტორებში კი იგულისხმება კრიტიკული ცხოვრებისეული მოვლენები, რომლებსაც სოციალური შიშის გამოწვევა და გაძლიერება შეუძლია.

სოციალურ შიშს ბავშვის განვითარებისა და გარემოსთან ურთიერთობისთვის, გარკვეული თვალსაზრისით, ადაპტაციური მნიშვნელობა შეიძლება ჰქონდეს. ბავშვები, რომლებიც სოციალურ შიშს განიცდიან, აგრესიულ, იმპულსურ ან ანტისოციალურ ქცევას ნაკლებად ამჟღავნებენ, ადვილად ექვემდებარებიან წესებს. თუმცა, ძლიერი სოციალური შიში ცალსახად უარყოფით გავლენას ახდენს ბავშვის სასკოლო თუ ოჯახურ ურთიერთობებზე და, შესაბამისად, მისი განვითარების რისკფაქტორია.

* მონოზიგოტური - ერთი კვერცხუჯრედის, დიზიგოტური - სხვადასხვა კვერცხუჯრედის.

სოციალური შიშის დაძლევის სხვადასხვა გზა არსებობს. ერთ-ერთია ბავშვის სოციალური უნარ-ჩვევების გავარჯიშება, რაც ახალი კონტაქტების დამყარებასა და სოციალურ სიტუაციებთან გამკლავებაში დაეხმარება მას. მეორე გზა გულისხმობს სოციალური სიტუაციებისთვის თავის არიდების ტენდენციის დაძლევას. ბავშვს ასწავლიან, რომ გაქცევა ხანმოკლე დროით ამცირებს შიშს, თუმცა, სინამდვილეში კვებავს და აძლიერებს მას. ბავშვი ნაბიჯ-ნაბიჯ სწავლობს სოციალური ამოცანების გადაჭრას, უარყოფითი აზრების ჩანაცვლებას ისეთი წარმოდგენებით, რომლებიც მეტ გამბედაობას შესძენს მას. მთავარია, მან შეძლოს, თავი დააღწიოს საკუთარი ქცევების, ფიქრებისა და განცდების მოჯადოებულ წრეს.

65. რატომ გაურბიან სოციალური შიშის მქონე ბავშვები სოციალურ სიტუაციებს?

- (ა) თანატოლებთან ურთიერთობას მარტო თამაშში ურჩევნიათ.
- (ბ) სხვა ბავშვების მხრიდან ხშირად დაცინვის ობიექტები ხდებიან.
- (გ) სოციალურ სიტუაციებში ხშირად მშობლები მათ ნაცვლად მოქმედებენ.
- (დ) არ არიან დარწმუნებულნი, რომ შეძლებენ სოციალურ სიტუაციებთან გამკლავებას.

66. გთავაზობთ ამონარიდს სოციალური ფობიის მქონე ბავშვის ნაამბობიდან: „მე არასოდეს ვიწევ ხელს ინგლისურის გაკვეთილზე, რადგან ერთხელ არასწორად წარმოვთქვი სიტყვა და ბავშვებმა დამცინეს“.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი ასახავს ყველაზე ზუსტად ბავშვის მიერ აღწერილი მდგომარეობის მიზეზს?

- (ა) სოციალური სიტუაციებისთვის თავის არიდების ტენდენცია სინამდვილეში კვებავს და აძლიერებს შიშს.
- (ბ) მშიშარა ბავშვები სხვადასხვა სოციალურ სიტუაციაში მშობლების შიშის რეაქციას აკვირდებიან და სწავლობენ.
- (გ) კრიტიკულ ცხოვრებისეულ მოვლენებს სოციალური შიშის გამოწვევა და გაძლიერება შეუძლია.
- (დ) სოციალურ შიშს გარშემომყოფებზე კარგი შთაბეჭდილების მოხდენის სურვილი უდევს საფუძვლად.

67. სოციალური შიში ბავშვის განვითარების რისკფაქტორია, რადგან:

- (ა) დაბალი თვითშეფასების და, შესაბამისად, ურთიერთობის გამოცდილების დეფიციტის ფონზე ახალი სოციალური უნარების ათვისება ფერხდება.
- (ბ) მშობლები ბავშვს ვერ სთავაზობენ წარმატებული სოციალური ქცევის მოდელებს და, შესაბამისად, მას დაბალი თვითშეფასება უყალიბდება.
- (გ) ახალ სიტუაციებზე მდელვარებით რეაგირების წინასწარი მზაობა ურთიერთობის ნეგატიურ გამოცდილებას განაპირობებს.
- (დ) მშობლების აღზრდის სტილი და ურთიერთობის ფორმები სოციალურ სიტუაციებში ბავშვს უსაფრთხოების განცდას ვერ უძლიერებს.

68. რა მიზნით არის მოყვანილი ტექსტში ტყუპებზე ჩატარებული კვლევის შედეგი?

- (ა) სოციალური ფობიის წარმოშობაში ბიოლოგიური ფაქტორების როლის გამამყარებელ არგუმენტად
- (ბ) სოციალური ფობიის წარმოშობაში მშობლების მახასიათებლების გადამწყვეტი როლის საილუსტრაციოდ
- (გ) სოციალური ფობიის წარმოშობაზე პასუხისმგებელი გარემო ფაქტორების ზემოქმედების გამოსარიცხად
- (დ) სოციალური ფობიის განმაპირობებელი ბიოლოგიური და გარემო ფაქტორების ურთიერთქმედების გამოსარიცხად

69. კვლევების მიხედვით, მასწავლებლები სოციალური ფობიის მქონე ბავშვებს ბევრი დადებითი თვისებით ახასიათებენ. ტექსტის რომელ აბზაცში შეიძლება ვიპოვოთ ამ ფაქტის ახსნა?

- (ა) მხოლოდ I-ში
- (ბ) I-სა და II-ში
- (გ) II-სა და IV-ში
- (დ) მხოლოდ IV-ში

70. გიორგი ავადმყოფობის გამო ვერ წავიდა სკოლაში. მან დედას დავალებების გასაგებად თანაკლასელთან დარეკვა სთხოვა. დედამ უპასუხა: “მოდი, ეგებ შენ თვითონ დაურეკო!”

სოციალური შიშის დაძლევის რომელი სტრატეგია გამოიყენა დედამ ამ შემთხვევაში?

- (ა) სოციალური ამოცანების ნაბიჯ-ნაბიჯ გადაჭრა
- (ბ) სოციალური სიტუაციებისთვის თავის არიდების ტენდენციის დაძლევა
- (გ) უარყოფითი აზრების ჩანაცვლება გამბედაობის მომცემი წარმოდგენებით
- (დ) საკუთარი ქცევების, ფიქრებისა და განცდების მოჯადოებული წრის გარღვევა

71. რა არის ტექსტის ავტორის ძირითადი მიზანი?

- (ა) განიხილოს სოციალური ფობიის წარმოშობის მიზეზები და გამოკვეთოს მათი გათვალისწინების მნიშვნელობა ბავშვის გარემოსთან ადაპტაციის პროცესში
- (ბ) გაგვაცნოს სოციალური ფობიის ბუნება, მისი წარმოშობის მექანიზმები და დაძლევის სტრატეგიები
- (გ) გაგვაცნოს სოციალური ფობიის დაძლევის სტრატეგიები და გამოკვეთოს მათი მნიშვნელობა ბავშვის სოციალურ განვითარებაში
- (დ) განიხილოს სოციალური ფობია, როგორც ბავშვის განვითარების ძირითადი რისკფაქტორი, და ხაზი გაუსვას ამ ფენომენის შესწავლის მნიშვნელობას

ანალიტიკური წერა

72. წაკითხეთ ნაწყვეტები ესეებიდან ცირკის შესახებ:

“ცირკის, როგორც გასართობი წარმოდგენის ცნება, ჯერ კიდევ ძველ ეგვიპტეში არსებობდა. ძველ რომში ცირკს უწოდებდნენ წრიული ფორმის დიდ არენას, სადაც უმეტესად ეტლშებმული ცხენების შეჯიბრი იმართებოდა. დროთა განმავლობაში არენაზე ცუდად გაწვრთნილი ცხოველები და კარგად გაწვრთნილი გლადიატორები გამოჩნდნენ. ეს ადამიანები თავისუფლებისთვის სიკვდილს ებრძოდნენ. ზოგჯერ იმარჯვებდნენ, ზოგჯერ მარცხდებოდნენ, თუმცა, ცირკი და მყურებელი ორივე შემთხვევაში გამარჯვებული რჩებოდა. მოგვიანებით ესპანეთში, მექსიკასა და ზოგიერთ სხვა ქვეყანაში ცირკის არენას კორიდისთვის იყენებდნენ.

ევროპაში პოპულარული იყო მოხეტიალე ცირკი. მოხეტიალე ცირკის მსახიობები სიმღერითა და ცეკვით შედიოდნენ ქალაქებში, ხალხს ართობდნენ. მალე მათ ცხოველების მოთვინიერება, ჟონგლიორობა და საცირკო ხელოვნების სხვა ილეთების შესრულება დაიწყო. მთელმა ევროპამ იცოდა, რომ თუ მოხეტიალე ცირკის მსახიობები მათს ქალაქში ჩავიდოდნენ, მაშინ სადმე, ქალაქის გარეუბანში, გაშლიდნენ კარებს, ჩამოიყვანდნენ უამრავ ცხოველს, მათ შორის ისეთებსაც, რომლებიც არასოდეს ენახათ; გამოჩნდებოდნენ ღია ცის ქვეშ მოცეკვავე ლამაზი ქალები, ქალაქში გააკრავდნენ აფიშებს სენსაციური წარწერებით... ბავშვები ცირკს ისე ელოდნენ, როგორც ახლა სანტა-კლაუსს ელოდებიან.”

“მსოფლიო მასშტაბის თანამედროვე საცირკო ფესტივალს ყოველ წელს მონტე-კარლო მასპინძლობს. ძალზე პრესტიჟულია, აგრეთვე, პარიზის საცირკო ფესტივალი. აქ ცირკი ნამდვილი დღესასწაულია: საორკესტრო მუსიკა, მანეჟზე მოჯირითე ცხენები, ცეცხლმოკიდებულ რგოლებში მონავარდე ლომები, ველოსიპედისტი დათვები, დინჯად მოცეკვავე სპილოები, ზოგჯერ ჩვენზე უფრო ჭკვიანი მაიმუნები... ილუზიონისტები, ეკვილიბრისტები, ჟონგლიორები... წითელცხვირა კლოუნები, თოკზე მორბენალი ჯამბაზები, მფრინავი აკრობატები... მხიარული მუსიკა, სიცილი, რისკი, უამრავი ფერი...”

ცირკს ორი, ერთმანეთისგან მკვეთრად განსხვავებული მხარე აქვს, ის ყველასთვის როდია დღესასწაული.

- *იმსჯელეთ ცირკის ამ “ორსახოვნების” შესახებ;*
- *რატომ არის მნიშვნელოვანი, დავეხმაროთ ბავშვს ორივე მხარის დანახვაში?*
- *მსჯელობის გასამყარებლად მოიყვანეთ არგუმენტები და მაგალითები (ლიტერატურიდან, კინოფილმებიდან, მუსიკალური ნაწარმოებებიდან).*

თქვენ მიერ დაწერილი თხზულება უნდა შეიცავდეს, სულ მცირე, 100 სიტყვას.

**ტესტი დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლებისათვის
I-IV კლასები**

სწორი პასუხები და შეფასების კრიტერიუმები

პროფესიული ცოდნა და მეთოდიკა

ქართული ენა და ლიტერატურა

1	ბ
2	ბ
3	დ
4	ბ
5	ბ

6	მაქსიმალური ქულა: 1				
	1 ქულა: მითითებულია ზმნების სწორი ფორმები (ასხვავებს, აცვიფრებს, ასახიერებს) და დასახელებულია შეცდომების მიზეზი; 0 ქულა: • მითითებულია ზმნების მხოლოდ სწორი ფორმები, თუმცა, არ არის ან არასწორადაა დასახელებული შეცდომების მიზეზი; • არ არის მითითებული ზმნების სწორი ფორმები და არ არის დასახელებული შეცდომების მიზეზი; • პასუხი არ არის მოცემული.				
7	მაქსიმალური ქულა: 6				
	შეცდომა		უნდა იყოს		
	საქმე იმაში მდგომარეობს		საქმე ისაა, რომ		
	გადასწია ქვა და შიგ	გადასწია ქვა და შიგ შეძვრა			
	შემძვრალიყო				
	მშიერმწყურვალი		მშიერ-მწყურვალი		
	• თითოეული შეცდომის გასწორება და შესაბამისი დასაბუთება ფასდება 2 ქულით. • მხოლოდ შეცდომის გასწორება, სათანადო დასაბუთების გარეშე, ფასდება 1 ქულით. • მოსწავლის მიერ სწორად დაწერილი სიტყვის მცდარი ფორმით შეცვლის შემთხვევაში შეფასებას აკლდება 1 ქულა.				
8	მაქსიმალური ქულა: 1				
	1 ქულა: სიტყვა მტკნარი სამივე წინადადებაში სწორად არის ჩანაცვლებული მნიშვნელობით მსგავსი სიტყვით; 0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.				
9	მაქსიმალური ქულა: 1				
	ა	ბ	გ	დ	
	5	1	3	4	
10	მაქსიმალური ქულა: 1				
	ა	ბ	გ	დ	ე
	2	3	1	1	2

11	მაქსიმალური ქულა: 1				
	ა	ბ	გ	დ	ე
	1	3	1	2	3
12	მაქსიმალური ქულა: 2				
	2 ქულა: ადეკვატურად არის შერჩეული არგუმენტები დავალებაში მოცემული მოსაზრების, ერთი მხრივ, გასამყარებლად და, მეორე მხრივ, უარსაყოფად; 1 ქულა: ადეკვატურად არის შერჩეული არგუმენტი/არგუმენტები დავალებაში მოცემული მოსაზრების ან გასამყარებლად, ან უარსაყოფად; 0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.				
13	მაქსიმალური ქულა: 1				
	1 ქულა: სწორად არის განმარტებული გამოთქმა/მხატვრული სახე „ცა დადაბლდა“; 0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.				
14	მაქსიმალური ქულა: 2				
	1 ქულა: სწორად (მეოთხე კლასის მოსწავლისთვის გასაგებად) არის ახსნილი, რა განწყობას უქმნის მკითხველს ლექსი და განმარტებულია, როგორ, რა ხერხებით აღწევს ავტორი ამ ეფექტს; 0 ქულა: • სწორად არის დასახელებული, რა განწყობას უქმნის მკითხველს ლექსი, მაგრამ არ არის განმარტებული, როგორ, რა ხერხებით აღწევს ავტორი ამ ეფექტს; • პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.				
15	მაქსიმალური ქულა: 2				
	2 ქულა: სწორად არის მითითებული ნაწარმოებში დასმული ძირითადი პრობლემური საკითხი და მოცემულია მეოთხე კლასის მოსწავლისთვის გასაგები მსჯელობა პრობლემის არსზე. 1 ქულა: • სწორად არის მითითებული ნაწარმოებში დასმული ძირითადი საკითხი, მაგრამ არ არის წარმოდგენილი მსჯელობა პრობლემის არსის შესახებ; • სწორად არის მითითებული ნაწარმოებში დასმული ძირითადი საკითხი, მაგრამ წარმოდგენილი საკითხის ახსნა არ შეეფერება მეოთხე კლასის მოსწავლის ენობრივ/ლექსიკურ კომპეტენციას; 0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.				
16	მაქსიმალური ქულა: 1				
	1 ქულა: სწორად არის მითითებული ნაწარმოებიდან ის ფრაგმენტი (ერთი მაინც), რომელშიც შეიძლება ამოვიკითხოთ მწერლის ოპტიმისტური განწყობა და პასუხი დასაბუთებულია; 0 ქულა: სწორად არის მითითებული ნაწარმოებიდან ის ფრაგმენტი (ერთი მაინც), რომელშიც შეიძლება ამოვიკითხოთ მწერლის ოპტიმისტური განწყობა, თუმცა, დასაბუთება არ არის მოცემული; პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.				
17	მაქსიმალური ქულა: 2				
	2 ქულა: სწორად არის დასახელებული ლიტერატურული ხერხი, მოსწავლეებისათვის გასაგები ენით განმარტებულია ამ ლიტერატურული ხერხის თავისებურება და მოყვანილია შესაბამისი ადგილები ტექსტიდან; 1 ქულა: სწორად არის დასახელებული ლიტერატურული ხერხი და მოყვანილია შესაბამისი ადგილი ტექსტიდან; სწორად არის დასახელებული				

	ლიტერატურული ხერხი და მოსწავლეებისათვის გასაგები ენით განმარტებულია ლიტერატურული ხერხის თავისებურება; 0 ქულა: შესრულებულია დავალების მხოლოდ ერთი კომპონენტი (დასახელება /განმარტება / ნიმუში ტექსტიდან); პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.
18	მაქსიმალური ქულა: 2 2 ქულა: სწორად არის მითითებული მეტაფორული სიტყვა ან გამოთქმა (ერთი მაინც) და ახსნილია, რის მისანიშნებლად/გამოსაკვეთად შეიქმნა ეს მეტაფორა; 1 ქულა: მითითებულია მეტაფორული სიტყვა ან გამოთქმა (ერთი მაინც), მაგრამ მართებულად არ არის ახსნილი, რის მისანიშნებლად/გამოსაკვეთად შეიქმნა ეს მეტაფორა; 0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი (მეტაფორა არ არის სწორად შერჩეული); პასუხი არ არის მოცემული.

მათემატიკა

19	ბ
20	ბ
21	ა
22	ბ
23	ბ
24	დ
25	ბ
26	ა
27	ა
28	ა
29	დ
30	ბ
31	დ
32	დ
33	ბ
34	ბ
35	ბ
36	მაქსიმალური ქულა: 3 3 ქულა: დადგენილია, რომ წინოს ავტოკალმების რაოდენობა შეიძლება იყოს ან 10, ან 6; 2 ქულა: დადგენილია, რომ წინოს ავტოკალმების რაოდენობა შეიძლება იყოს 10, ან დადგენილია, რომ წინოს ავტოკალმების რაოდენობა შეიძლება იყოს 6; 1 ქულა: წარმოდგენილია ფანქრების, ავტოკალმებისა და ფლომასტერების შესაძლო რაოდენობის, სულ მცირე, ერთი ვარიანტი;
37	მაქსიმალური ქულა: 4 სულ დაშვებულია 5 შეცდომა: 1) II. მოსწავლემ აირჩია გამრავლების ეფექტური გზა, მაგრამ შეცდომა დაუშვა შეკრებისას. უნდა იყოს: $480+96=576$ III. დაშვებულია ერთი შეცდომა. უნდა იყოს: $28056 : 14 = 2004$ 2) მოსწავლემ დაუშვა არსებითი შეცდომა: ნაშთიანი გაყოფის დროს შეკვეცა არ შეიძლება. უნდა იყოს: $210 : 20 = 10$ (ნაშთი 10). 3) მოსწავლემ დაუშვა არსებითი შეცდომა: მე-3 ხაზი არ ჩათვალა ტეხილად.

	4) მოსწავლემ აირჩია ამოხსნის ეფექტური გზა, მაგრამ არ გაითვალისწინა, რომ ხაჭაპურის ნაჭრის სამად დაჭრის შემდეგ ნაჭრების რაოდენობა არა 3-ით, არამედ 2-ით იმატებს. ამიტომ სწორი პასუხის მისაღებად $12 : 2 = 6$. <i>შეფასების სქემა:</i> აპლიკანტი (1)-ის III დავალებაში და (3) დავალებაში შეცდომის აღმოჩენისა და შესწორებისათვის მიიღებს ორ-ორ „+“-ს, ხოლო დანარჩენი შეცდომების აღმოჩენისა და შესწორებისათვის _ სამ-სამ „+“-ს. მოსწავლის ყველაზე წარმატებულ ნაბიჯად ადვილი ხერხით გამოკლებისა და გამრავლების შესრულების გზებიდან ერთ-ერთის მაინც მითითებისთვის (სათანადო დასაბუთებით) აპლიკანტი მიიღებს კიდევ ორ „+“-ს. ყველაზე არსებით შეცდომად ნაშთიანი გაყოფისა და დაშვებული შეცდომის ან მართკუთხედის საზღვრის ტეხილად არ ჩათვლის შემთხვევაში (სათანადო დასაბუთებით) აპლიკანტი მიიღებს კიდევ ორ „+“-ს. შეფასება ხდება დაგროვილი „+“-ების საერთო რაოდენობის მიხედვით:	
	ჯამური ქულა:	შეფასება
	15-17	4 ქულა
	11-14	3 ქულა
	7-10	2 ქულა
	4-6	1 ქულა
	0-3	0 ქულა

ბუნებისმეტყველება

38	დ
39	დ
40	ა
41	ბ
42	დ
43	ბ
44	ბ

45	მაქსიმალური ქულა: 1		
	ა	ბ	გ
	4	1	3

46	მაქსიმალური ქულა: 1			
	ა	ბ	გ	დ
	1	2	2	3

47	მაქსიმალური ქულა: 1			
	ა	ბ	გ	დ
	1	2	3	2

48	მაქსიმალური ქულა: 1				
	ა	ბ	გ	დ	ე
	3	1	4	2	3

49	მაქსიმალური ქულა:1
	1 ქულა: მოცემულია სწორი პასუხი: 1. ნახშირორჟანგს; 2. ნახშირორჟანგს 0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.
50	მაქსიმალური ქულა: 1
	1 ქულა: მოსწავლეთა განვითარების დონის გათვალისწინებით, მაგალითების / დამხმარე მასალის გამოყენებით სწორადაა ახსნილი, თუ რატომ უწოდებენ კომეტას კუდიან ვარსკვლავს; 0 ქულა: პასუხი არ არის გასაგებად ჩამოყალიბებული IV კლასის მოსწავლეთათვის; პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.
51	მაქსიმალური ქულა: 2
	2 ქულა: აღწერილია მიკროორგანიზმების როლი ადამიანის ცხოვრებაში, მითითებულია მათი დადებითი და უარყოფითი მხარეები, რომლებიც დასაბუთებულია მოსწავლეებისათვის ნაცნობი მაგალითებით; 1 ქულა: აღწერილია მიკროორგანიზმების როლი, მათი დადებითი და უარყოფითი მხარეები, მაგრამ არ არის მოცემული მაგალითები; 0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი არ არის მოცემული.

კითხვისა და წერის სწავლება

52	დ
53	ბ
54	ბ
55	ბ
56	ა
57	ა
58	ბ
59	მაქსიმალური ქულა: 1
	1 ქულა: აღწერილია დავალებაში მოცემული პრობლემის დასაძლევად შესაბამისი აქტივობა; 0 ქულა: მითითებულია დავალებაში მოცემული პრობლემის დასაძლევად შეუსაბამო აქტივობა; პასუხი ძალიან ზოგადია; პასუხი არ არის მოცემული.
60	მაქსიმალური ქულა: 2
	2 ქულა: დასახელებულია დავალებაში მოცემული სავარჯიშოს შესასრულებლად აუცილებელი, სულ მცირე, ორი უნარი; 1 ქულა: დასახელებულია დავალებაში მოცემული სავარჯიშოს შესასრულებლად აუცილებელი მხოლოდ ერთი უნარი; 0 ქულა: პასუხი არ არის სწორი; პასუხი ძალიან ზოგადია; პასუხი არ არის მოცემული.
61	მაქსიმალური ქულა: 2
	2 ქულა: დასახელებულია დავალებაში მოცემული პრობლემის გამომწვევი მიზეზი და აღწერილია აქტივობა, რომელიც ადეკვატურია ამ პრობლემის დასაძლევად; 1 ქულა: დასახელებულია დავალებაში მოცემული პრობლემის გამომწვევი მიზეზი, თუმცა, არ არის აღწერილი აქტივობა, რომელიც ადეკვატურია ამ პრობლემის დასაძლევად; აღწერილია პრობლემის დასაძლევად ადეკვატური აქტივობა, თუმცა, არ არის ან არასწორად არის მითითებული პრობლემის გამომწვევი მიზეზი; 0 ქულა: მოცემულია არაადეკვატური / ძალზე ზოგადი პასუხი; პასუხი არ არის მოცემული.

62	მაქსიმალური ქულა: 1
	1 ქულა: მითითებულია ტექსტიდან ორი წინადადება, რომლებიც მასწავლებელს გამოადგება დავალებაში მოცემული მიზნის მისაღწევად; 0 ქულა: მითითებულია შეუსაბამო წინადადებები; პასუხი არ არის მოცემული.
63	მაქსიმალური ქულა: 1
	1 ქულა: მითითებულია ტექსტიდან წინადადებები, რომლებიც გამოადგება მასწავლებელს, დაანახოს მოსწავლეს მიზეზშედეგობრივი კავშირი; 0 ქულა: მითითებულია შეუსაბამო წინადადებები; პასუხი არ არის მოცემული.
64	მაქსიმალური ქულა: 1
	1 ქულა: მოცემულია შეკითხვა, რომელიც დაეხმარება მოსწავლეს სხვადასხვა აზრაცში მოცემული ინფორმაციის ერთმანეთთან დაკავშირებასა და მთლიანი ტექსტიდან დასკვნის გამოტანაში; 0 ქულა: მოცემულია შეუსაბამო / ძალზე ზოგადი შეკითხვა; პასუხი არ არის მოცემული.

აკადემიური უნარები

წაკითხული ტექსტის გააზრება

65	დ
66	ბ
67	ა
68	ა
69	დ
70	ბ
71	ბ

ანალიტიკური წერა

72	მაქსიმალური ქულა: 13
	1. შინაარსის რელევანტურობა ნაშრომი შეესაბამება მოცემულ საკითხს, პასუხობს დასმულ ამოცანებს. 2 ქულა: ნაშრომი პასუხობს თემას, არ ეხება არარელევანტურ საკითხებს; 1 ქულა: თემას პასუხობს ნაშრომის მხოლოდ გარკვეული მონაკვეთი; მოცემულია არარელევანტური ინფორმაცია; 0 ქულა: ნაშრომი არ პასუხობს თემას, შეეხება სრულიად განსხვავებულ საკითხს, წარმოადგენს დავალების პერიფრაზს. <i>შენიშვნა: თუ ნაშრომი პირველი კრიტერიუმის მიხედვით შეფასდება 0 ქულით, ის აღარ გასწორდება სხვა კრიტერიუმების მიხედვით.</i> 2. დასაბუთება აპლიკანტის პოზიცია წარმოდგენილია შესაბამისი დასაბუთებით, მსჯელობა გამყარებულია დამაჯერებელი, ადეკვატური არგუმენტებითა და მაგალითებით. 3 ქულა: მოყვანილია დამაჯერებელი, მრავალფეროვანი, ორიგინალური არგუმენტები, მაგალითები, განხილულია კონტრარგუმენტები; 2 ქულა: არგუმენტი/მაგალითით გამყარებულია მხოლოდ ზოგიერთი მოსაზრება, ან არგუმენტები მოყვანილია ყველა მოსაზრებისთვის, აპლიკანტი თანმიმდევრულად მსჯელობს საკითხის შესახებ;

1 ქულა: არის დასაბუთების მცდელობა, თუმცა არგუმენტები ზედაპირული, ერთფეროვანი და არადამაჯერებელია;

0 ქულა: მოსაზრებები არ არის გამყარებული მაგალითებითა და არგუმენტებით, არ არის წარმოდგენილი ლოგიკური მსჯელობა.

3. თხრობის ორგანიზება

ნაშრომი სტრუქტურულად გამართულია, აზრები მწყობრად, თანმიმდევრულად არის გადმოცემული, თხზულების ნაწილები ერთმანეთთან ლოგიკურადაა დაკავშირებული.

2 ქულა: ტექსტი სტრუქტურულად გამართულია _ ნაწერში წარმოდგენილია საკითხის დასმა, მსჯელობა, დასკვნა; აზრები მწყობრად არის გადმოცემული, მონაკვეთები ლოგიკურად უკავშირდება ერთმანეთს;

1 ქულა: ნაწერში დასმულია საკითხი, თუმცა, მსჯელობა ზედაპირულია, წარმოდგენილი დასკვნა არამართებულია ან შეუსაბამო; წარმოდგენილია ტექსტის მხოლოდ ზოგიერთი სტრუქტურული ნაწილი; ერთმანეთს ლოგიკურად უკავშირდება ტექსტის მხოლოდ ზოგიერთი მონაკვეთი;

0 ქულა: ნაწერში წარმოდგენილია პერიფრაზი და მხოლოდ მცირე მონაკვეთი ეთმობა მსჯელობას(რამდენიმე წინადადება, პატარა აბზაცი ა. შ.); მოსაზრებები, ტექსტის ნაწილები ერთმანეთთან ლოგიკურად არ არის დაკავშირებული; ნაწერში არ არის წარმოდგენილი სტრუქტურული ნაწილები - საკითხის დასმა, მსჯელობა, დასკვნა.

4. სტილი, ლექსიკა

აზრები ცხადად, ნათლადაა გამოთქმული, ნაწერი ლექსიკურად მდიდარი და სტილისტურად გამართულია, ლექსიკა შეესაბამება დასმულ საკითხს.

3 ქულა: არ არის დაშვებული სტილისტური შეცდომები, ტექსტი ლექსიკურად მდიდარია, აზრი მკაფიოდ და გამართულად არის გადმოცემული, გამოყენებულია საკითხის შესაფერისი ლექსიკა და სტილი.

2 ქულა: დაშვებულია 2-3 უმნიშვნელო სტილისტური შეცდომა, ტექსტი ლექსიკურად გამართულია, აზრი მკაფიოდ არის გამოხატული

1 ქულა: ნაწერი ლექსიკურად მწირია, დაშვებულია სტილისტური შეცდომები, თუმცა აზრი გასაგებად არის გადმოცემული. გამოყენებული ლექსიკა და სტილი მეტ-ნაკლებად შეეფერება საკითხს.

0 ქულა: ნაწერი ლექსიკურად ღარიბია; დაშვებულია უხეში სტილისტური შეცდომები; გამოყენებულია არაადეკვატური ლექსიკა და სტილი;

5. სინტაქსი, მორფოლოგია, პუნქტუაცია

ნაშრომი სინტაქსურად გამართულია, ნაწერი შესრულებულია თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმების დაცვით.

3 ქულა: არ არის დაშვებული სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური და პუნქტუაციური შეცდომები, დაცულია თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები.

2 ქულა: დაშვებულია უმნიშვნელო სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური და პუნქტუაციური შეცდომები, თუმცა თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები ძირითადად დაცულია.

1 ქულა: დაშვებულია სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური, პუნქტუაციური შეცდომები, დარღვეულია თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები

0 ქულა: დაშვებულია უხეში სინტაქსური, ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური, პუნქტუაციური შეცდომები

იმისათვის, რომ ნაშრომი ყველა კრიტერიუმის მიხედვით გასწორდეს, ის უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ პირობებს:

- უნდა შეეხებოდეს დავალებაში მოცემულ საკითხს;
- არ უნდა წარმოადგენდეს დავალების პირობის პერიფრაზს;
- არ უნდა შეიცავდეს ინფორმაციას, რომლის საშუალებით შესაძლებელია აპლიკანტის პიროვნების იდენტიფიცირება - სახელსა და გვარს (რეალურსა თუ გამოგონილს), მეტსახელს, ხელმოწერას და ა.შ.
- შესრულებული უნდა იყოს ისეთი ხელწერით, როგორც წაკითხვაც შესაძლებელია.

თუ ნაშრომი არ აკმაყოფილებს ამ პირობათაგან რომელიმეს, ის შეფასდება 0 ქულით.

ნაშრომი უნდა შეიცავდეს, სულ მცირე, 100 სიტყვას. სხვა შემთხვევაში ის გასწორდება მხოლოდ I და II კრიტერიუმების მიხედვით.